

2021/2022

Анекс Школском програму

Основна школа
„Душан Јерковић Уча“
Шимановци
Јул 2021.

УВОД

У складу са :

- ❖ " Правилником о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања" („Службени гласник РС", бр. 11/19- примењује се почев од школске 2021/2022. године..);
- ❖ " Правилником о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања" („Службени гласник РС", бр. 11/19- примењује се почев од школске 2021/2022. године..);
- ❖ „Правилником о допуни Правилника о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања“ („Службени гласник РС", бр. 5/21- примењује се почев од школске 2021/2022. године..);
- ❖ Правилником о измени Правилника о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања“ („Службени гласник РС", бр. 5/21- примењује се почев од школске 2021/2022. године... У Правилнику о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник", бр. 5/19, 1/20, 6/20 и 8/20), у делу: „3. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ", програм предмета: „ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА" замењује се новим програмом предмета: „ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА");
- ❖ "Правилником о изменама Правилника о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања" („Службени гласник РС", бр. 5/21- примењује се почев од школске 2021/2022. године... У Правилнику о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник", бр. 11/19, 2/20 и 6/20) у делу: „3. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ", програми предмета: „ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА" и „ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО" замењују се новим програмима предмета: „ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА" и „ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО", који су одштампани уз овај правилник и чине његов саставни део.)

доноси се **Анекс школског програма за први и други циклус основног образовања за школску 2021/2022. годину** и садржи:

- ❖ Програм наставе за други разред основног образовања и васпитања- дигитални свет;
- ❖ Програм наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања:
 - обавезни наставни предмети: српски језик и књижевност, први страни језик (енглески); музичка култура, ликовна култура, природа и друштво, математика, физичко и здравствено васпитање);
 - изборни наставни предмети: Грађанско васпитање
 - пројектна настава
- ❖ Допуна Програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања- Техника и технологија;
- ❖ Програм наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања:
 - обавезни наставни предмети: српски језик и књижевност, први страни језик (енглески); музичка култура, ликовна култура, историја, географија, математика, биологија, физика, техника и технологија, информатика и рачунарство);
 - изборни наставни предмети: Грађанско васпитање, Други страни језик (руски).
- ❖ Програм наставе слободних наставних активности.

ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

I ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

1.1. ПРОГРАМИ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОБАВЕЗНИХ НАСТАВНИХ ПРЕДЕМТА

1.1.1. ДИГИТАЛНИ СВЕТ

Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет је развијање дигиталне компетенције ученика ради њиховог оспособљавања за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развој алгоритамског начина размишљања.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	Учење путем школске платформе за онлајн учење. Учење уз помоћ дигиталних уџбеника. Креативно графичко изражавање коришћењем дигиталног уређаја. Умрежавање дигиталних уређаја и прилике за размену материјала, комуникацију и заједнички рад који из умрежавања произилазе.	20	-подстицати ученике да објасне шта је све могуће размењивати у оквиру школске платформе (текстове, слике, поруке итд.). -предочити ученицима да је рачунарска мрежа, као и интернет, сачињена од дигиталних уређаја који су међусобно повезани.	-упореди начин на који учи у школи са онлајн учењем путем школске платформе и користи је за онлајн учење (уз помоћ наставника и/ или родитеља/ законског заступника); – самостално користи дигиталне уџбенике за учење; – креира, чува и поново уређује дигиталну слику (самостално и/или уз помоћ наставника) користећи одговарајућу апликацију; – својим речима објасни појам покретне слике и креира елементе покретне слике; – креира једноставан графички дигитални материјал намењен познатој публици; – својим речима објасни због чега дигиталне уређаје повезујемо на мреже, укључујући интернет; – наведе могућности за размену материјала, комуникацију и заједнички рад (учење) које су настале захваљујући умрежавању дигиталних уређаја;	-размену материјала, комуникацију и заједнички рад -онлајн учење, дигитална слика, покретна слика, умрежавање дигиталних уређаја,	-креира Дигиталну слику -отворе, ураде задатак и сачувају свој рад,	Планира Организује Реализује Презентује Показује Бира садржаје, методе и технике, наставне објекте и средства -представља технику селектовања и премештања дела слике - представља технике копирања и промене величине селектованог дела слике. -упутити у начин израде анимиране слике; креира и конзистентно гради персонализовано и подстицајно образовно окружење
2.БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	Добици и ризици који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја. Понашање на интернету – интернет бонтон. Остављање личних података при	6	-објасни добитке и ризике који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја, разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету, реагује на одговарајући начин ако дође у додир са непримерним дигиталним	наведе могућности за размену материјала, комуникацију и заједнички рад (учење) које су настале захваљујући умрежавању дигиталних уређаја; – објасни добитке и ризике који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја; – разликује неприхватљиво од	комуникација, лични подаци	- повезује уметничко занимање и одговарајуће продукте; - пружи основне информације о одабраном	усмерава , наводи -ствара ситуацију -сугерише, подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -развија

	коришћењу дигиталних уређаја. Примерена реакција у случају контакта са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин. Организација времена и услова за рад при онлајн учењу. Коришћење дигиталних уређаја и заштита животне средине.		садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин и наведе неке од начина на које корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу треба нагласити да комуникација путем дигиталних уређаја не може да замени живи контакт са другим људима, али свакако доприноси да се не осећамо искључени из дешавања око нас. -објаснити карактеристике сваког од поменутих видова (друштвене мреже, Вајбер групе, имејл, видео-састанци	прихватљивог понашања при комуникацији на интернету; – реагује на одговарајући начин ако дође у додир са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин; – наведе неке од начина на које корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу; – организује сопствено учење у онлајн окружењу на начин који не угрожава здравље и личну безбедност, као и сигурност дигиталног уређаја;		музеју; - разматра, у групи, шта и какоје учио/ла и где та знања може применити. -	кооперативност креира и конзистентно гради персонализовано и подстицајно образовно окружење
АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	Разлагање проблема на мање целине. Осмишљавање алгоритама линијске и цикличне структуре који води до решења једноставног проблема. Креирање рачунарског програма у визуелном програмском језику. Анализа постојећег програма креираног у визуелном програмском језику и тумачење функције блокова од којих је сачињен. Управљање понашањем физичког дигиталног уређаја креирањем програма у визуелном програмском језику. Уочавање и исправљање грешака у програму.	10	-објасни појам алгоритам и анализира једноставан познати поступак који садржи понављања одређених радњи и представи га алгоритамски, ученике треба ставити пред проблеме које треба да декомпонују и њихово решење прикажу у форми низа корака, при чему се треба ослањати на образовно искуство из првог разреда. Међу проблемима треба да се нађу и они чије решавање захтева понављање одређених корака изван број пута или непрестано. представити ученицима процес програмирања расположивог физичког дигиталног уређаја (робота) у окружењу за визуелно програмирање које је локализовано на српски језик.	предложи начине одлагања електронског отпада који не угрожавају животну средину; – својим речима објасни појам алгоритам; – анализира једноставан познати поступак који садржи понављања одређених радњи и представи га алгоритамски; – креира одговарајући рачунарски програм у визуелном програмском језику; – анализира једноставан програм креиран у визуелном програмском језику и објасни шта и на који начин тај програм ради; – уочи и исправи грешку у једноставном програму, провери ваљаност новог решења и по потреби га додатно поправи (самостално или сараднички); – креира програм у визуелном програмском језику којим управља понашањем расположивог физичког дигиталног уређаја.	одлагање електронског отпада, алгоритам, програмирање у визуелном програмском језику	- посматрање - уочавање - прављење - процењивање -креирају програме -учитавају физички дигитални уређа	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -развија кооперативност креира и конзистентно гради персонализовано и подстицајно образовно окружење
УКУПНО ЧАСОВА		36					

II ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

2.1. ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА СУ

- ❖ обезбеђивање добробити и подршка celovitom развоју ученика;
- ❖ обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celoviti развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- ❖ свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- ❖ развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- ❖ развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- ❖ континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- ❖ развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- ❖ пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- ❖ развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- ❖ развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- ❖ оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- ❖ развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- ❖ развијање позитивних људских вредности;
- ❖ развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- ❖ развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- ❖ развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- ❖ повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- ❖ повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

2.2. ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика четвртог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји више нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању

да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током четвртог разреда. Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних.

Прегледом исхода који су дати у оквиру појединих програма наставе и учења може се видети како се постављају темељи развоја кључних и општих међупредметних компетенција које желимо да наши ученици имају на крају основног образовања. Та потреба да се образовање и васпитање усмере ка развијању компетенција био је један од разлога увођења и пројектне наставе као облика образовно-васпитног рада. Пројектна настава се у данашње време све више фокусира на остваривање образовних стандарда и исхода и, како показују резултати најновијих истраживања, прати друштвене промене својом усмереношћу на развијање знања и способности ученика кроз активности планирања, истраживања и тимског рада у оквиру предметног и међупредметног повезивања садржаја. Поред тога, једна од битних особина савременог приступа пројектном раду у настави односи се на коришћење ИКТ у пројектним активностима што обезбеђује ефикасније учење и развијање знања, али и развијање понашања правилног и безбедног коришћења рачунара и интернета.

На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења су наставницима полазна основа и педагошко полазиште за развијање образовно-васпитне праксе: за планирање годишњих и оперативних планова, непосредну припрему за рад као и оквир за преиспитивање праксе развијања планова, остваривања и праћења и вредновања наставе и учења кроз сопствена промишљања, разговор са колегама итд.

Образовно-васпитна пракса је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно унапред предвидети. Она се одвија кроз динамичну спрегу међусобних односа и различитих активности у социјалном и физичком окружењу, у јединственом контексту конкретног одељења, конкретне школе и конкретне локалне заједнице. Зато, уместо израза реализовати програм, боље је рећи да се на основу датих програма планира и остварује настава и учење које одговара конкретним потребама одељења.

2.3. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ

2.3.1. СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе и учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања	Активности ученика	Активности наставника
КЊИЖЕВНОСТ	ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија 1. Шаљива народна песма Женидба врапца Подунавца 2. Војислав Илић: Јесен/ Владислав Петковић Дис: Зима 3. Момчило Мошо Одаловић: Молитва за маму 4. Мирослав Антић: Космонаутска песма 5. Бранко Миљковић: Песма о цвету 6. Добрица Ерић: Завичај/Отаџбина је наша очевина/Момчило Мошо Одаловић: Птице косовчице 7. Мирослав Антић: Прва љубав/Најљубавнија песма/Алексије Марјановић: Љубав 8. Бранко Ћопић: Месец и његова бака/Десанка Максимовић: Пауково дело 9. Бранислав Црнчевић: Кад би мени дали један дан 10. Владимир Андрић: Дај ми крила један круг 11. Народна песма Милош у Латинима 12. Народна песма Јетрвица адамско колена Проза 1. Народна прича о животињама: Међед, свиња и лисица 2. Народна приповетка: Најбоље задужбине 3. Народна приповетка: Ветар и сунце 4. Народна бајка: Пепељуга 5. Бранислав Нушић: Прва љубав (одломак из Аутобиографије) 6. Бранислав Црнчевић: Босоноги и небо 7. Гроздана Олујић: Стакларева љубав 8. Светлана Велмар Јанковић: Стефаново дрво 9. Лав Николајевич Толстој: Врабац	80	-најважније је код ученика развијати способност читања књижевних текстова са разумевањем, подстицати љубав према читању, градити осећај за лепо и вредно, васпитавати укус и неговати истрајност у читању и доживљавању књижевног дела. Ученике треба навикавати да опишу доживљај прочитаних књижевних дела и изнесу мишљење о њима. Читање захтева време, истрајност и посвећеност, а неговоње ових карактеристика представља основ за сва даља учења. Кроз читање књижевноуметничких текстова и у разговору о њима на часу гради се критичко мишљење, јер ученици треба да имају суд о поступцима и особинама ликова, као и о различитим догађајима у тексту. Посебно је важно што књижевност код ученика интензивно развија емпатију, тиме што од читалаца тражи да се ставе на место другог и да разумеју најразличитије особине и поступке ликова. Поређење као стилску	разумевањем различитих текстова; опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; изнесе своје мишљење о тексту; разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима); разуме пренесено значење пословице и басне и њихову поучност; разуме идеје књижевног дела; уочи основне одлике народне бајке; разликује народну од ауторске бајке; представи главне	-штафетно читање и читање у себи -интерактивне методе и кооперативни рад у малим групама -презентације и јавни наступ -проблемска настава (учење откривањем) -тематска настава -дебате за и против -истраживачка настава -драматизација-представе,симулација -стваралачки рад-илустрације и писани радови -изложбе литерарних радова и учешће на конкурсима -тематске изложбе -евалуација	- слушање - читање текстова - активно учествовање у причању - рецитовање - драматизација	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања

и ласте/Два мрза 10. Драган Алексић: Позориште на небу 11. Весна Алексић: Детективно срце 12. Ханс Кристијан Андерсен: Ружно Паче – читање у наставцима Драмски текстови 1. Гвидо Тартаља: Подела улога 2. Љиљана Крстић: Кад пролеће дође 3. Дејан Алексић: Слава Научнопопуларни и информативни текстови (из књига, енциклопедија и часописа за децу) ● о нашим знаменитим књижевницама, сликаркама и научницама; ● о природним лепотама и културним знаменитостима Србије; ● о занимљивим пределима, народима, обичајима у свету ● бонтон. ДОМАЋА ЛЕКТИРА 1. Милован Данојлић: Избор из поезије за децу 2. Драган Лукић: Избор из поезије за децу 3. Јасминка Петровић: О дугмету и срећи 4. Рене Гијо: Бела Грива 5. Ерик Хајт: Леси се враћа кући 6. Александар Поповић: Пепељуга ДОПУНСКИ ИЗБОР 1. Избор драмских текстова за децу 2. Бранко В. Радичевић: Песме о мајци 3. Светлана Велмар Јанковић: Књига за Марка/Очаране наочаре 4. Горан Петровић: Разлике 5. Едмондо де Амичис: Срце 6. Јохана Шпири: Хајди 7. Михаел Енде: Бескрајна прича (одломак) 8. Астрид Линдгрен: Пипи Дуга Чарапа 9. Златко Васић: Чаробно путовање 10. Урош Петровић: Мартинина велика загонетна авантура 11. Гордана Тимотијевић: Сличице/ Владимир из чудне приче 12. Угљеша Шајтинац: Чарна и Несвет 13. Момо Капор: Сања 14. Весна Алексић: Брљиво срце Књижевни појмови: – шаљива народна песма, прича о животињама, особине народне епске песме, приповетка, роман за децу, персонификација, опис природе и ликова, приповедање у 1. и 3. лицу, сукоб драмских лица.	фигуру ученик овог узраста треба првенствено да уочи, а потом и да разуме његову улогу у тексту. Ученици усвајају основне облике казивања (форме приповедања) тумачећи текстове из школске и домаће лектире. Ученик треба да разликује опис од приповедања у књижевном делу и уочи дијалог у песми, причи и драмском тексту. Приликом обраде лирских, епских и драмских текстова за децу ученици се мотивишу на читав низ стваралачких активности које настају поводом дела (изражајно рецитовање лирске песме, читање прозног текста интерпретативно, сценски наступ – извођење драмског текста, драмска игра, драмски дијалози, гледање дејче позоришне представе, снимање и коментарисање драматизованих одломака).	особине јунака; уочи основне одлике народне епске песме; уочи поређење у књижевном делу и разуме његову улогу; разликује опис од приповедања у књижевном делу; покаже примере дијалога у песми, причи и драмском тексту; уочи хумор у књижевном делу;			
--	---	--	--	--	--

ЈЕЗИК Граматика, правопис и ортоепија	Речи које у писању и говору мењају облик; речи које не мењају облик (без именовања врста непроменљивих речи). Реченица и реченични чланови (subjekat, предикат, објекат, прилошке одредбе). Појам субјекта; различите врсте речи (именице и личне заменице) у функцији субјекта; изостављени субјекат. Појам предиката (глаголски предикат). Појам објекта (именице у функцији објекта). Прилошке одредбе за време, место и начин. Речи и групе речи у функцији субјекта, објекта и прилошких одредаба; придев уз именицу у служби атрибута у оквиру групе речи која има службу субјекта или објекта. Управни говор (трећи модел). Велико слово: имена становника држава и насеља; називи улица и тргова; имена из уметничких дела – примери из обрађених дела (нпр. Ружно Паче...); устаљена и посебно наденута имена животиња; називи институција, предузећа и установа, манифестација; устаљена имена историјских догађаја и личности (усклађено са предметом Природа и друштво). Речца ли; скраћени упитни облик је ли (је л') према узрочном везнику јер. Предлог са уз заменице (нпр. са мном, с њом и сл.). Писање вишечланих бројева.	50	- градиво повезује са садржајима обрађеним у првом и другом разреду. Основна знања из морфологије проширују се у вези са именицама, придевима и глаголима, а уводи се нова врста речи: заменице (само личне). Две нове именичке подврсте, градивне и збирне именице, треба увести тек пошто се понове властите и заједничке именице. Нову подврсту придева – градивне и присвојне треба увести тек пошто се понове описни придеви. Важно је да ученици повежу градивне именице као основу за извођење градивних придева, а да не мешају ове две врсте речи. Кад су у питању присвојни придеви, градиво из граматике треба што више повезивати са правописом. Да би се одредио род и број придева, треба поновити род и број именица и указати ученицима на слагање придева са именицом у роду и броју, без увођења нових термина. Увођење личних заменица подразумева само основне облике и њихово повезивање са глаголским лицем, односно бројем...	разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; примењује основна правописна правила;	-полупрограмирана настава -интерактивне методе и кооперативни рад у малим групама -презентације и јавни наступ -дидактичка игра -диференцирани рад уз примену индивидуализације -стваралачки рад -евакуација	- активно слушање - састављање реченица - именује и чита слова латинице - писање по диктату	- усмерава наводи - ствара ситуацију - сугерише поставља проблем - подстиче дискутује - анализира - мотивише - координира наводи на повезивање и примену знања
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Основни облици усменог и писменог изражавања: препричавање текста у целини и по деловима (по датом плану); причање у дијалошкој форми (уношење дијалога, управног говора у структуру казивања); описивање односа међу предметима, бићима и појавама; описивање природе, личности, књижевних ликова и сл. Речи истог облика, а различитог значења; речи истог значења, а различитог облика (на примерима књижевних	50	-да препричавају, причају и описују и на сажет и на опширан начин како усмено, тако и писмено. да одвоје главно од споредног и мање битног и како да следе хронолошки тек садржаја - да се препричавају само они садржаји који испуњавају програмске захтеве и који су ученицима претходно протумачени/ анализирани, предочени,	чита текст поштујући интонацију реченице/ стиха; изражајно рецитије песму и чита прозни текст; изводи драмске текстове; јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо; споји	-очигледна настава -практичан рад и радионица -стрип -амбијентална- посета позоришту,библиотеци,биоскоп -учешће у такмичењима рецитатора -сусрети са књижевницима -интерактивне	- слушање - посматрање -манипулисање сликама -активно учествује у причању -посматра слике и склапа причу -описује на основу онога што је видео,осетио, доживео	- усмерава наводи - ствара ситуацију - сугерише поставља проблем - подстиче дискутује - анализира - мотивише - координира наводи на повезивање и

	текстова); устаљени језички изрази. Разгледница, честитка, писмо. Књижевни и други текстови (линеарни и нелинеарни) у функцији унапређивања језичке културе. Говорне вежбе: рецитовање, изражајно читање, сценско приказивање драмског/драматизованог текста и сл. Правописне вежбе: диктат; управни говор (сва три модела); наводници; велико слово; заменица Ви из поштовања; спојено и одвојено писање речи (речца ли, предлог са, вишечлани бројеви). Језичке вежбе: допуњавање реченица предикатом у садашњем, прошлом и будућем времену; проширивање реченица; укрштене речи; асоцијације. Лексичко-семантичке вежбе: одређивање значења устаљених израза; састављање речи на основу датог почетног и последњег слова; допуњавање низа речима које су повезане са датом речју. Два школска писмена задатка – један у првом и један у другом полугодишту.		објашњени. - да пажљиво посматрају, уочавају, откривају, запажају, упоређују, па тек онда дату предметност да мисаоно заокруже и језички уобличе -да правилно попуне различите једноставне обрасце; на пример, образац за уклањавање у библиотеку или у спортски клуб, писање позивнице за рођендан ...	више реченица у краћу и дужу целину; препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости; варира језички израз; попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке; разликује формални од неформалног говора, учествује у разговору поштујући уобичајена правила комуникације и пажљиво слуша саговорника	методе и кооперативни рад у малим групама -презентације и јавни наступ -проблемска настава (учење откривањем) игровне активности, посебно кроз језичке вежбе, на пример, разговор са књижевним ликом, затим ситуационе игре, односно стварне ситуације, на пример, разговор у продавници, разговор код лекара и слично.	- пише састав	примену знања
УКУПНО ЧАСОВА		36					

Наставна тема	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
КЊИЖЕВНОСТ	1CJ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме; 1CJ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну); 1CJ.1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту; 1CJ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту.	1CJ.2.5.1. разликује лирску од епске песме; 1CJ.2.5.2. одређује фолклорне форме (кратке народне умотворине – пословице, загонетке, брзалице); 1CJ.2.5.3. препознаје риму, стих и строфу у лирској песни; 1CJ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова; и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту; 1CJ.2.5.5. уочава везе међу догађајима (нпр. одређује	1CJ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст; 1CJ.3.5.2. уочава узрочно-последичне везе међу догађајима у тексту; 1CJ.3.5.3. тумачи идеје у књижевноуметничком тексту, аргументује их позивајући се на текст	Иницијални тест Годишњи тест Залагање на часу Читање Изражајно читање и разумевање прочитаног Препричавање Истраживачки

		редослед догађаја у књижевноуметничком тексту); 1CJ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога; 1CJ.2.5.7. разуме фигуративну употребу језика у књижевноуметничком тексту		рад
ЈЕЗИК	1CJ.1.4.1. препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) 1CJ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких именица); .	1CJ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе); 1CJ.2.4.2. препознаје подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве); 1CJ.2.4.3. препознаје лице, род и број личних заменица у номинативу; 1CJ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола (лице, број и род) и уме да пребаци глаголе из једног глаголског времена у друго;	1CJ.3.4.1. именује врсте и подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве; глаголе);	Провере знања кроз : Диктат Аутодиктат Тест Наставни листић Контролна вежба
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	ГОВОРНА КУЛТУРА ОСНОВНИ НИВО 1CJ.0.1.4. уме да преприча изабрани наративни или краћи информативни текст на основу претходне израде плана текста и издвајања значајних делова или занимљивих детаља; 1CJ.0.1.5. уме самостално (својим речима) да описује и да прича на задату тему: држи се теме, јасно структурира казивање (уводни, средишњи и завршни део казивања), добро распоређујући основну информацију и додатне информације; 1CJ.0.1.6. уме на занимљив начин да почне и заврши своје причање; 1CJ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре; 1CJ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држи теме; 1CJ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи);	ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ 1CJ.2.3.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу); 1CJ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања имена држава и места и њихових становника; користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пише присвојне придеве (-ов/-ев/-ин,-ски/-чки/-шки); правилно пише гласове ћ, ч, ђ, ц; правилно пише сугласник ј у интервокалској позицији; правилно пише речцу ли и речцу не; употребљава запету при набрајању; 1CJ.2.3.3. пише јасним и потпуним реченицама; варира језички израз (ред речи у реченици, типове реченица, дужину реченице...); 1CJ.2.3.4. држи се теме; излагање организује око основне идеје текста коју поткрепљује одговарајућим детаљима; 1CJ.2.3.5. језички израз прилагођава комуникативној ситуацији (формалној/неформалној); 1CJ.2.3.6. саставља кратак наративни текст; 1CJ.2.3.7. саставља кратак дескриптивни текст; 1CJ.2.3.8. користи фонд речи примерен узрасту; употребљава синонине (нпр. да избегне понављање 1CJ.2.3.11. пише писмо (приватно) и уме да га адресира.	ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ 1CJ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; користи разноврсне синтаксичке конструкције, укључујући и сложене; 1CJ.3.3.2. јасно структурира текст (уводни, средишњи и завршни део текста); добро распоређује основну информацију и додатне 1CJ.3.2.1. изводи сложеније закључке на основу текста, обједињујући информације из различитих делова дужег текста; 1CJ.3.2.2. повезује и обједињује информације исказане различитим симболичким системима (нпр. текст, табела, графички приказ); 1CJ.3.2.3. разликује различита гледишта заступљена у информативном тексту (нпр. мишљење аутора текста и мишљења учесника у догађају); 1CJ.3.2.4. изводи сложеније закључке на основу текста и издваја делове текста који их поткрепљују; резимира наративни текст; 1CJ.3.2.5. представља текст у одговарајућој нелинеарној форми (уноси податке из текста у дату табелу или дијаграм); 1CJ.3.2.6. процењује сврху информативног текста у односу на предвиђену намену (нпр. који од два текста боље описује дату слику, да ли је упутство за (познату) игру потпуно и сл.); 1CJ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. објашњава зашто је лик поступио на одређен начин, или вреднује крај приче у односу на своја предвиђања током читања текста, или износи свој став о догађајима из текста).	Рецитоване Препричавање Мини пројекти Писање састава на задату тему Контролни задаци ПИСМЕНИ ЗАДАЦИ

2.3.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе и учења енглеског језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену, а од трећег разреда и писану комуникацију, и да стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Активности ученика	Активности наставника
WELCOME BACK; LET'S PLAY!	- Revision; - The English Alphabet; - numbers 1-20; - Формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости. - places in a town. - TO BE; -imperative; -personal pronouns; -prepositions of place; -plural of nouns. -games. Прикладно позивање и прихватање/ одбијање позива за игру.	10	Реаговање на усмени и писани импулс саговорника (наставника, вршњака, и слично); усмено и писано изражавање прикладних поздрава. Слушање једноставнијих текстова у којима се неко представља; представљање себе и других особа, присутних и одсутних. Слушање једноставнијих позива на заједничку активност и реаговање на њих	- поздрави и отпоздрави, - представи себе и другог - разуме и поставља једноставнија питања личне природе и одговара на њих; - у неколико једноставнијих везаних исказа саопшти информације личне природе о себи и другима водећи рачуна о приватности и поверљивости; - разуме и саопшти једноставнија упутства, налоге и упозорења и реагује на њих; - разуме и упути позив на заједничку активност и реагује на одговарајући начин; - разуме, тражи и пружа једноставнија обавештења о положају у простору и реагује на њих;	- активан учесник у наставном процесу: слуша, понавља, реагује на захтеве, поставља питања, одговара на питања, закључује, повезује градиво са претходно наученим; повезује, пише саставе израђује пројекте пише и преписује, чита, слуша и преводи самостално и уз помоћ наставника -повезује гласове и групе слова; замењује речи цртежом или сликом; проналази речи које недостају	Мотивише ученике. Усмерава и организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.
A T THE MUSEUM; HALLOWEEN	- COMPARISON OF ADJECTIVES; -there is / are; -plural of nouns; -places in a town; -Предлози, прилози и прилошки изрази за изражавање положаја и просторних односа: in, on, at, next to, under, in front of, behind, between, opposite, here, there, downstairs, upstairs, (on the) left/right, straight on/past... - Питања са Where. - лексика везана за обележавање празника Halloween.	7	Слушање једноставнијих описа бића, предмета, места и појава; давање кратких описа бића, предмета, места и појава. Слушање текстова у којима се на једноставнији начин описује положај у простору; усмено и писано тражење и давање информација о положају у простору Реаговање на упућену честитку и упућивање кратких пригодних честитки.	- именује бића, предмете и места из непосредног окружења; - разуме једноставније описе бића, предмета и места и описује их; - разуме и саопшти једноставнија упутства, налоге и упозорења и реагује на њих; - разуме и упути позив на заједничку активност и реагује на одговарајући начин; - разуме, тражи и пружа једноставнија обавештења о положају у простору и реагује на њих; - разуме и, примењујући једноставнија језичка средства, наведе најобичајеније активности које се односе на прославе празника;	- активан учесник у наставном процесу: слуша, понавља, реагује на захтеве, поставља питања, одговара на питања, закључује, повезује градиво са претходно наученим; повезује, пише саставе израђује пројекте пише и преписује, чита, слуша и преводи самостално и уз помоћ наставника -повезује гласове и групе слова; замењује речи цртежом или сликом; проналази речи које недостају	Мотивише ученике. Усмерава и организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.
MATHS CLASS	The Present Continuous Tense за изражавање тренутних радњи.	8	Слушање једноставнијих описа бића, предмета, места и појава; давање	- именује бића, предмете и места из непосредног окружења; - разуме једноставније описе бића,	- активан учесник у наставном процесу: слуша, понавља, реагује на	Мотивише ученике. Усмерава и

	– numbers 20–100- конвенције у писању двоцифрених бројева. –telling the time- конвенције у писању /изговору датума; конвенције у саопштавању времена; –activities; –school subjects.		кратких описа бића, предмета, места и појава. Слушање једноставнијих исказа у вези са хронолошким временом; усмено и писано тражење и давање информација о хронолошком времену	предмета и места и описује их; – разуме једноставније текстове у којима се описују радње и способности у садашњости; – размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; – опише радње и способности у садашњости користећи једноставнија језичка средства – разуме и саопшти једноставније исказе који се односе на бројеве, количине и цене; – разуме и саопшти једноставније исказе који се односе на хронолошко и метеоролошко време;	захтеве, поставља питања, одговара на питања, закључује, повезује градиво са претходно наученим; повезује, пише саставе израђује пројекте пише и преписује, чита, слуша и преводи самостално и уз помоћ наставника -повезује гласове и групе слова; замењује речи цртежом или сликом; проналази речи које недостају	организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.
AT THE OLYMPICS	The Present Continuous Tense за изражавање тренутних радњи. –this /these, that/those; –ordinal numbers 1st–10th– употреба одређеног члана са редним бројевима. –sports; –feelings; –geography- употреба/ изостављање чланова са основним географским појмовима	9	Слушање једноставнијих описа бића, предмета, места и појава; давање кратких описа Слушање једноставнијих исказа који говоре о радњама у садашњости; постављање питања и одговарање на њих, усмено и писано Слушање једноставнијих исказа у вези са потребама, осећањима и саопштавање својих и туђих осећања и реаговање на њих	– именује бића, предмете и места из непосредног окружења; – разуме једноставније описе бића, предмета и места и описује их; – разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;	– активан учесник у наставном процесу: слуша, понавља, реагује на захтеве, поставља питања, одговара на питања, закључује, повезује градиво са претходно наученим; повезује, пише саставе израђује пројекте пише и преписује, чита, слуша и преводи самостално и уз помоћ наставника -повезује гласове и групе слова; замењује речи цртежом или сликом; проналази речи које недостају	Мотивише ученике. Усмерава и организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.
ON AN EXCURSION; SAINT VALENTINE'S DAY	- Have got за изражавање припадања/ поседовања -Модални глагол can за изражавање способности. –family; –jobs; –body parts; –farm animals. – лексика везана за обележавање празника Saint Valentine's Day.	8	Слушање једноставнијих описа бића, предмета, места и појава; давање кратких описа бића, предмета, места и појава. Слушање једноставнијих исказа који говоре о способностима, њихово описивање; постављање питања и одговарање на њих, усмено и писано. Реаговање на упућену честитку и упућивање кратких пригодних честитки.	– именује бића, предмете и места из непосредног окружења; – разуме једноставније описе бића, предмета и места и сам их описује; – разуме и упути једноставније исказане честитке и одговори на њих; – разуме и наведе најубичајеније активности које се односе на прославе празника; – разуме, тражи и користи једноставније исказе којима се изражава припадање/ неприпадање, поседовање/ непоседовање и реагује на њих;	– активан учесник у наставном процесу: слуша, понавља, реагује на захтеве, поставља питања, одговара на питања, закључује, повезује градиво са претходно наученим; повезује, пише саставе израђује пројекте пише и преписује, чита, слуша и преводи самостално и уз помоћ наставника -повезује гласове и групе слова; замењује речи цртежом или сликом; проналази речи које недостају	Мотивише ученике. Усмерава и организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.
THE ANIMAL	-The Present Continuous Tense	7	Слушање једноставнијих	– именује бића, предмете и места	- активан учесник у	Мотивише

KINGDOM	за изражавање тренутних радњи. -The Present Simple Tense за описивање уобичајених радњи. -plural of nouns; -wild animals.		описа бића, предмета, места и појава; давање кратких описа бића, предмета, места и појава. Слушање једноставнијих исказа који говоре о радњама у садашњости; описивање радњи у садашњости, постављање питања и одговарање на њих, усмено и писано	из непосредног окружења; – разуме једноставније описе бића, предмета и места и сам их описује; – разуме једноставније текстове у којима се описују радње у садашњости; – размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; – опише радње у садашњости користећи једноставнија језичка средства	наставном процесу: слуша, понавља, реагује на захтеве, поставља питања, одговара на питања, закључује, повезује градиво са претходно наученим; повезује, пише саставе израђује пројекте пише и преписује, чита, слуша и преводи самостално и уз помоћ наставника -повезује гласове и групе слова; замењује речи цртежом или сликом; проналази речи које недостају	ученике. Усмерава и организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.
AT THE SUPERMARKET	-The Present Simple Tense за описивање уобичајених радњи. -a/an/some/any; -plural of nouns- правилна множина именица и неправилна множина основних именица.; -food; -birthday presents.	7	Слушање једноставнијих описа бића, предмета, места и појава; давање кратких описа бића, предмета, места и појава. Изражавање допадања/недопадања, Слушање једноставнијих исказа који говоре о радњама у садашњости; описивање радњи у садашњости, постављање питања и одговарање на њих, усмено и писано	– именује бића, предмете и места из непосредног окружења; – разуме једноставније описе бића, предмета и места и сам их описује; – разуме једноставније исказе за изражавање интересовања, допадања /недопадања и реагује на њих; –тражи образложење допадања/недопадања и изражава га уз најједноставније образложење; – разуме једноставније текстове у којима се описују радње у садашњости и опише радње и способности у садашњости	- активан учесник у наставном процесу: слуша, понавља, реагује на захтеве, поставља питања, одговара на питања, закључује, повезује градиво са претходно наученим; повезује, пише саставе израђује пројекте пише и преписује, чита, слуша и преводи самостално и уз помоћ наставника -повезује гласове и групе слова; замењује речи цртежом или сликом; проналази речи које недостају	Мотивише ученике. Усмерава и организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.
AT A BIRTHDAY PARTY	-The Present Simple Tense за описивање уобичајених радњи. -ordinal numbers 11th–30th; -months; -seasons; -celebrations; -measures. -Новчане валуте у земљама енглеског говорног подручја и њихове ознаке.	7	Слушање једноставнијих описа бића, предмета, места и појава; давање кратких описа бића, предмета, места и појава. Слушање једноставнијих исказа који говоре о радњама у садашњости; описивање радњи у садашњости, постављање питања и одговарање на њих, усмено и писано. Исказивање захвалности и извињења	– именује бића, предмете и места из непосредног окружења; – разуме једноставније описе бића, предмета и места и сам их описује; – разуме и упуту кратке и једноставније молбе и реагује на њих уз одговарајуће образложење; – исказе и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин; – разуме и саопшти једноставније исказе који се односе на хронолошко време; – разуме и саопшти једноставније исказе који се односе на бројеве, количине	- активан учесник у наставном процесу: слуша, понавља, реагује на захтеве, поставља питања, одговара на питања, закључује, повезује градиво са претходно наученим; повезује, пише саставе израђује пројекте пише и преписује, чита, слуша и преводи самостално и уз помоћ наставника -повезује гласове и групе слова; замењује речи цртежом или сликом; проналази речи које недостају	Мотивише ученике. Усмерава и организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.
KEEP UP THE GOOD WORK	-The Present Continuous Tense за изражавање тренутних	9	Слушање једноставнијих описа бића, предмета,	– именује бића, предмете и места из непосредног окружења;	- активан учесник у наставном процесу:	Мотивише ученике.

	радњи. -The Present Simple Tense за описивање уобичајених радњи. -WH-questions- питања са Who/ What/ Which/ How. -days; -summer activities; -means of transport; -planet Earth.		места и појава; давање кратких описа бића, предмета, места и појава. Слушање једноставнијих исказа који говоре о радњама у садашњости; описивање радњи у садашњости, постављање питања и одговарање на њих, усмено и писано	- разуме једноставније описе бића, предмета и места и сам их описује; - разуме једноставније текстове у којима се описују радње у садашњости; - размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опише радње и способности у садашњости користећи једноставнија језичка средства	слуша, понавља, реагује на захтеве, поставља питања, одговара на питања, закључује, повезује градиво са претходно наученим; повезује, пише саставе израђује пројекте пише и преписује, чита, слуша и преводи самостално и уз помоћ наставника -повезује гласове и групе слова; замењује речи цртежом или сликом; проналази речи које недостају	Усмерава и организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.
Начин остваривања садржаја програма	- циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; - говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; - значење поруке треба да буде схваћено укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе; - знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; - рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; - упућивање ученика у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; - сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту. Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије: - усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину; - поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности; - учбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала; - учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; - рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад; - за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто.					

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/ блиске теме.	ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања. ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом.	ПСТ.3.1.1. Разуме дуже низове саопштења, упутстава, молби итд. који се тичу његових потреба и интересовања.	-слушање звучних и видео записа -решавање задатака на основу слушања- допуни реченице, напиши одговор на основу слушања -илуструје текст на основу слушања

	ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговорно.			
РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА	ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.). ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе.	ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама. ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима.	ПСТ.3.1.6. Разуме општи смисао и може да издвоји већину релевантних информација у порукама, писмима и мејловима о блиским темама.	-читање наглас, -гласно понављање, појединачно и групно - одговарање на питања у вези са текстом који ученици имају пред собом -ученички радови/пројекти.
УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ	ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средстава приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства. ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења.	ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину. ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање. ПСТ.2.1.16. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење. ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима.	ПСТ.3.1.17. Учествоје у неформалном и формалном разговору (нпр. са наставницима, службеним лицима и сл.), поставља и одговара на неколико питања у низу на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање. ПСТ.3.1.20. На једноставан начин излаже на задату тему и одговара на питања која се односе на њу.	-разговор на задату тему -читање дијалога по улогама, -кратки описи -слушање и реаговање на упутства наставника или са аудио записа -драмска игра, -симулација ситуација, -именовање научених појмова и израза уз често групно понављање, појединачно и групно -слушање -ученички радови/пројекти.
ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ	ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима. ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита.	ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања. ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове	ПСТ.3.1.23. Пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договара активности и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме.	-преписивање текстова -писање вођених састава -опис особа и ситуација -завршни тестови -ученички радови/ пројекти.

	ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама.	о себи, својој породици и непосредном окружењу.	ПСТ.3.1.24. Пише краће текстове од неколико логички повезаних реченица о узрасно релевантним темама (о себи, друштвеном и природном окружењу, аспектима приватног и школског живота).	
МЕДИЈАЦИЈА	ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...).	ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе.	ПСТ.3.1.30. На матерњем језику преноси саговорнику тему, садржај и главне информације из краћих и једноставнијих писаних текстова (новинских и књижевних), примерених узрасту и интересовањима.	-навођење главних информација на матерњем језику из прочитаног текста на енглеском језику -усмено и писмено препричавање краћих и дужих текстова са енглеског на матерњи језик
ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА	ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну).	ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина).	ПСТ.3.2.1. Углавном коректно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у тежим комбинацијама гласова, уз поштовање акценатско-интонацијских правила или уз мање неправилности које не угрожавају разумевање поруке коју жели да саопшти.	-израда пројеката и паноса -утврђивање и систематизација путем штампаног материјала (радне свеске, мини тестови, квиз) -корелација и позивање на стечено знање из граматике матерњег језика -начини реализације уз помоћ визуелног и аудио материјала -одговарање на питања у вези са текстом који ученици имају пред собом уз поштовање граматичких правила
ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА	ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).	.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).	ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика.	-драмска игра -симулација ситуација -видео записи -обележавање празника држава у којима је енглески језик службени

2.3.3. МАТЕМАТИКА

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања	Активности ученика	Активности наставника
БРОЈЕВИ	Скуп природних бројева са нулом. Декадни систем записивања бројева. Месна вредност цифре. Својства скупа природних бројева. Сабирање и одузимање (писмени поступак). Множење и дељење (писмени поступак). Својства рачунских операција (изражена формулама). Изрази са више операција (бројевни изрази и изрази са променљивом). Једначине и неједначине у скупу N_0 . Једначине и неједначине у скупу N_0 . Разломци облика $(m, n \leq 10)$. Упоредивање разломака са једнаким бројоцима. Једнакост разломака. Сабирање и одузимање разломака са једнаким имениоцима. Децимални запис броја са две	136	- оспособљавање ученика да прочитају, запишу и упореде природне бројеве и прикажу их на бројевној правој; - савладавање сабирања, одузимања, множења и дељења у скупу N_0 ; - оспособљавање ученика да саставе и израчунају вредност бројевног израза и примене својства рачунских операција; - решавање једначина и неједначина и провера тачности решења; - оспособљавање за успешно решавање проблемских задатак - одређивање вишеструке декадне јединице најближе датом броју; - упознавање и правилно читање, записивање и упоређивање разломака облика $(m, n \leq 10)$; - сабирање и одузимање разломака са једнаким имениоцима; - оспособљавање ученика да запишу резултат мерења дужине децималним бројем са највише две децимале; - сабирање и одузимање децималних бројева; - оспособљавање за математичко резонување и доношење закључака; - примена математичких	- прочита, запише и упореде природне бројеве и прикаже их на бројевној правој; - одреди месну вредност цифре; - изврши четири основне рачунске операције у скупу N_0 ; - састави израз, израчуна вредност бројевног израза и примени својства рачунских операција; - реши једначине и неједначине и провери тачност решења; - реши проблемски задатак користећи бројевни израз, једначину или неједначину; - процени вредност израза са једном рачунском операцијом; - одреди вишеструке декадне јединице најближе датом броју; - прочита и запише разломке облика $(m, n \leq 10)$; - упореде разломке облика са једнаким бројоцима или имениоцима; - сабере и одузме разломке са једнаким имениоцима; - запише резултат мерења дужине децималним бројем са највише две децимале; - сабере и одузме децималне бројеве са највише две децимале; - чита, користи и представља податке у табелама или графичким дијаграмима;	- усмено излагање, разговор, рад на тексту - илустративно-демонстративне методе, интерактивно-кооперативне методе, метода писаних радова, метода решавања проблема - учење кроз игру - продуктивно вежбање - практична активност ученика - рад у пару, групни рад, индивидуални рад, фронтални рад - коришћење дидактичког материјала, различитих додатних извора знања - израда домаћих задатака петнаестоминутне вежбе, контролни задаци, математички диктат, писмени задаци - праћење и вредновање рада и напретка ученика	- активан учесник у наставном процесу; - чита, записује и упоређује природне бројеве и приказује их на бројевној правој; - сабира, одузима, множи и дели у скупу N_0 ; - израчунава вредност бројевног израза и примењује својства рачунских операција; - анализира, истражује, самостално закључује, повезује, систематизује, примењује стечена знања при решавању практичних и теоријских проблема; - решава једначине и неједначине и проверава тачност решења; - решава проблемске задатке користећи бројевни израз, једначину или неједначину; - записује разломке облика $(m, n \leq 10)$; сабира и одузима разломке са једнаким имениоцима; - сабира и одузима децималне бројеве са највише 2 децимале; - чита и користи податке представљене табеларно или графички; - користи уџбеник, ради задатке у радној свесци; - користи едукативне апликације на Интернету и	Организује наставни процес (усклађује циљеве и активности, планира садржаје, методе и облике рада, припрема дидактички материјал). - Реализује наставни процес (ствара прилике за учење, осмишљава активност ученика, даје упутства и пружа помоћ). - Мотивише ученике да самостално закључују. - Подстиче интелектуалне активности ученика - Подстиче демократску атмосферу у одељењу. - Процењује ефикасност учења и прилагођава учење специфичним потребама и могућностима ученика.

	децимале. Сабирање и одузимање децималних бројева.		знања и вештина	– формира низ на основу упутства; – реши задатак применом различитих начина представљања проблема;		електронски материјал	
ГЕОМЕТРИЈА	Квадар и коцка.	14	-именовање елемената и описивање особина квадра и коцке; -цртање мреже и израда модела квадра и коцке; - препознавање сликовне представе изгледа тела посматраног са различитих страна; -оспособљавање ученика да користе геометријски прибор и софтверске алате за цртање; -развијање способности посматрања, опажања, памћења, мишљења, уопштавања, закључивања - неговање прецизности и уредности у раду.	– именује елементе и описује особине квадра и коцке; – црта мреже и прави моделе квадра и коцке; – препозна сликовну представу изгледа тела посматраног са различитих страна;	-демонстрација, илустровање, усмено излагање, разговор -игровне активности, експерименталне методе, практична активност ученика; -интерактивно- кооперативне методе; -метода графичких радова ; -коришћење едукативних апликација, модела геометријских тела, различитих додатних извора знања; -израда домаћих задатака петнаестоминутне вежбе, контролни задаци, писмени задаци	-посматра,опажа, препознаје, описује, разликује, именује, упоређује, црта, боји, процењује, усваја знања, повезује, уопштава, анализира, систематизује; - црта мреже и прави моделе, квадра и коцке, открива, доноси закључке. -користи уџбеник и друге изворе знања, ради задатке у радној свесци; -користи софтверске алате за цртање и апликације које развијају логичко- комбинаторно размишљање	- Креира и води наставни процес уз примену савремених метода и облика рада. -Дискутује са ученицима, мотивише их и усмерава њихове активности. - Негује и прати стваралачко- истраживачки рад ученика. -Подржава и подстиче развој позитивних особина ученикове личности (тачности, уредности, прецизности поступности у раду). -Прати и вреднује рад ученика.
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Мерење површине (m^2 , dm^2 , cm^2 , mm^2 , km^2 , ha, a). Површина квадрата и правоугаоника. Површина квадра и коцке. Мерење запремине (m^3 , dm^3 , cm^3 , mm^3). Запремина квадра и коцке.	30	-упознавање јединица за мерење површине и запремине; -израчунавање површине правоугаоника и квадрата -израчунавање површине и запремине коцке и квадра; -примена стечених знања за решавање проблемских задатака; -неговање тачности и истрајности у раду.	-прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине и запремине; – израчуна површину квадрата и правоугаоника; – израчуна површину и запремину квадра и коцке; – реши проблемске задатке у контексту мерења.	-демонстрација, усмено излагање, разговор, игра; -метода графичких радова, -практичан рад ученика; -учење кроз игру; -рад у пару, групни рад, индивидуални рад, фронтални рад петнаестоминутне вежбе, контролни задаци, писмени задаци	- чита, упоређује и претвара јединице за мерење површине и запремине; -израчунава површину квадрата и правоугаоника, - израчунава површину и запремину квадра и коцке -повезује и примењује стечена знања; -користи уџбеник и друге изворе знања, ради задатке у радној свесци; -користи едукативне апликације и електронски материјал .	-Ствара наставне ситуације за учење. -Води и усмерава активности ученика. -Повезује ученикова знања са ваншколским активностима. -Подржава и подстиче развој дечјих интересовања. -Прати ефекте сопственог рада, истражује нове могућности унапређивања сопственог рада. -Води наставну документацију .
УКУПНО ЧАСОВА		180					

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Основни ниво	
БРОЈЕВИ	1МА.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упоређи бројеве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој 1МА.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом 1МА.1.4.4. уме да чита једноставније графиконе, табеле и дијаграме	1МА.2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем 1МА.2.1.2. уме да одреди десетицу, стотину најближу датом броју 1МА.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза 1МА.2.1.4. рачуна вредност израза са највише две операције 1МА.2.1.5. уме да решава једначине 1МА.2.4.5. уме да користи податке приказане графички или табеларно у решавању једноставних задатака и уме графички да представи дате податке	1МА.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака 1МА.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени. 1МА.3.1.3. уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција, поштујући приоритет 1МА.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми 1МА.3.1.5. уме да одреди решења неједначине са једном операцијом 1МА.3.3.1. уме да прочита, формално запише и графички прикаже разломак a/b ($b \leq 10$, $a < b$) 1МА.3.3.2. зна да израчуна део a/b ($b \leq 10$, $a < b$) неке целине и користи то у задацима	-презентација наставних садржаја -решавање разноврсних практичних и теоријских проблема; -комуникација математичким језиком; -утврђивање и систематизација наставних садржаја путем штампаног материјала, електронског материјала, наставних листића, задатака у радној свесци и дигиталном уџбенику; - примена стечених знања при решавању текстуалних задатака; -корелација са другим наставним предметима; -учење путем откривања; -игровне активности; -математички квиз; -рад у пару, групни рад, рад на диференцираним задацима
ГЕОМЕТРИЈА	1МА.1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица 1МА.1.2.4. користи поступак мерења површине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица	1МА.2.2.6. препознаје мрежу коцке и квадрата	1МА.3.2.4. уме да израчуна обим и површину сложених фигура у равни када су подаци дати у истим мерним јединицама	-презентација наставних садржаја; -именовање научених појмова; - интерактивно учење; -утврђивање и систематизација наставних садржаја путем штампаног материјала, електронског материјала, наставних листића, задатака у радној свесци и дигиталном уџбенику;
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	1МА.1.4.2. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате запремине 1МА.1.4.4. уме да чита једноставније графиконе, табеле и дијаграме	1МА.2.2.3. зна јединице за мерење површине и њихове односе 1МА.2.2.5. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама 1МА.2.2.6. уме да израчуна површину квадрата и коцке када су подаци дати у истим мерним јединицама 1МА.2.4.3. претвара јединице за мерење запремине из већих у мање 1МА.2.4.5. уме да користи податке приказане графички или табеларно у решавању једноставних задатака и уме графички да представи дате податке	1МА.3.2.1. претвара јединице за мерење површине из већих у мање 1МА.3.2.3. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника 1МА.3.2.4. уме да израчуна обим и површину сложених фигура у равни када су подаци дати у истим мерним јединицама 1МА.3.2.5. уме да израчуна запремину коцке и квадрата када су подаци дати у истим мерним јединицама 1МА.3.4.2. претвара јединице за мерење запремине	-презентација наставних садржаја; -учење путем откривања; -процењивање и мерење различитих предмета у окружењу; - претварање јединице за мерење површине и запремине; -учење кроз игру; -примена математичких знања и вештина; -утврђивање и систематизација наставних садржаја путем штампаног материјала, електронског материјала, наставних листића, задатака у дигиталном уџбенику и радној свесци; -рад у пару, групни рад, рад на диференцираним задацима.

2.3.4. ПРИРОДА И ДРУШТВО

Циљ наставе и учења Природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Природне и друштвене одлике Србије	Положај, територија, граница и симболи Србије (грб, застава и химна) и национална валута. Природне карактеристике Србије – рељеф, воде, шуме. Типичне, ретке и угрожене врсте биљака и животиња – значај и заштита. Национални паркови Србије. Друштвене карактеристике Србије (становништво, насеља и делатности). Грађани Србије (права и обавезе, демократски односи и интеркултуралност). Привредне карактеристике Србије (природни ресурси и делатности у различитим крајевима). Одржива употреба природних ресурса (извори енергије, чиставода, чист ваздух, плодно земљиште, руде, разноврсност биљног и животињског света).	25	Да се ученици упознају са основним обележјима државе у којој живе; Да усвоје знања о природним карактеристикама Републике Србије; Да се упознају са природним лепотама своје земље и ретким и угроженим врстама биљака и животиња; Да упознају и науче друштвене карактеристике своје домовине; Стицање знања о привредним карактеристикама Србије; Упознавање са природним ресурсима, богатством руда, биљног и животињског света.	-одреди положај и границу Србије, положај главног града и већих насеља на географској карти Србије; -одреди положај и именује природне и друштвене објекте на географској карти Србије; -повеже различите природно-географске карактеристике Србије са размештајем становништва, изгледом насеља и делатностима људи; -уважава националну и културну разноликост као основу за суживот свих грађана Републике Србије -представи знамените личности, културна добра и природне лепоте по којима је Србија препознатљива у свету; -у дискусији даје предност коришћењу локалних производа, производа направљених од рециклираних материјала, као и коришћењу обновљивих природних ресурса; -повеже резултате рада са уложеним трудом; -сарађује са другима у групи на заједничким активностима; -учествује у друштвено-корисним акцијама уз подршку одраслих.	Примена наставних метода: -дијалогска -демонстративна -Интерактивна -амбијетална настава -илустративна - експериментална -истраживачки рад -практичан рад	-посматра -описује -испољава -групише -упоређује -именује -процењује -игра се	-усмерава -подстиче -мотивише -координира -ствара ситуацију -дискутује -прати и вреднује напредовање ученика
Човек – природно и друштвено биће	Човек – природно, друштвено и свесно биће. Физичке промене у пубертету. Дигитална безбедност и последице прекомерног коришћења информационо-комуникационих технологија; непримерени садржаји.	7	Да стекну потребна знања о томе да су друштвена бића; Да се упознају са променама које доноси пубертет; Да се упознају са опасностима и последицама прекомерног коришћења информационо-комуникационих	-повеже промене у изгледу свог тела и понашања са одрастањем; -планира своје дневне активности и време проведено уз ИКТ уређаје; -затражи помоћ уколико се суочи са непримереним садржајима у дигиталном окружењу; -повеже резултате рада са уложеним трудом;	Примена наставних метода: -дијалогска -демонстративна -Интерактивна -амбијетална настава -илустративна - експериментална -истраживачки	-посматрање -описивање -упоређивање -закључивање -истраживање	-подстиче -мотивише -усмерава -илуструје -демонстрира -прати,процењује и вреднује напредовање ученика

			технологија; Да науче како безбедно да користе исте.		рад -практичан рад		
Материјали	Смеше (течности, храна, земљиште, ваздух). Раздвајање састојака смеше (просејавање, одливање, цеђење, испаравање). Наелектрисавање предмета од различитих материјала. Електрична проводљивост – проводници и изолатори. Рационална потрошња електричне енергије и правилно руковање електричним апаратима у домаћинству. Магнетна својства материјала (природни магнети, могућност намагнетисавања тела и својства које тада испољавају) Запаљиви материјали (ознаке за запаљиве материјале). Ваздух – кисеоник као чинилац сагоревања. Опасности и заштита од пожара.	15	Да се ученици оспособе: да самостално идентификују и раздвајају смеше; да испитају електричну проводљивост материјала помоћу једноставног струјног кола; да умеју да наведу примере штедљивог коришћења електричне енергије и употребе магнета у свакодневном животу.	идентификује и самостално раздваја смеше просејавањем одливањем, цеђењем и испаравањем; -испита електричну проводљивост материјала помоћу једноставног струјног кола; -наведе примере штедљивог коришћења електричне енергије; -наведе примере употребе магнета у свакодневном животу; -наведе примере превенције и заштите од пожара;	Примена наставних метода: -дијалогска -демонстративна -Интерактивна -амбијетална настава -илустративна - експериментална -истраживачки рад -практичан рад	-посматра -описује -уочава -истражује -експерименти -истражује у простору и времену -илуструје	-подстиче -мотивише -демонстрира -илуструје -прати, процењује и вреднује напредовање ученика
Прошлост Србије	Живот у далекој прошлости (долазак Словена на Балканско полуострво, области које су Срби населили; начин живота). Српска држава за време владарске породице Немањића – успон и слабљење (владари – Стефан Немања, цар Душан, цар Урош; култура, начин живота). Живот под турском влашћу (начин живота, облици пружања отпора). Настанак и развој модерне српске државе (Први и Други српски устанак – узрок и ток; вође устанка; култура, начин живота). Србија у савремено доба (Први светски рат, настанак југословенске државе, Други светски рат, промена облика владавине, распад југословенске државе и осамостаљење Србије; култура, начин живота).	25	Да ученици стекну и усвоје знања о начину живота српског народа кроз време; Да упознају живот у далекој прошлости; Да упознају прошлост Србије, «лозу» Немањића, живот Срба под турском влашћу, настанак и развој модерне српске државе, периоде Првог и Другог светског рата, настанка али и распада југословенске државе;	-прикаже хронолошки на ленти времена значајне историјске догађаје и личности; -описује начин живота људи кроз време користећи различите изворе информација; -представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др.); -пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних); Повеже резултате рада са уложеним трудом; Сарађује са другима у групи на заједничким активностима	-дијалогска -кооперативна -партиципативна -експериментална	-посматра -описује -уочава -истражује -експерименти -групише	-организује -подстиче -мотивише -усмерава -дискутује -прати и вреднује -процењује и вреднује напредовање ученика

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
Природне и друштвене одлике Србије	1ПД.1.1.1. прави разлику између природе и производа људског рада 1ПД.1.2.1. препознаје и именује природне ресурсе 1ПД.1.2.2. зна употребну вредност природних ресурса 1ПД.1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе 1ПД.1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу 1ПД.1.6.3. зна географски положај и основне одреднице државе Србије: територија, границе, главни град, симболи, становништво	1ПД.2.2.1. разликује обновљиве и необновљиве природне ресурсе 1ПД.2.2.2. разуме еколошку оправданост употребе обновљивих ресурса и рационалног коришћења необновљивих ресурса 1ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса 1ПД.2.2.4. зна шта је добробит животиња и поступке којима се она штити 1ПД.2.4.4. уме да пронађе основне информације на географској карти Србије: највећа и најважнија насеља, облике рељефа и површинских вода 1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама 1ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности	1ПД.3.4.1. уме да чита географску карту примењујући знања о странама света и значењу картографских знакова 1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима; 1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују.	-истражује -описује -препознаје -именује -слуша -упоређује -изводи закључке -учи са разумевањем -повезује -уочава разлике -уме да примени стечена знања у одређеној ситуацији
Човек- природно и друштвено биће	1ПД.1.1.3. зна заједничке карактеристике живих бића 1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите 1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља	.		-демонстрира ситуацију -сналази се на географској карти -истражује -проналази податке -презентује пронађене информације
Материјали	1ПД.1.3.2. зна да су вода у природи, ваздух и земљиште састављени од више материјала 1ПД.1.3.4. зна основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, густина, раств орљивост, провидност; 1ПД.1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу 1ПД.1.3.6. зна промене материјала које настају због промене температуре, услед механичког утицаја и деловање воде и ваздуха.	1ПД.2.3.2. зна да су различита својства воде, ваздуха и земљишта последица њиховог различитог састава. 1ПД.2.3.3. разликује материјале који су добри проводници топлоте и електрицитета од оних који то нису. 1ПД.2.3.4. зна да топлотна и електрична проводљивост материја одређује њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу.	1ПД.3.3.2. примењује знање о променама материјала за објашњење појава у свом окружењу.	-уочава -открива -разликује -испитује -истражује -врши експерименте
Прошлост Србије	1ПД.1.6.4. зна најважније догађаје, појаве и личности из прошлости 1ПД.1.6.5. зна основне информације о начину живота људи у прошлости 1ПД.1.6.6. зна шта су историјски извори и именује их	1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена 1ПД.2.6.4. зна редослед којим су се јављали важни историјски догађаји, појаве и личности 1ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад 1ПД.2.6.6. препознаје основна културна и друштвена обележја различитих историјских периода 1ПД.2.6.7. препознаје на основу карактеристичних историјских извора о ком историјском периоду или личности је реч	1ПД.3.6.1. зна шта је претходило, а шта је уследило након важних историјских догађаја и појава	-истражује -води белешке -изводи закључке

2.3.5. ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ наставе и учења **ликовне културе** је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
КОМПОЗИЦИЈА	Елементи композиције – облик, боја, линија, текстура, светлина (валер). Положај елемената у композицији – хоризонтални, вертикални, дијагонални. Материјали и технике – графитна оловка, туш и четка, туш и перо, акварел, гваш, темпере, фротаж, колаж, деколаж, асамблаж, меки материјали	36	- опажање и схватање кретања у простору - опажање облика у кретању - развијање стваралачке имажинације	-зна шта је композиција у ликовној уметности; -уочи, препозна и именује различите ликовне елементе на уметничком делу и у свакодневном животу; - користи и примени различите ликовне технике и материјале приликом стварања ликовне композиције; -развије креативност кроз размишљање о комбиновању и правилном распореду ликовних елемената; -користи линију као основни ликовни елемент; -уочи и препозна различите на предметима и објектима из непосредне околине; -уочи и разликује линију хоризонта и линију додира две површине; -комбиновањем различитих линија и различитим материјалима и техникама ствара ликовно дело;	Амбијентално учење Учење кроз игру Цртање и сликање -опажање кретања (лишћа на дрвећу- бреза, платан, шљива, храст и све што чини њихово окружење у природи), а као супротност кретању, треба их наводити да опажају статичне облике у природи, на пример кућу... Комбинована техника, цртачке и сликарске технике. Папир, маказе, дрвени штапићи, лепак, канап, конач, конструкција старих кишобрана	-у- изражава мимиком и/или телом различита расположења, покрете и кретања; - упоређује свој и туђ естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела	Планира Организује Реализује Презентује Показује Бира садржаје, методе и технике , наставне објекте и средства Објашњава
СПОРАЗУМЕВАЊЕ	Хералдика – застава, грб, печат. Пиктограми. Споразумевање сликом.	12	- стицање искуства о дејству светлости на карактер облика - упознају и уочавају појаву светлости и сенке која их прати	- користи одабрана уметничка дела и визуелне информације као подстицај за стваралачки рад; – тумачи једноставне знаке, симболе и садржаје уметничких	Игра светла и сенке -дидактичка средства- графоскоп, репродукције уметничких дела или фотокопије неких објеката Комбинована техника, цртачке технике, сликарске и вајарске технике	- повезује уметничко занимање и одговарајуће продукте; - пружи основне информације о дабраном музеју; - разматра, у групи, шта и какоје учио/ла и где та знања може применити.	усмерава , наводи -ствара ситуацију -сугерише, подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -развија кооперативност

Наслеђе	Споменици природе и споменици културе у Србији. Археолошки локалитети, замкови и утврђења, манастири, музеји. Познати уметници и најзначајнија дела.	16	- ликовно учење у формирању сценског израза - безбедно и примерено користе алатке и материјал за ликовно изражавање	-Развијање еколошку свест о потреби упознавања, вредновања и чувања споменика природе; -препозна и именује одређене споменике природе Србије; -стечена знања о споменицима природе у Србији примени креирањем мултимедијане презентације; -развије креативност кроз размишљање о комбиновању и изради дигиталне збирке фотографија споменика природе Србије; -зна шта су споменици културе; -уочи, препозна и именује споменике културе у Србији;	Посматрање; Опажање; Уочавање Учење кроз игру -разговори о опажању и препознавању карактеристика разних амбијената- амбијент учионице, аутобуске станице, улице, породичне куће, музеја Цртачке, сликарске, вајарске, комбиноване технике	- посматрање - уочавање - прављење - процењивање	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -развија кооперативност
Сцена	Сценографија за позориште, филм и телевизију. Елементи сценографије.	8	- развијати навику лепог писања - развијати осетљивост за лепо писање (ћирилична и латинична палеографија)	- зна шта је сцена; - зна шта значи сценска уметност; препознаје и именује елементе сценографије; -зна ко је сценограф и која је његова улога; -уочава и схвата значај осветљења; -зна која је улога дизајнера светла; -уочава и схвата улогу специјалних ефеката на филму и позоришној представи; -зна чему служе маске; познаје и користи технику папирмаше; зна шта је костим;	Повлачење уских, кривих линија, повлачење широких, правих и кривих линија. Повезивање слова у речи. Повлачење уских, косих, правих и положених линија; повлачење широких, косих, правих и положених линија; повлачење отворених и затворених линија; Писање латиничких слова, упоредо са учењем латинице на часовима матерњег језика. Писање ћириличких слова. -столарске оловке, обичне графитне оловке са ознаком "Б" пласнато заострене; штапићи од сладоледа такође пласнато заострени; воштани пастел, такође пласнато заострен, метално перо и туш или пенкало	- писање - упоређивање - процењивање	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -подстиче -дискутује -анализира -мотивише

2.3.6. МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ учења **Музичке културе** је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Слушање музике	Композиције различитог карактера. Елементи музичке изражајности (инструмент, глас, мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Вокална и инструментална музика (композиције домаћих и страних композитора). Дела фолклорне традиције српског и других народа. Музичка прича. Музика у служби других медија. Музички бонтон. Музика и здравље.	8	-Развијање пажње и способности активног слушања музике. -Препознавање и разликовање елемената музичке изражајности (инструмент, глас, мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). -Упознавање музичких дела уметничког и народног стваралаштва. -Упознавање са правилима понашања (музичким бонтоном) при слушању музике. -Развијање интересовања, естетске осетљивости и креативности. - Развијање комуникацијских вештина. -Неговање љубави према музичкој уметности.	– опише своја осећања у вези са слушањем музике; – препознаје народну и уметничку музику; – опише улогу музике у медијима; – разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – повеже карактер дела са избором инструмента и елементима музичке изражајности; – уочи контраст и понављање у музичком делу; – поштује договорена правила понашања при слушању музике;	Демонстрационо и аналитичко слушање вокално-инструменталних композиција, народних песама, музичких прича и филмске музике -Усмено излагање, објашњавање -Разговор о слушаним композицијама -Рад у групама и у пару -Игровне активности	- Слушају вокално-инструменталне композиције за децу и кратке инструменталне композиције, музичке приче, народне песме и игре. - Уочавају боју различитих певачких гласова, инструмента и музичке изражајне елементе у слушаним композицијама. -Препознају музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу. -Изражавају своје доживљаје покретима, мимиком, описом, причом или разговором.	-Планира и реализује наставне садржаје. - Користи средства и методе поштујући деčја интересовања. -Организује глобално и селективно слушање музике. - Ствара динамичну и ведру атмосферу на часу; подстиче ученике на пажљиво слушање музике. -Мотивише ученике да самостално закључују. - Регулише социјалне односе у одељењу.
Извођење музике	Музичке игре (дидактичке). Певање песама различитог садржаја и карактера по слуху. Певање и свирање песама из нотног текста. Свирање песама по слуху на деčјим инструментима и/или на другим инструментима. Народни инструменти нашег и других народа. Музичке драматизације. Свирање инструменталних	25	- Упознавање музичке традиције свог и других народа. -Развијање гласовних способности код ученика. - Упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности. -Синхронизација покрета тела са песмом кроз музичке и дидактичке игре. -Развијање осећаја за темпо, ритам, динамику, способности меморисања музичких целина и примене музичке писмености.	– пева и свира по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; – примени изражајне музичке елементе; – поштује договорена правила понашања при извођењу музике; – коментарише своје и туђе извођење музике; – самостално или уз помоћ одраслих користи предности дигитализације; – учествује у школским приредбама	-Певање песама различитог садржаја и расположења. -Организовање музичких и дидактичких игара. - Демонстрација -Усмено излагање -Учење кроз игру -Свирање на деčјим инструментима -Музичка драматизација - Рад у групама и у пару, заједничко музицирање - Коришћење различитих	- Изговарају бројалице у ритму, уз покрет. -Певају песме по слуху различитог садржаја и карактера. -Певају песме из нотног текста. - Свирају по слуху и из нотног текста ритмичку и мелодијску пратњу. - Певају и изводе дидактичке музичке игре. -Препознају и разликују инструменте по боји	- Мотивише и подстиче ученике на рад, развија креативност и истрајност у раду. -Ствара динамичну, ведру и радну атмосферу на часу. -Врши одабир предложених песама и композиција. -Повезује садржаје песама са садржајима осталих наставних предмета. -Активан учесник наставног процеса.

	аранжмана на дејјим инструмента и на алтернативним изворима звука. Динамика (крешендо, декрешендо). Темпо (<i>Andante. Moderato. Allegro</i>) Боја (различити гласови и инструменти). Трајање (цела нота и пауза, нота четвртине са тачком). Савладавање тонске висине и солмизације у обиму ce^1-ce^2 . Тактирање у 3/4 и 4/4 такту. <i>Це-дур</i> лествица. Репетиција, прима и секунда волта.		-Подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, истраживање и стварање звука). -Упознавање са правилима понашања (музичким бонтоном) при извођењу музике. - Подстицање ученика на активно учешће на часу који треба да се одвија у ведрој и радној атмосфери. -Неговање сарадничких односа.		додатних извора	звуча. -Усвајају музички речник и музичко писмо -Свирају инструменталне аранжмане на дејјим ритмичким инструмента и на алтернативним изворима звука. -Користе дигитални уџбеник и друге изворе знања. -Учествују у школским приредбама и манифестацијама	партнер у интерактивном односу ученик-наставник. -Даје благовремене повратне информације, одређује modele понашања. -Развија дух заједништва кроз рад у групама. -Прати и вреднује активности ученика.
Музичко стваралаштво	Једноставна ритмичка и мелодијска пратња. Музичка питања и одговори и музичка допуналка. Звучна прича на основу познатих музичких садржаја, звучне ономатопеје и илустрације на краћим литерарним текстом (учење у контексту). Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање мелодије на одабраним текстом.	3	- Развијање и подстицање стваралачких могућности музичког изражавања ученика. - Развијање стваралачке маште код ученика. Оспособљавање ученика да изражавају своје мисли и осећања кроз музику. - Неговање колективног музицирања и социјализација ученика.	- осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу; - осмисли музички одговор на музичко питање; - осмисли једноставну мелодију на краћим задатим текстом; - изабере одговарајући музички садржај (од понуђених) према литерарном садржају.	-Објашњавање и усмено излагање -Дијалог - Креирање једноставне музичке пратње - Заједничко музицирање -Повезивање прича и песама (текста) са музиком -Игровне активности	-Стварају једноставну ритмичку и мелодијску пратњу. - Креирају дијалоге помоћу дејјих инструмената. -Стварају звучне приче од музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација на краћим литерарним текстом -Илуструју научене песме и непознате композиције.	-Смишља и креира једноставну пратњу за бројанице или песме и прави аранжмане. - Мотивише и подстиче ученике на рад, развија сарадњу код ученика кроз заједничко музицирање. -Развија код ученика креативност, маштовитост и истрајност у раду.

2.3.7. ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ наставе и учења предмета *физичко и здравствено васпитање* је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	-Вежбе за развој снаге са реквизитима и без реквизита. Вежбе за развој покретљивости са реквизитима и без реквизита. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге. Вежбе за развој координације .Национална батерија тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности. Моторичке вештине и игре у развоју моторичких способности	14	-Подстицати и развијати снагу, покретљивост, издржљивост, брзину и координацију покрета. -Подстицати раст, развој и правилно држање тела – подстицање ученика на самостално вежбање;	-примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; – одржава равнотежу у различитим кретањима; – коригује сопствено држање тела на основу савета наставника; – правилно држи тело; – правилно подиже, носи и спушта терет; – користи терминологију вежбања; – поштује правила понашања на вежбалиштима; – поштује мере безбедности током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; – правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима; – препозна здравствено стање када не треба да вежба; – препозна лепоту покрета у вежбању; – се придржава правила вежбања.	-без реквизита и са реквизитима; -на справама и уз помоћ справа; -трчање; -елементарне игре; -извођење координационих вежби у различитом ритму и у променљивим условима; -једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја; -штафетне игре; -извођење вежби максималном брзином.	Извођење вежби за развој физичких способности, учествовање у штафетним играма.	-демонстрира; -подстиче; -објашњава; -мотивише.
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	Технике трчања. Истрајно трчање. Скок удаљ згрчном техником. Бацање лоптице из залета. Скок увис прекорачном техником. Тробој.	84	Моторичке вештине треба да омогуће ученицима снажање у свакодневним и специфичним животним ситуацијама у којима се очекује њихова примена. Ученицима који имају потешкоће са одређеним моторичким вештинама, задају се вежбања слична али лакша од предвиђених, или предвежбе. Ученицима који имају потешкоће да достигну	– примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; – одржава равнотежу у различитим кретањима; – коригује сопствено држање тела на основу савета наставника; – правилно држи тело; – правилно подиже, носи и спушта терет;	-демонстрација и увежбавање: ходања на различите начине, увежбавање трчања преко препрека, организовање елементарних игара са наученим облицима ходања и трчања, скакања и прескакања, технике скока увис и скока удаљ, прескакања дуге	-Извођење вежби за развој физичких способности. -Учествовање у играма са коришћењем научених облика ходања и трчања. -Извођење различитих поскова, скакања и	-организује; -демонстрира вежбе; -прати ток рада; -указује на грешке; -ствара пријатну радну атмосферу; -подстиче; -помаже ученицима

			предвиђени исход, оставља se mogućnost da isti достигну u narednom periodu. U radu sa naprednijim učenicima mogu se koristiti dodatni sadržaji u skladu sa njihovim sposobnostima	– изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; – изведе дејји и народни плес; – користи терминологију вежбања; – правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима; – препозна лепоту покрета у вежбању; – се придржава правила вежбања; – вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању.	вијаче, бацања		
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Основна правила вежбања. -Основна правила мини-рукомета, фудсала, кошарке, мини-кошарке и одбојке. -Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). -Чување и одржавање материјалних добара. -Постављање, склањање и чување справа и реквизита неопходних за вежбање. -„Ферплеј“ (навијање, победа, пораз, толеранција) -Породица и вежбање (значај вежбања у породици). -Вежбање као део дневних активности. -Правилно држање тела и здравље. -Значај вежбања за правилан рад срца и плућа. -Мишићи и зглобови тела. -Хигијена простора за вежбање. Исхрана и вежбање -Значај лекарских прегледа за вежбање. Поступање у случају повреде (обавестити наставника и др	11	Ова наставна област обухвата: формирање правилног односа према физичком вежбању и здрављу, развијање и неговање другарства, препознавање негативних – неприхватљивих облика понашања у игри и др. Поред наведеног у овој области потребно је радити и на: неговању патриотских вредности (народне традиције и мултикултуралности), формирању правилног односа према различитостима, чувању личне и школске имовине, неговању друштвених вредности итд.	– поштује правила понашања на вежбањима; – поштује мере безбедности током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; – примени правила игре; – навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; – прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; – уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања и у другим ситуацијама; – прати промене у тежини и висини код себе и других; – препозна здравствено стање када не треба да вежба; – примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања и другим животним ситуацијама; – уредно одржава простор у коме живи и борави; – користи здраве намирнице у исхрани; – повезује различита вежбања са њиховим утицајем на здравље;	-усвајањем основних термина -постављањем правила игара -разговором -изношењем мишљења и искустава. -објашњавањем -дискусијом -презентацијом -посета Дому здравља	-Извођење вежби за развој физичких способности уз коришћење основних термина у вежбању, уз поштовање правила за безбедно вежбање. -Поштују правила игара и без сукоба прихватају резултат, тј пораз или победу. -Упознаје своје тело -Користи своја чула -Одржава личну хигијену, хигијену простора у ком живи и борави -Прихвата предлоге за правилан избор животних намирница	-Уводи ученике у коришћење термина који се односе на вежбање. -Упознаје са мерама безбедног вежбања. -Указује на потребу чувања својих и туђих ствари. -Демонстрира. -Објашњава. -Подстиче. -Указује.

2.4. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

2.4.1. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ наставе и учења учења Грађанског васпитања наставе је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске и локалне заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
ЉУДСКА ПРАВА Ја и други на планети Земљи	<i>Планета Земља припада свима који на њој живе</i> Узајамни утицај природе и човека. Потребе појединца и опште добро – задовољавање људских потреба без угрожавања будућих генерација. Одговоран однос према свету у коме живимо – Мисли глобално делуј локално. <i>Право на здраву животну средину</i> -Трећа генерација људских права. Вредности на којима почива – право на живот у здравој животnoj средини; -право на одржив економски развој; -право на рационално коришћење природних и енергетских ресурса; - право на спречавање свих облика загађивања животне средине; -право на доступност информација о стању животне средине	9	Ученици треба да разумеју да угрожавање животне средине не познаје државне границе, не прави разлику међу људима различите расе, вере, пола, образовања и нема временско ограничење. Сваку штету животnoj средини коју људи данас направе осетиће и генерације које долазе. Ученици се усмеравају на личну одговорност и активизам у сопственој заједници, уз развој свести да су у питању феномени који су глобалне природе	разликује примере одговорног и неодговорног понашања људи према животnoj средини; - се понаша у свакодневним ситуацијама на начин који уважава животну средину и рационалну потрошњу ресурса; - образложи важност информисања о стању животне средине и начинима њене заштите; - аргументује добити од заједничког живота људи припадника различитих култура; - наведе елементе традиције и културе свог народа и покаже интересовање и поштовање за друге културе и традиције; - образложи значај подршке избеглицама и мигрантима да у новој средини сачувају свој језик, традицију, културу; - наведе примере из свакодневног живота којима се илуструје сусретање различитих култура; - дискутује о томе како	изражавање осећања речима и цртежом -пано, плакат -игре симулације -дискусија -слике, текстови -презентације	Изношење својих осећања, потреба, мишљења и слушање, разумевање и уважавање туђих осећања, потреба, ставова и мишљења -Дискутовање, израда плаката, анализирање, бележење, истраживање, излагање, размењивање, закључивање	Ислаже тематске целине, упознаје ученике са методама и техникама које се користе у настави грађанског васпитања. -Помаже ученицима да препознају своја осећања и потребе. -Помаже ученицима да стекну самопоуздање -Охрабрује ученике да изразе своја искуства, учи их да артикулишу своје жеље и захтеве -Подстиче развој оних стилова понашања којима се штите дејча/људска права.

				непознавање других култура утиче на настанак стереотипа, предрасуда и дискриминације			
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Култура и традиција	Култура и традиција Материјално и нематеријално наслеђе једне заједнице настало под утицајем свих народа који су ту живели и сада живе. Културни идентитет Неговање традиције и културе сопственог народа и поштовање традиције и културе других. Мултикултуралност и интеркултуралност Живот поред људи других култура или заједнички живот са њима. Избеглице и мигранти Невољно кретање људи из једне у другу културну заједницу. Непознавање других култура као основ за развој стереотипа, предрасуда и дискриминације. Уклопити се у нову средину, а сачувати свој културни идентитет. Сусретање култура Сусретање и прожимање различитих култура без губљења културног идентитета.	10	Ученици четвртог разреда на основу свог школског и ваншколског знања сасвим добро могу навести карактеристике културе којој припадају, али их треба подстицати да препознају и карактеристике оних култура којима не припадају а постоје у њиховој заједници. Интеркултуралност подразумева отвореност заједнице за све њене грађане, без обзира којој култури припадају и међусобну размену у којој сви добијају, а не губе свој културни идентитет. Подразумева се да ученици не треба да користе изразе мултикултуралност и интеркултуралност, али је потребно да их на примерима разликују (живот једни поред других од живота једних са другима) и предност дају размени међу културама. Ученици у четвртог разреда и сами могу да препознају утицај других култура, најчешће преко музике и хране. Исходи наведени у програму имају за циљ да афирмишу интеркултуралност и давање подршке избеглицама и мигрантима да се уклопе у нову средину, уз очување сопствене културе и традиције. Уколико ученици живе у средини где има више културних заједница или миграната из различитих земаља, могу се организовати часови међусобног упознавања преко представљања обичаја и различитих продуката културе	препознаје примере прекомерне потрошње; • препознаје у медијима поруке које подстичу прекомерну потрошњу, посебно деце и младих; • критички разматра појаву бацања хране и расипања воде; • процењује важне чињенице о производима које купује читајући декларацију и води рачуна о односу цене и квалитета; испољи заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; • учествује у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању	-дискусија -пано, плакат, постер -игра улога -презентација -штампани материјал : радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције, као и да сами осмисле неке друге	Договарање, анализирање, преговарање, прављење плаката, дискутовање, аргументовање, одлучивање, решавање проблема, закључивање; -Уважавање различитости и особености	Дискутује са ученицима, подстиче стилове понашања којима се јачају демократски односи у одељењу; -Развија и негује толеранцију, поштење, одговорност и солидарност. - Развија код ученика дух заједништва кроз рад у групама и у одељењу.
ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ	- Потрошачко друштво Стварне потребе и прекомерна потрошња. Неравнотежа – гладни и жедни у свету у којем се	7	Трећа област овог програма има за циљ да приближи ученицима још један глобални процес који се огледа у подстицању културе прекомерне потрошње у	Дискутовање, анализирање, бележење, истраживање, размењивање;	игра улога -презентација -цртежи, слике, текст -дискусија	Дискутовање, анализирање, бележење, истраживање, размењивање;	- Упознаје ученике са техникама активног слушања као

СВЕТУ Прекомерна потрошња	храна баца а вода расипа. Амбалажа важнија од садржаја – гомилање отпада. Притисак произвођача – нови модели новог модела. Деца – омиљена циљна група произвођача. Медији и потрошачка култура Поруке медија у подстицању потрошње. Деца у рекламама. Права потрошача Информације од значаја за потрошаче. Однос цене и квалитета производа. Права и одговорност потрошача. Заштита потрошачких права.		развијеним земљама, иако у свету још увек постоје људи који немају основне услове за живот (пијаћа вода, довољно хране). Постоје бројни начини на које се могу представити основне карактеристике прекомерне потрошње и њена веза са повећањем загађења животне средине. Рад на овим садржајима погодан је за јачање медијске писмености ученика и њихово оспособљавање да критички разматрају различите рекламне поруке које подстичу прекомерну потрошњу (често на кесицама играчака произвођач наводи сакупи све, направи колекцију и сл.), или на који начин се деца у њима приказују (какву функцију имају). Ученици могу, на пример, једноставном анализом реклама намењених деци њихових година да утврде који производи се препоручују и на који начин (чипс, чоколада, газирано пиће...	-Јасно и разговетно исказивање личних ставова. -Самостално извођење закључака.	- игре симулације -пано, плакат	-Јасно и разговетно исказивање личних ставова. -Самостално извођење закључака.	начином на који се може побољшати узајамна комуникација -Охрабрује ученике да изнесу своје мишљење и када је другачије од осталих, на начин који не вређа друге. -Развија комуникацијск е вештине. -Негује разумевање и сарадњу.
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Еколошка акција	Планирање и извођење еколошке акције Одређивање циља и израда плана акције. Извођење и документовање акције. Промоција акције на нивоу школе. Вредновање акције	10	Ученици се усмеравају на личну одговорност и активизам у сопственој заједници, уз развој свести да су у питању феномени који су глобалне природе Од ученика се очекује да планирају и спроведу малу еколошку акцију користећи искуства која су стекли у акцијама из претходна три разреда. Наставник треба да буде помоћ и подршка ученицима да што самосталније прођу кроз неопходне кораке у акцији.		-заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.	Договарање о сарадњи са вршњацима и одраслима, планирање и спровођење акције, - Истраживање, анализирање, илустровање, документовање, закључивање, извештавање, презентација, промовисање, процењивање и вредновање	Подстиче, организује и усмерава активности ученика. -Пружа подршку и охрабрење, ствара атмосферу поверења и прихватања. - Развија и одржава интересовање ученика. -Негује тимски рад. -Развија и негује позитивне особине ученикове личности.

2.5. ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО ВАСПИТНОГ РАДА КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ, ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ

2.5.1. ПРОЈЕКТНА НАСТАВА

Етапе пројектне активности	Задаци етапа	Исходи по завршеној теми- ученик ће да:	Методе наставе и учења	Активности ученика	Активности наставника
ЦИЉАНА ЕТАПА	Одрђивање циљева, формирање радних група	функционално повезивање знања, вештина и искустава и мотивација	Истраживање, посматрање, учење решавањем проблема анализа и синтеза	Разматрање предмета истраживања, добијање неопходних додатних информација, утврђивање циљева истраживања	Одређивање предмета истраживања, мотивисање ученика, помоћ у постављању циљева наставног пројекта
АНАЛИТИЧКА ЕТАПА	Анализа проблема, утврђивање извора информација, постављање задатака, редослед улога у групи	учавање сличности и различитости ради класификовања	Истраживање, посматрање, учење решавањем проблема анализа и синтеза	Формулисање задатка, утврђивање извора	Изношење предлога одговарајућег извора, начин прикупљања и анализа података, корекција, одређивање улога у сагласности са очекиваним исходима
ИСТРАЖИВАЧКА ЕТАПА	Решавање постављених задатака	- правилно седи при раду за рачунаром, зна да наведе могуће последице на здравље услед неправилног коришћења дигиталних уређаја; - правилно укључи рачунар, покрене програм за цртање, користи одговарајуће алатке овог програма, сачува свој цртеж и искључи рачунар; - покрене програм за рад са текстом, унесе краћи текст и сачува документ на рачунару; - користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ наставника; - предложи редослед активности у односу на постављени пројектни задатак. Један од важних исхода реализације пројекта јесте оспособљавање ученика да добијене продукте учине видљивим и представе их другима.	истраживање, посматрање, учење решавањем проблема анализа и синтеза, кооперативно учење	Састављање плана рада, прикупљање информација, практично остваривање изабраних улога, испуњавање одговарајућих функција	Расподела посебно одабраних материјала сваком ученику, консултације, координација, контрола урађеног, подстицање
КОНСТРУКЦИЈСКА ЕТАПА	Анализа степена оставрености сваког задатка, конструисање пројекта	испитивање својстава и особина, веза и узрочно-последичних односа	истраживање, посматрање, учење решавањем проблема анализа и синтеза	Анализа добијених информација, комбиновање идеја и њихово уопштавање, извлачење опште идеје	Сагледавање слабости, консултације у оквиру отклањања слабости, консултације о формирању текуће документације

ПРЕЗЕНТАЦИОН А ЕТАПА	Презентација наставног пројекта	Добијене продукт учинити видљивим и представити их другима представе, изложбе, кратки филм, текст у новинама, наступ на локалној телевизији, представљање за родитеље...), а њихов квалитет није приоритет	демонстрација	Јавна одбрана	Организација експертизе
РЕФЛЕКСИВНО- ОЦЕЊИВАЧКА ЕТАПА	Оцена резултата наставног пројекта и процеса његове реализације	повезује резултате учења и рада са уложеним трудом	-анализа,	Процена процеса реализације, подстицај за стицање нових знања	Уопштавање рецензија и мишљења, прогностичке оцене организације и реализација пројекта
ЕВАЛУАЦИЈА	процена оставарености резултата, тешкоће у реализацији, посебни успеси, квалитет представљања и обавештавања јавности	вербално изражавање спољашњих и унутрашњих запажања	самооцењивање	Самооцена у оквиру пројектне активности	Оцењивање педагошког ефекта рада

Кроз пројектну наставу треба наставити рад на развијању основа дигиталне писмености. На крају четвртог разреда ученик би требало да буде у стању да:

- правилно рукује ИКТ уређајима;
- предложи редослед активности у односу на постављени пројектни задатак и могућности употребе ИКТ-а;
- користи одговарајуће алатке програма за цртање и сачува свој цртеж;
- уреди краћи текст и сачува га на рачунару;
- направи једноставну презентацију користећи мултимедијалне садржаје;
- користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ одраслог;
- критички бира садржаје са интернета и затражи помоћ уколико се суочи са непримереним садржајима;
- зна да наведе могуће последице на здравље услед неправилног коришћења дигиталних уређаја;
- безбедно користи интернет и по потреби пријави и/или затражи помоћ одраслог

ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

III ДОПУНА ПРОГРАМУ НАСТАВЕ И УЧЕЊАЗА СЕДМИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

3. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ 3.1. ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика
ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	Појам, улога и развој машина и механизма. Потрошња енергије у домаћинству и могућности уштеде. Утицај дизајна и правилне употребе техничких средстава на здравље људи. Зависност очувања животне средине од технологије. Професије (занимања) у области производних техника и технологија.	6	Циљ учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.	– повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; – повеже ергономију са здрављем и комфором људи при употреби техничких средстава; – анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине; – истражи могућности смањења трошкова енергије у домаћинству; – повеже занимања у области производних техника и технологија са сопственим интересовањем;	Да би се достигли исходи за ову област потребно је повезивати садржаје осталих области са примерима са којима се ученици готово свакодневно срећу, стимулисати их да препознају утицај технологије на живот и рад у свом окружењу као и да стекну знања о томе како су људи до сада решавали проблеме у борби за преживљавање. Појам и улогу машина и механизма и њихово коришћење у окружењу треба представити ученицима што је могуће више на практичним примерима користећи доступна наставна средства и мултимедије. Потребно је упутити ученике да проналазе и откривају предности и противречности убрзаног развоја технологије методом истраживачког рада у групама. Посебну пажњу треба обратити утицају технологије на животну средину, а нарочито на експлоатацију сировина, загађење ваздуха производњу токсичних отпада и њихов утицај на климатске промене. Препорука је да се што више користе мултимедијални материјали, како готови, тако и они које су ученици израдили. На животну средину веома утиче и енергетска ефикасност. Да би ученици што лакше усвојили појам уштеде енергије, потребно је упутити их да на примеру свог домаћинства истраже колика је потрошња енергије, који су највећи	Потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).

					потрошачи и шта би било најбоље учинити да би се потрошња смањила. Ово је потребно остварити задајући ученицима да прикупе и обраде податке о потрошњи појединих доступних уређаја и укупној количини потрошене енергије на месечном нивоу. У зависности од средине, може се истраживати и потрошња горива (грејање, самостални превоз, пољопривредне машине) и могућности уштеде. У оквиру активности у којима користе машине и алате ученици су готово свакодневно изложени утицају дизајна на конфорно и безбедно руковање машинама и уређајима. Без дубљег задирања у појам ергономије објаснити ученицима како је добар дизајн предуслов за квалитетнији и безбеднији рад, као и на који начин се треба прилагодити (став, правилно држање, безбедна растојања од машина, екрана) ради постизања комфора и очувања здравља.	
САОБРАЋАЈ	Машине спољашњег и унутрашњег транспорта. Подсистеми код возила друмског саобраћаја (погонски, преносни, управљачки, кочиони). Исправан бицикл/мопед као битан предуслов безбедног учешћа у саобраћају.	6		– разликује врсте транспортних машина; – повеже подсистеме код возила друмског саобраћаја са њиховом улогом; – провери техничку исправност бицикла; – демонстрира поступке одржавања бицикла или мопеда;	У седмом разреду тежиште је на саобраћајним средствима која се користе и њиховим најважнијим подсистемима (погонски, преносни, управљачки и кочиони). У складу са исходима ову област треба реализовати у два корака. У првом кораку фокус је на основним деловима саобраћајних средстава и њиховим најважнијим подсистемима друмског саобраћаја са безбедносног аспекта. Други део треба реализовати у области Ресурси и производња са аспекта елемената машина и механизма (елементи за пренос снаге и кретања, елементи за везу, специјални елементи) и са енергетског аспекта (погонске машине и мотори). Уз помоћ мултимедије упознати ученике са машинама и њиховим главним	Потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).

					карактеристикама спољашњег (бицикли, мопеди/мотоцикли, аутомобили, камиони, аутобуси, возови, бродови, авиони) и унутрашњег транспорта (дизалице, виљушкари, транспортери, лифтови). При реализацији ових садржаја посебно назначити наведене подсистеме код бицикла, мопеда и аутомобила. Оспособити ученике да самостално провере и подесе техничку исправност бицикла (управљачки, преносни и кочиони систем, пнеуматике, висину седишта, осветљење и др.) и демонстрирају поступке одржавања бицикла или мопеда. За остваривање ових исхода користити школски бицикл и постер мопеда.	
ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	Специфичности техничких цртежа у машинству. Ортогонално и просторно приказивање предмета. Коришћење функција и алата програма за CAD. Употреба 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета. Основне компоненте ИКТ уређаја. Управљање и контрола коришћењем рачунарске технике и интерфејса. Вештачка интелигенција – појмови; примери технологија управљаних вештачком интелигенцијом.	18		– самостално црта скицом и техничким цртежом предмете користећи ортогонално и просторно приказивање; – користи CAD технологију за креирање техничке документације; – образложи предности употребе 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета; – управља моделима користећи рачунар; – објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја; – објасни улогу и значај вештачке интелигенције и примену у свакодневном животу;	Ова област се ослања на усвојена знања ученика из техничког цртања у претходним разредима. Потребно је упознати и оспособити ученике за ортогонално и просторно представљање предмета и коришћење рачунарских апликација за CAD. Креирати вежбу у оквиру које ученици анализирају елемент сложеније геометрије, израђују модел користећи CAD и рендерују га. Ученике треба упознати са наменом основних електронских компоненти рачунара и осталих ИКТ уређаја. Код ученика треба развити свест о значају коришћења рачунарске технике у апаратима, уређајима и производним процесима и објаснити појам и улогу интерфејса у управљању и контроли. Како је за реализацију садржаја везаних за вештачку интелигенцију, у овом разреду предвиђена два часа, неопходна је добра организација часа како би ученике упознали са појмом и применом вештачке интелигенције	Потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).

					При објашњењу појма вештачке интелигенције ученицима представити вештачку интелигенцију као подобласт рачунарства чији је задатак развијање програма (софтвера) који ће омогућити рачунарима да размишљају и да се понашају интелигентно, на сличан начин као што се понаша и размишља човек. Ученицима објаснити да се почетак развоја вештачке интелигенције везује за прве рачунаре и роботизоване машине. Каснијим усавршавањем ИКТ-а, роботике, мехатронике и других наука, све више се развијала и област вештачке интелигенције. Објаснити ученицима термин – „машинско учење“ (<i>machine learning</i>) који се везује за вештачку интелигенцију.	
РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	Рационално коришћење ресурса на Земљи и очување и заштита животне средине. Материјали у машинству (пластика, метали, легуре и др.). Мерење и контрола – појам и примена мерних средстава (мерила). Технологија обраде материјала у машинству (обрада материјала са и без скидања струготине, савремене технологије обраде). Елементи машина и механизма (елементи за везу, елементи за пренос снаге и кретања, специјални елементи). Производне машине: врсте, принцип рада, појединачна и серијска производња. Појам, врсте, намена и конструкција робота (механика, погон и	22		– аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи; – идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене; – користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења; – врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и машина и примени одговарајуће мере заштите на раду; – објасни улогу одређених елемената машина и механизма на једноставном примеру; – образложи значај примене савремених машина у машинској	Упознати ученике са значајем рационалног коришћења ресурса и принципима очувања животне средине. Поставити ученицима задатак за самосталан рад у оквиру кога ће у свом домаћинству истражити у којој мери и на који начин се они остварују. Уз практичне примере и реалне моделе навести ученике да закључе који се материјали најчешће користе у машинству и због којих њихових својстава. Демонстрирати правилно коришћење прибора за мерење и контролу у машинству и реализовати практичне вежбе са истима. Објаснити улогу елемената машина и механизма и демонстрирати њихов рад на моделу или путем рачунарске симулације. Потребно је увести ученике у карактеристике обраде материјала који се користе у машинству, практично демонстрирати операције и реализовати једноставну вежбу водећи рачуна о безбедности	Потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др.). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).

	управљање). Погонске машине – мотори (хидраулични, пнеуматски, топлотни). Моделовање погонских машина и/или школског мини робота.			индустрији и предности роботизације производних процеса; – објасни основе конструкције робота; – класификује погонске машине – моторе и повеже их са њиховом применом;	ученика. Илустровати савремене технологије обраде материјала и по могућности организовати посету производном погону који их користи. Упознати ученике са савременим производним машинама у машинској индустрији и значајем њихове примене у појединачној и серијској производњи. Увести појам роботике и објаснити њен значај у савременој индустрији.	
КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	Проналажење информација, стварање идеје и дефинисање задатка. Самосталан/тимски рад на пројекту. Израда техничке документације изабраног модела ручно или уз помоћ рачунарских апликација. Реализација пројекта – израда модела коришћењем алата и машина у складу са принципима безбедности на раду. Представљање идеје, поступака израде и производа. Процена сопственог рада и рада других на основу постављених критеријума. Употреба електронске кореспонденције са циљем унапређења производа. Одређивање оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела. Креирање рекламе за израђен производ.	20		– самостално/тимски истражи и реши задати проблем у оквиру пројекта; – изради производ у складу са принципима безбедности на раду; – тимски представи идеју, поступак израде и производ; – креира рекламу за израђен производ; – врши е-кореспонденцију у складу са правилима и препорукама са циљем унапређења продаје; – процењује свој рад и рад других на основу постављених критеријума (прецизност, педантност и сл.)..	У овом делу програма ученици кроз практичан рад примењују претходно стечена знања и вештине. Садржаје треба реализовати кроз ученичке пројекте, од графичког представљања замисли, преко планирања, извршавања радних операција, маркетинга до процене и вредновања. Наставити са алгоритамским приступом у конструкторском моделовању посебно у приступу развоја техничког стваралаштва – од идеје до реализације. Ова тема се односи на израду модела разних машина и уређаја који су засновани на основним елементима и принципима рада машина и механизма (елементима за везу, за пренос снаге и кретања, специјални елементи). То се односи на моделовање производних машина, саобраћајних средстава, транспортних машина и уређаја, претварача енергије и др.	Потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).

IV ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊАЗА ОСМИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

4.1. ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА СУ

- обезбеђивање добробити и подршка celovitom развоју ученика;
- обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celoviti развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- развијање позитивних људских вредности;
- развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

4.2. ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика шестог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји више нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета. Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних, као и међупредметних. Прегледом исхода који су дати у оквиру појединих програма наставе и учења може се видети како се постављају темељи развоја кључних и општих међупредметних компетенција које желимо да наши ученици имају на крају основног образовања. На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе

стара се не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења су наставницима полазна основа и педагошко полазиште за развијање образовно-васпитне праксе: за планирање годишњих и оперативних планова, непосредну припрему за рад као и оквир за преиспитивање праксе развијања планова, остваривања и праћења и вредновања наставе и учења кроз сопствена промишљања, разговор са колегама итд.

Образовно-васпитна пракса је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно унапред предвидети. Она се одвија кроз динамичну спрегу међусобних односа и различитих активности у социјалном и физичком окружењу, у јединственом контексту конкретног одељења, конкретне школе и конкретне локалне заједнице. Зато, уместо израза реализовати програм, боље је рећи да се на основу датих програма планира и остварује настава и учење које одговара конкретним потребама одељења.

4.3. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ

4.3.1. СРПСКИ ЈЕЗИК

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Књижевност	<u>ЛИРИКА</u>-књижевни термини и појмови -песник и лиски субјекат -мотиви и песничке слике као елементуи композиције лирске песме -врсте строфе,врсте стиха -одлике лирске поезије и разлике лирске и епске поезије -стилска изражајна средства -сонет,сонетни венац -врсте ауторске и народне лирске поезије Шаливе и љубавне лирске народне песме <u>ЕПИКА</u>:-књижевни термини и појмови -писац и приповедач -облици казивања -фабула,сиже -карактеризација ликова (језичка, психолошка, социјална) -врсте епских дела у прози и стиху <u>ДРАМА</u>:-књижевни термини и појмови -позоришна представа и драма -чин, појава, лица у драми,драмска радња,сцена,костим,глума,режија - Драмске врсте,трагедија,трагично као појам ,протагонист, антагонист ,разрешење сукоба, катарза НАУЧНО-ПОПУЛАРНИ ТЕКСТОВИ:М.Поповић:"В.С.Карацић", Ј.Петровић:"Бонтон"Избор из књига,часописа за децу и омладину:Б.Станковић:"Увела ружа",М.Бећковић:"Прича о Светом Сави"	51	-ученик разликује уметнички од неуметничког текста, познаје основне књижевнотеоријске појмове (одлике књижевних родова, стилска изражајна средства) -ученик наводи и препознаје разлику између уметничке и народне књижевности -ученик зна одлике књижевно-научних врста и препознаје их на конкретним примерима -ученик повезује време, место и историјске околности у којима су настала поједина књижевна дела -разликује епског јунака од лирског субјекта -разликује четири форме приповедања -врши карактеризацију ликова на више нивоа -зна одлике драме и трагедије као драмске врсте	- у читалачких компетраликује књижевни и некњижевни текст -чита са разумевањем и описује свој доживљај различитих врста књижевних и некњижевних текстова -одређује књижевни род и књижевну врсту дела и анализира елементе композиције лирске песме,епског дела у стиху и у прози,драмског дела -разликује појам песника и лирског субјекта,појам приповедача у односу на писца и облике казивања -одређује стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту -анализира узрочно-последично низање мотива -вреднује поступке ликова и аргументовано их образлаже -негује српску културно-историјску баштину -напредује у стицањенција	--коришћење адекватних наставних метода,облика рада и дидактичког материјала -пружање могућности ученицима да питају,размишљај у,износе своје аргументе и решења -приближавање градива свакодневном животу -повезивање карактеристика књижевних јунака са личностима из сопственог окружења -детаљнија карактеризација са акцентом на психолошку и социјалну компоненту књижевног лика на основу његових дела и говора -писање литерарних састана - Изада тематских паноа -вођење дневника прочитаних књига	-запажа -образлаже -аргументовано доказује -анализира -врши синтезу, -упоређује -излаже -презентује -користи препоручену литературу -учествује у дискусији -размењује мишљење са другим ученицима -износи залључке -издваја битно од небитног -слуша -чита -бележи -израђује паное -исказује креативност -исказује сопствена искуства	-Планира и припрема наставу -врши одабир наставних метода,облика рада и наставних средстава -израђује дидактички материјал -организује и реализује наставу -презентује -објашњава и дефинише појмове -објашњава непознате и мање познате речи и појмове -подстиче -усмерава -развија љубав према читању -подстиче развој индивидуалних могућности ученика -вреднује -упућује ученике на вредновање свог рада -упућује ученике на самостално проналажење информација
Граматика	-српски језик међу другим словенским језицима -дијалекти српског језика -народни и књижевни језик -нормирање језика	53	-ученик зна поделу европских језика и препознаје место нашег језика међу њима -ученик познаје развојни	-зна поделу језика и разуме место нашег језика међу другим европским и словенским језицима	-поступно и селективно изучавање граматичких садржаја	-усваја и примењује граматичка и правописна правила	-планира и припрема наставу -врши избор наставних

	-развој српског књижевног језика, писма и правописа -српски књижевни језик од Вука до данас -језици националних мањина -језик свакодневне комуникације (писани говорни) -синтагме (глаголске, прилошке, придевске) -зависне предикатске реченице -исказивање реченичних чланова речју, синтагмом, реченицом -основне функције глаголских облика и модална значења глаголских облика -грађење речи -једнозначне и вишезначне речи; гласовне промене		пут српског књижевног језика од постанка до данас, као и развој ћирилице -ученик зна да наведе језике националних мањина -ученик зна да наведе значај Вука Караџића за развој српског језика и правописа и зна основне правце Вуковог рада и његова најзначајнија штампана дела -ученик зна да препозна синтагму и да јој одреди врсту према значењу и према служби коју врши у односу на преостали део реченице. -ученик зна колико врста зависних реченица постоји и зна да их дефинише по врсти и служби коју врше у односу на главну реченицу -ученик зна основне начине грађења речи	-разуме разлику између књижевног језика и дијалекта и локалног говора -разликује основне реченичне чланове у типичним примерима -разликује стилове српског језика -разликује дијалекте и одређује њихову географску распрострањеност -употребљава падеже и глаголске облике у складу са нормом -разликује типове зависних реченица и одређује им врсту и функцију у оквиру зависносложене реченице -одређује речи према начину творбе -уочава гласовне промене	-поступно увођење у морфолошке и синтаксичке законитости приближавање граматичких садржаја из угла свакодневнице -утврђивање путем штампаног материјала, радне свеске, мини тестова, квизова -формативна оцењивања -полугодишње и годишње тестирање ученика -практична и занимљива настава -целовити сазнајни кругови (мотивација, сазнавање, резимирање, примена) -израда наставних средстава и њихово коришћење у свакодневном раду	-учи инерактивно и ради у пару и у групи -запажа -образлаже аргументовано -оказује тврдње -анализира -врши синтезу -упоређује -истражује -презентује -користи препоручену литературу -учествује у дискусији -размењује мишљење са другим ученицима -издваја битно од небитног -слуша -чита -бележи	метода, облика рада и наставних средстава -израђује дидактички материјал -објашњава граматичка правила -упоређује и повезује ново са старим градивом -подстиче ученике на доношење закључака и на самостални рад -развија такмичарски дух у примени знања -повезује знања о језику са непосредном говорном праксо
Језичка култура	-писање великог слова -одрична речца не уз заменице, именице, придеве, глаголе -писање префикса нај у суперлативу -писање вишечланих основних и редних бројева -интерпункцијски знаци: запета, наводници, црта и цртица -генитивни знак -писање полусложеница и речи из страних језика; писање скраћеница-место акцента у речи -интонација и паузе везане за употребу знакова интерпункције -интонација простих и сложених	32	-ученик редовно и правилно поштује правописна правила у писању великог слова, писања одричне речце не уз све врсте речи, префикса нај- у писању суперлатива, писања вишечланих редних и основних бројева, писања црте и цртице, генитивног знака, запете, наводника -ученик препознаје полусложенице и правилно их пише	-користи различите облике казивања -усвоји знања о расправи, реклами, начину попуњавања образаца -критички пише приказ књиге или филма -сажима текст, пише резиме и издваја лъучне речи -препознаје бирократски језик -чита и разуме дијаграме и графиконе	утврђивање и систематизација путем штампаног материјала -читање и анализа текстова писаних различитим дијалектима -коришћење географских карата -говорне вежбе -рад на наставним листићима, задацима из	-користи школско издање правописа -посматра -уочава -слуша -открива -усваја -примењује -израђује паное -негује језичку чистоту -приповеда -описује -извештава -истражује	проверава примену стечених знања -планира и припрема -организује -реализује -презентује -врши избор метода, облика рада, наставних средстава -подстиче и усмерава -преноси информације

	реченица -главна правила стандардне акценатске норме -артикулација самогласника и сугласниказирање,описивање препричавања,причање,анали -бирокарски језик -попуњавање образаца и формулара,читање графикона и дијаграма -разлике између говорног и писаног језика -стилистика српског језика -богаћење речника -осам домаћих писмених задатака -четири школска писмена задатка		-ученик зна да одреди место и квалитет и квантитет акцента у речи -ученик саставља разумљиву и граматичку и правописно исправну реченицу. Разликује функционалне стилове нашег језика и употребљава их у појединачним ситуацијама -ученик веома јасно разликује говорни од писаног језика -ученик је овладао попуњавањем образаца, формулара, графикона и дијаграма	-доследно примењује правописну норму у писању великог сова и астављеног и растављеног писања речи -правилно користи знакове интерпункције -користи Правопис српског језика -доследно примењује правила о писању полусложеница,као и правила о писању речи страног порекла -правилно изговара речи,водећи рачуна о месту акцента -говори јасно,поштујући књижевно-језичку норму -точно и разговетно наглас чита уметничке и неуметничке текстове -правилно изговара самогласнике и сугласнике	учбеника и радних свесака -коришћење информација са интернета -самооцењивање -исправљање грешака говорне и писмене вежбе -употреба речника -рад на стилистички реченице -постављање узора као циљ на путу остваривања напретка -подстицање на литерарно стваралаштво -функционално увођење ученика у градиво -вежбе, диктати, наставни листићи, задаци у радним свескама	-повезује визуалне и аудиовизуалне утиске и претаче их у описе -решава проблем -анализира -изводи закључке -процењује свој напредак -увежбава изражајно читање и казивање	Подстиче и развија културу писменог и усменог изражавања -подстиче на самосталан рад -анализира -вреднује постигнућа -негује чистоту српског језика -објашњава -указује -усмерава -стимулише
--	--	--	---	--	---	---	---

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
Књижевност	CJ.1.4.2., CJ.1.4.5., CJ.1.4.7., CJ.1.4.3., CJ.1.4.6.	2.4.1., CJ.2.4.2., CJ.2.4.3., CJ.2.4.4., CJ.2.4.8., CJ.2.4.5., CJ.2.4.6., CJ.2.4.9.	CJ.3.4.6., CJ.3.4.7., CJ.3.4.2.	-коришћење адекватних наставних метода, облика рада и дидактичког материјала -пружање могућности ученицима да питају, размишљају, износе своје аргументе и решења -приближавање градива свакодневном животу -повезивање карактеристика књижевних јунака са личностима из сопственог окружења -детаљнија карактеризација са акцентом на психолошку и социјалну компоненту књижевног лика на основу његових дела и говора -писање литерарних састава Изада тематских панора -вођење дневника прочитаних књига
Језик	CJ.1.3.8., CJ.1.3.5., CJ.1.3.6., CJ.1.3.12., CJ.1.3.15., CJ.1.3.9., CJ.1.3.10., CJ.1.2.8.	CJ.2.3.3., CJ.2.3.5., CJ.2.3.1., CJ.2.3.6., CJ.2.3.8., CJ.2.2.5.	CJ.3.3.3., CJ.3.3.5., CJ.3.3.6., CJ.3.2.5.	-утврђивање путем штампаног материјала, радне свеске, мини тестова, квизова -формативна оцењивања -полугодишње и годишње тестирање ученика -практична и занимљива настава

				-целовити сазнајни кругови(мотивација,сазнавање,резимирање,примена) -израда наставних средстава и њихово коришћење у свакодневном раду
Језичка култура	CJ1.2.1.,CJ.1.2.2.,CJ.1.2.8.,CJ.1.1.4., CJ.1.2.3.,CJ.1.2.5., CJ.13.8.,CJ.1.3.5., CJ.1.3.6.,CJ.1.3.12.,CJ.1.3.15.,CJ.1.3.9., CJ.1.3.10.,CJ.1.2.8.	CJ.2.1.3.,CJ.2.1.1.CJ.2.3.3., CJ.2.3.5.,CJ.2.3.1.,CJ.2.3.6., CJ.2.3.8.,CJ.2.2.5.	CJ.3.1.1., CJ.3.2.3., CJ.3.2.4. CJ.3.3.3.,CJ.3.3.5., CJ.3.3.6.,CJ.3.2.	-говорне вежбе -рад на наставним листићима,задацима из уџбеника и радних свесака -коришћење информација са интернета -самооцењивање -исправљање грешака говорне и писмене вежбе -употреба речника -рад на стилистици реченице -постављање узора као циљ на путу остваривања напретка -подстицање на литерарно стваралаштво -функционално увођење ученика у градиво -вежбе,диктати,наставни листићи,задаци у радним свескама

4.3.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ учења енглеског језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :
Starter	Речи и изразе који се односе на теме - физички изглед, одећу, спортске активности, храну, пиће, врсте одмора; Језички садржаји- Possession, Prepositions of time), C/U nouns – Plurals – Quantifiers, Question words, Singular/Plural noun, Prepositions of movement, some/ any/ no/ every + compounds; Сличности и разлике у културама.	4	Описивање радњи и ситуација из прошлости; описивање предмета и појава; изражавање количина.	- разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања и размени информације у вези њих; -разуме краће низове исказа који се односе на количину, димензије и цене и размени информације у вези са количином, димензијама и ценама.
Everyday life	Речи и изразе који се односе на теме - слободне активности, спортове, карактерне особине, проблеме тинејџера, школске и ваннаставне активности, породицу, фразалне глаголе са глаголом <i>get</i> ; Језичке садржаје- Present simple – Present continuous, Adverbs of frequency, Stative verbs, Present perfect, Comparisons, like/as, Relative pronouns (who, which, that,whose, where, Word Formation: negative prefixes (un-, in)	10	Описивање радњи у садашњости и прошлости.	- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање радњи и ситуација у садашњости и прошлости; - размене неколико информација у низу које се односе на радње и ситуације у садашњости и из прошлости;
Travel the World	Речи и изразе који се односе на теме - временске прилике, одмор, превозна средства, обичаје у страним земљама, фразални глаголи са глаголом <i>go</i> ; Језички	12	Описивање искуства из прошлости; описивање способности у садашњости.	- разумеју и размене неколико информација у низу о искуствима, и догађајима у прошлости; - опишу искуства и догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину;

	садржаји- Past simple – Past continuous, Past simple vs Present perfect, used to, Exclamations, Imperative, Order of adjectives, Possessive case in time expressions, Word Formation: negative prefixes (im-, ir-); The First Written Test			- разумеју једноставније текстове који се односе на описивање способности у садашњости; - саопште своје и туђе способности у садашњости; - размене неколико информација о способностима у садашњости.
What's next?	Речи и изразе који се односе на теме - предвиђања, свемир, будућа занимања, вербалну и невербалну комуникацију, фразалне глаголе са глаголом give : Језички садржаји- be going to/will, Present simple/ Present continuous (future meaning), Future time clauses (when, after, before, as soon as, by the time, Question tags, Conditionals: Types 0/1/2, Word Formation: negative prefixes (il-, dis-)	9	Описивање радњи у прошлости; изражавање мишљења, планова и намера; изражавање могућности и хипотетичких ситуација.	- разумеју и размене информације које се односе на изражавање мишљења и давање препорука; - повежу неколико исказа у краћи текст којим се описују бића, места и предмети и дају препоруке; - разумеју и размене неколико исказа у вези са будућим радњама и предвиђањима; саопште будуће радње и предвиђања; - разумеју и размене неколико информација у низу о догађајима у прошлости; - опишу догађаје из прошлости; - саопште своја и туђа мишљења, планове и намере; - разумеју једноставније текстове који се односе на исказивање могућности и хипотетичких ситуација и размене неколико информација о њима
Can we help?	Речи и изразе који се односе на теме - глобалне и друштвене проблеме, очување животне средине, духовни живот, фразалне глаголе са глаголом break : Језички садржаји- ing form/ (to) infinitive, Use/Omission of articles with adjectives, Modals – Past modals, Modals of deduction, Word Formation: verb prefixes (dis-, mis-, re-)	9	Изражавање осећања; исказивање могућности; изношење способности, обавеза, предлога и савета.	- разумеју текстова, размене неколико повезаних информација, искажу и образложе осећања; - разумеју и размене неколико информација које се односе на могућности; - разумеју и размене неколико информација које се односе на способности, обавезе, предлоге и савете;
Breakthroughs.	Речи и изразе који се односе на теме - изума, технологије, оштећених производа, занимања, фразалне глаголе са глаголом turn : Језички садржаји- The passive- Passive sentences with two objects, Reflexive/ Emphatic pronouns, So/ Neither/ Either, agreement/ disagreement, Clauses of concession, Word Formation: prefixes (under-, over-); The Second Written Test	11	Описивање бића, предмета и места	- разумеју и опишу догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; - размене неколико информација у низу о карактеристикама бића, предмета и места; - упореде и наведу сличности и разлике у употреби технологије у својој и циљној култури.
For all tastes	Речи и изразе који се односе на теме - забаве, филмске уметности, музике, фестивала хране, уметности, фразалне глаголе са глаголом keep : Језички садржаји- Reported orders/ requests/ demands, Reported suggestions/advice, Reported statements/ questions, (Determiners (both/ neither/ none/ either, Word Formation: revision)	10	Описивање појава и догађаја; изражавање мишљења	- разумеју и размене информације које се односе на опис појава и догађаја; - повежу неколико исказа у краћи текст којим се описују појаве и догађаји; - упореде и опишу сличности и разлике између законских регулатива код нас и у циљној култури; - разумеју и објасне сличности и разлике у популарним музичким и филмским жанровима између своје и циљне културе.
Festivities	Речи и изразе који се односе на празнике Светски дан животиња, Дан бака и дека, Дан захвалности, Дан заљубљених, Празник рада; кратки текстови и дијалози који се односе	3	Описивање бића, предмета и места	- разумеју, опишу и размене неколико информација у низу о карактеристикама бића, предмета и места; - упореде и наведу сличности и разлике у начину прославе празника у својој и циљној култури.

	на теме (слушају, читају, говоре и пишу) ; сличности и разлике у културама.			
Начин остваривања садржаја програма	– циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; – говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; – значење поруке треба да буде схваћено укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе; – знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; – рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – упућивање ученика у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; – сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту. Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије: – усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину; – поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности; – ученици представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала; – учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; – рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад; – за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто.			
Активности ученика	Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.). израда паноса, презентација, зидних новина, постера према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селекувати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...). Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – ређање чињеница логичким или хронолошким редоследом. – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза“, осмосмерке, укрштене речи, и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљак); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова. – читање писаног текста пред публиком;			
Активности наставника	Мотивише ученике. Усмерава и организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.			

Специфичне предметне компетенције	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и	ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања.	ПСТ.3.1.1. Разуме дуге низове саопштења, упутстава, молби итд. који се тичу његових потреба и интересовања.	-диктати -слушање звучних и видео записа -решавање задатака

	питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате / блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно.	ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са)говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације спорјих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања.	ПСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору два или више (са)говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.3.1.3. Разуме основни смисао и главне информације јасно артикулисаних монолошких излагања, прича, презентација и предавања на узрасно адекватне и блиске теме, уз одговарајућу визуелну подршку.	на основу слушања-допуни реченице, напиши одговор на основу слушања -препричава текст на основу слушања
РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА	ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.) ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе.	ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама. ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћена визуелним елементима. ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама. ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике	ПСТ.3.1.6. Разуме општи смисао и може да издвоји већину релевантних информација у порукама, писмима и мејловима о блиским темама. ПСТ.3.1.7. Разуме упутства која се односе на сналажење на јавним местима (нпр. руковање апаратима и уређајима, упозорења, безбедносне информације ПСТ.3.1.8. Разуме општи смисао и главне информације различитих врста текстова са интернета или других писаних медија који су у складу са узрастом и интересовањима ученика. ПСТ.3.1.10. На основу смисла читавог текста и садржаја појединачних делова открива значења непознатих речи и конструкција. ПСТ.3.1.11. Разуме експлицитно изражена осећања, жеље и расположења.	-читање наглас, -гласно понављање, појединачно и групно - одговарање на питања у вези са текстом који ученици имају пред собом -одређивање значења непознатих речи на основу контекста
УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ	ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.) ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и	ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства. ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање. ПСТ.2.1.16. Исказује допадање и	ПСТ.3.1.16. Течно и с лакоћом описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике, искуства/догађаје из прошлости и планове за будућност. ПСТ.3.1.17. Учествоје у неформалном и формалном разговору (нпр. са наставницима, службеним лицима и сл.), поставља и одговара на неколико питања у низу на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање. . ПСТ.3.1.18. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљења. ПСТ.3.1.19. Објашњава оно што не разуме, уме да тражи помоћ и да изрази мишљење/потребу расположивим	-разговор на задату тему -читање дијалога по улогама, -кратки описи -слушање и реаговање на упутства наставника или са аудио записа -драмска игра, -симулација ситуација, -именовање научених појмова и израза уз често групно понављање -гласно понављање, појединачно и групно -слушање

	недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства. ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења.	недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење. ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама. ПСТ.2.1.18. Једноставним језичким средствима пореди људе, ствари и појаве. ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима.	језичким средствима. ПСТ.3.1.20. На једноставан начин излаже на задату тему и одговара на питања која се односе на њу.	
ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ	ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама. ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама. ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита. ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама.	ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима. ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања. ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу. ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увезбану лексику.	ПСТ.3.1.23. Пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договара активности и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме. ПСТ.3.1.24. Пише краће текстове од неколико логички повезаних реченица о узрасно релевантним темама (о себи, друштвеном и природном окружењу, аспектима приватног и школског живота). ПСТ.3.1.25. Прецизно описује искуства, активности и догађаје из садашњости и прошлости у виду дескриптивних и наративних текстова користећи познате сложеније језичке структуре и адекватну лексику. ПСТ.3.1.26. Пише кратке приче од понуђеног језичког материјала на узрасно адекватне теме. ПСТ.3.1.27. Резимира/парафразира одслушан или прочитан текст, ослањајући се минимално на језичка средства која се у њему појављују.	-преписивање текстова -писање есеја, вођених састава, рецепата -опис особа и ситуација -попуњавање упитника -писмени задаци, завршни тестови
МЕДИЈАЦИЈА	ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...) ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.	ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе. ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста.	ПСТ.3.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и појединачне информације нешто опширнијег усменог исказа, примереног узрасту и интересовањима. ПСТ.3.1.30. На матерњем језику преноси саговорнику тему, садржај и главне информације из краћих и једноставнијих писаних текстова (новинских и књижевних), примерених узрасту и интересовањима. ПСТ.3.1.31. На страном језику саопштава једноставније информације добијене од трећег лица у вези с блиским комуникативним ситуацијама и познатим темама. ПСТ.3.1.32. На матерњем језику преноси	-навођење главних информација на матерњем језику из прочитаног текста на енглеском језику -усмено и писмено препричавање краћих и дужих текстова са енглеског на матерњи језик

			информације, упутства, молбе, савете и сл. добијене од трећег лица.	
ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА	ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику. ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава. ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности	ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина). ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила. ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције. ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба.	ПСТ.3.2.1. Углавном коректно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у тежим комбинацијама гласова, уз поштовање акцентаско-интонацијских правила или уз мање неправилности које не угрожавају разумевање поруке коју жели да саопшти. ПСТ.3.2.2. Записује речи и изразе уз минималне ортографске неправилности које не ремете разумевање датог записа; познаје и примењује фреквентна правописна правила. ПСТ.3.2.3. Познаје и користи одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и најчешће изузетке, као и основне начине творбе и флексије именица, глагола, придева, прилога. ПСТ.3.2.4. Користи фреквентне лексичке елементе који се односе на теме и ситуације из његовог непосредног искуства.	-рад у пару - групни рад на задату тему -презентација наставних садржаја -интерактивно учење -препознавање и примена граматичких садржаја -израда пројеката и паноа -утврђивање и систематизација путем штампаног материјала (радне свеске, мини тестови, квиз) -корелација и позивање на стечено знање из граматике матерњег језика -корелација са другим страним језиком -начини реализације уз помоћ визуелног и аудио материјала -одговарање на питања у вези са текстом који ученици имају пред собом уз поштовање граматичких правила -писмени задаци, завршни тестови, тестови језичког нивоа
ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА	ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински. ПСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање	ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празн ици, разонода). ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.). ПСТ.2.3.5. Познаје основне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински. ПСТ.2.3.8. Представља и укратко описује на циљном језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање.	ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика. ПСТ.3.3.2. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у области умећа живљења и прихвата постојање разлика; примењује неке основне елементе у области умећа живљења (нпр. начин обраћања и поздрављања). ПСТ.3.3.5. Познаје положај земаља у којима се користи страни језик. ПСТ.3.3.6. Познаје положај циљног језика у глобалном контексту и код нас.	-драмска игра -симулација ситуација -видео записи -обележавање празника држава у којима је енглески језик службени

4.3.3. ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ наставе и учења: Подстицање стваралачког мишљења и деловања у складу са наставним предметом ликовна култура

	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Композиција	Примена принципа компоновања. Простор и пропорције (ергономија, перспектива).	19	Развијање осећаја за простор, поступно оспособљавање ученика за артикулисано изражавање применом равнотеже облика и боја, компоновањем више ритмичких целина исродних елемената	– бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имажинације, емоција, ставова и порука; – користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу;	Упознавање са основама ликовне организације опажањем, разумевањем садржаја, креативним изражавањем, анализом и посматрањем уметничких дела и вредновањем реализованих садржаја Фокусирање на оригиналности ликовног рада	Сликање, пројектовање. Комбиновано одговарајућим материјалима одговорно коришћење прибора. природних и вештачких материјала за, цртање, сликање и вајање кроз композицију и простор Повезивање емоција и боја Поједностављивање сложених облика	Реализује обрађује садржај програма теме композиција и простор објашњењем, корекцијом радова, провером и естетском анализом рада Постављање ликовних проблема где се изражава сопствено расположење и планско коришћење боја
Наслеђе	Културна баштина (значај, заштита и промоција наслеђа). Најзначајнија уметничка остварења и уметници, локалитети и споменици на територији Србије и у свету.			– разговара о значају културне баштине за лични развој, развој туризма и очување културног идентитета земље. – користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу;			
Комуникација	Декодирање слике (теме, мотиви, поруке, метафора, алегорија, пиктограми...). Пројекти (цртеж, слика, скулптура, дигитална фотографија, филм, анимација, игрице, стрип, графити, мурал, и др.)	13	Развијање чулне осетљивости за визуелно споразумевање и коришћење фотографије у савременој комуникацији и модерној	– прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информације; – тумачи садржаје одабраних уметничких дела и одабрану визуелну метафорику;	Развијање мотивисаности и заинтересованости за област фотографије опажањем, разумевањем садржаја, креативним	Сликање, пројектовање комбиновано одговарајућим материјалима. Одговорно коришћење прибора. природних и вештачких материјала	Обрађује садржај програма теме фотографија објашњењем, корекцијом радова, провером и естетском

	инсталације, шминка и боди арт, одевне комбинације и детаљи...).		уметности Развијање сензибилитета за просторну и временску илузију стварност, припремом оригиналног сценарија којим се обједињава покрет игра и звук		изражавањем, анализом и посматрањем уметничких дела и вредновањем реализованих садржаја Развијање способности сарадње и самопоуздања у тимском раду опажањем, разумевањем садржаја, креативним изражавањем, анализом и посматрањем уметничких дела и вредновањем реализованих садржаја	за, цртање, сликање и вајање кроз фотографију. Сликање, пројектовање одговарајућим материјалима, одговорно коришћење прибора, природних и вештачких материјала за, цртање, сликање и вајање кроз обједињавање покрета игре и звука	анализом рада Усмерава реализовање садржаја програма теме обједињавање покрета игре и звука објашњењем, корекцијом радова, провером и естетском анализом рада
--	--	--	---	--	---	--	--

Наставна тема	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
Композиција	1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелне уметности.; 1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове	2.2.1. одабира адекватан адржај да би представио неку идеју или концепт; 2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст 2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности	3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности; 3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју 3.2.3. користи тачне термине (ритам, облик...) из визуелне уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других 3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и на радовима других	Остваривање стандарда се постиже, планирањем, праћењем наставе, упознавањем са садржајем теме - композиција и простор, до нивоа разликовања, препознавања и коришћења, као и анализирања одређених уметничких дела повезаних према културној припадности, коришћењем других извора, библиотеке и интернета

Комуникација	1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (музеј, галерије, атеље, уметничка радионица...)	2.2.1. одабира адекватан адржај да би представио неку идеју или концепт	3.3.3. користи друга места и изворе (библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности.; 3.2.2. изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе одређени ефекат	Начин успешног остваривања стандарда се постиже , планирањем , праћењем наставе ,уознавањем са садржајем теме- комуникација, до нивоа разликовања,препознавања и коришћења, као и анализирања одређених уметничких дела повезаних према културној припадности, коришћењем других извора ,библиотеке и интернета
Наслеђе	1.1.1.разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелне уметности.; 1.1.2.изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове 1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (музеј, галерије, атеље, уметничка радионица...) 1.3.1.описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља,култура и периода	2.1.1.познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности 2.2.1. одабира адекватан адржај да би представио неку идеју или концепт; 2.3.1.лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст	3.1.1.познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности; 3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју на свом раду и.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на радовима других анализира одређена уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности 3.3.3. користи друга места и изворе (библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности.;	Успешно остваривање стандарда се постиже , планирањем , праћењем наставе ,уознавањем са садржајем теме- уметност око нас, и коришћења нивоа разликовања,препознавања, као и анализирања одређених уметничких дела повезаних према културној припадности, коришћењем других извора ,библиотеке и интернета

4.3.4. МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ учења предмета Музичка култура је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Активности ученика	Активности наставника
Човек и музика	Романтизам Програмска и апсолутна музика Соло песма Клавирска минијатура Националне и стилизоване игре (полка, мазурка, чардаш, казачок, сиртаки, валцер, танго...) Музичко-сценска дела Сметана, Дворжак, Шопен, Лист, Шуберт,	5	Упознавање и разумевање улоге музике карактеристичне за период романтизма, импресионизма и савременог доба;	– повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; – уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у романтизму, импресионизму и савременом добу; – препознаје националне игре у делима уметничке музике; – наведе изражајна средства музичке	Препознавање основних музичких одлика романтизма, импресионизма и савременог доба;	Објашњавање улоге музике и музичких инструмената у романтизма, импресионизма и савременог доба;

	Шуман, Паганини, Верди, Пучини, Россини, Чайковски, Бородин, Мусоргски, Мокрањец Импесионизам Равел, Дебиси Савремено доба Жанрови: Џез, популарна музика, апстрактна музика. Импровизација (појам) Стравински, Прокофјев, Коњовић, Константин Бабић, Вера Миланковић			уметности карактеристична за период романтизма, импесионизма и савременог доба; – разликује музичке форме романтизма, импесионизма и савременог доба; – идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма, импесионизма и савременог доба; – идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију у музици савременог доба;		
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	Дувачки инструменти	3	Идентификовање различитих врста дувачких инструмената	– идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију у музици савременог доба; – препозна врсту дувачких инструмената по изгледу и звуку; – опише начин добијања тона код дувачких инструмената;	Слушно и визуелно препознавање различитих група инструмената, њихове карактеристике и улоге у оркестру.	Објашњавање историјских околности под којима су настале дате композиције. Музиколошка анализа.
Слушање музике	Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне музике романтизма, импесионизма и савременог доба. Слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике.	10	Обогаћивање музичког вокабулара. Перципирање озбиљне музике.	– препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; – објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената;	Препознавање стилских карактеристика датих композиција.	
Извођење музике	Певање песама по слуху и из нотног текста (солмизацијом) самостално и у групи. Певање песама у мешовитим тактовима (7/8, 5/8) по слуху. Певање песама у комбинацији са плесним покретом. Певање и свирање из нотног текста народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских репрезентативних примера (одломака/тема) у стилу музике романтизма, импесионизма и савременог доба.	10	Савладавање музичке писмености. Развијање слуха	– изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању и реализацији школских приредби, догађаја и пројеката; – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност);	Интерпретирање задатих мелодијских мотива	Прикупљање примера којима се решавају одређени методски проблеми (каденца, динамика, пауза...)
Музичко	– примењује принцип сарадње и међусобног	6	Развијање	Импровизација	Импровизација	Подстицање

стваралаштво	подстицања у комуникацији и заједничком музицирању; – се понаша у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; – критички просуђује утицај музике на здравље; – користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.		осећаја за импровизацију	Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање ритмичке пратње. Реконструкција музичких догађаја у стилу романтизма, импресионизма и савремене музике. Израда дувачких инструмената од доступних материјала.	а на задате мотиве	ученика на самостално склапање мањих синтакстичких јединица.
Начин остваривања садржаја програма	Да би постигао очекиване исходе образовног-васпитног процеса, наставник користи глас и покрет, музичке инструменте, елементе информационих технологија као и развијене моделе мултимедијалне наставе. Корелација између предмета може бити полазиште за бројне пројектне предлоге у којим ученици могу бити учесници као истраживачи, креатори и извођачи. Код ученика треба развијати вештине приступања информацијама и њиховог коришћења (интернет, књиге...), сараднички рад у групама, као и комуникацијске вештине у циљу преношења и размене искустава и знања. Рад у групама и радионицама је користан у комбинацији са осталим начинима рада, поготово када постоји изазов значајнијег (нпр. емотивног) експонирања ученика, као вид премошћавања стидљивости или анксиозности. Поред наведених композиција за слушање и извођење, могу се користити и композиције које нису наведене, односно, наставник има могућност да максимално до 30%, по слободном избору, одабере композиције за слушање и извођење водећи рачуна о примерености наставним садржајима, узрасту ученика, њиховим могућностима и интересовањима, естетским захтевима, исходима и локалитету на коме се налази школа. Однос између понуђених композиција и примера из друге литературе треба да буде најмање 70% у корист понуђених.					

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
Човек и музика	МК. 1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете из окружења МК. 1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима МК. 1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст.			Разговором, упоређивањем музике и њене улоге кроз различите области у праисторији и антици.
Извођење музике Певање и свирање	МК.1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености МК.1.3.1. пева једноставне дечје, народне или популарне композиције МК.1.3.2. изводи једноставне дечје, народне или популарне композиције на бар једном инструменту		МК.3.3.1. изводи разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима	Понављањем и увезбавањем по деловима, задатих композиција.
Музичко стваралаштво	МК.1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела МК.1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима МК.1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст			Кроз различите жанрове музике, пронаћи популарне теме и осмислити варијације на њих. На нове теме, осмислити на орфовом инструментаријуму пратеће мелодије и ритам. Музичка питања и одговори.
Слушање музике	МК.1.2.1. музичке изражајне елементе МК.1.2.2. извођачки састав МК.1.2.3. музичке жанрове	МК.2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (нпр. узбуркана		Слушањем композиција популарних домаћих и страних аутора и

	МК.1.2.4. српски музички фолклор	мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре) МК.2.2.2. препозна структуру одређеног музичког жанра		композитора,корз разлиците епохе.
Музички инструменти	МК.1.1.2. опише основне карактеристике - музичких инструмената и састава - историјско стилских периода -музичких жанрова - народног стваралаштва	МК.2.1.1. Музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу		Разговором,упоређивањем музике и њене улоге кроз различите области у праисторији и антици.

4.3.5. ИСТОРИЈА

Циљ наставе и учења историје је да ученик,изучавајући историјске догађаје,појаве,процесе и личности стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света,развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи,сопственом и националном идентитету,културно-историјском наслеђу, држави и друштву у коме живи.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
1.Основи проучавања прошлости	Основне одлике периода од завршетка Првог светског рата до наших дана. Историјски извори за изучавање периода од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио-визуелни, усмена сведочанства, дигитални)	3	Објаснити који период представља савремена историја и који се историјски извори користе за дати период	- именује периоде прошлости и историјске периоде и наводи граничне догађаје - повезује историјске изворе са установама у којима се чувају - именује Савремено доба и наводи граничне догађаје - користи основне историјске појмове - пореди историјске периоде - разврстава историјске изворе према њиховој основној подели и према историјском периоду - пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихових сазнајних вредности	Наративна, дијалогска, илустративна, текстуална, филм, групни рад	-слушање предавања, одговарање на питања, читање из уџбеника, рад у радној свесци, проучавање историјских атласа, израда паноа и табела у свескама.	-одабире садржаје, методе рада и материјале; -објашњава -подстиче -усмерава -показује -анализира -мотивише -упућује на изворе
2.Европа свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два рата	Осврнути се на најваж. збивања и процесе у Свету и Европи после Првог светског рата,на узроке и последице вел. Ек. кризе и по-станак тотал. идеолог. Посебно се осврнути на допринос међу-ратног периода развоју културе и науке.	20	-осврнути се на најважнија збивања и процесе у свету и Европи после Првог светског рата, на узроке и последице велике економске кризе и постанак тотал. идеологије. -посебно се осврнути	-повеже стање из прошлости са модерним временом -објасни појмове фашизма и нацизма -уме да на сликама препозна догађаје и личности из делова савремене историје -барата основним финансијским појмовима -уме да препозна личности које	Наративна, дијалогска, илустративна, текстуална, филм, групни рад	-слушање предавања, одговарање на питања, читање из уџбеника, рад у радној свесци, проучавање историјских атласа, израда паноа и табела у	-одабире садржаје, методе рада и материјале; -објашњава -подстиче -усмерава -показује -анализира -мотивише

	Упознати ученике са постанком Краљевине СХС те њеним привр., културним и политичк. развојем. Указати на политички развој, диктатуру, Намесниш., поделе, мењање имена и пропаст Југославије у вихору Другог светског рата.		на допринос међуратног периода развоју културе и наук-упознати ученике са основним одликама конституисања Југословенске краљевине, њених органа власти, упознавање њених културних, економских и друштвених карактеристика -стицање знања о личностима које су обележиле овај период, коришћење историјских карата.	су дале велики допринос развоју културе и науке између два рата -препозна историјске личности које припадају одговара-јућем периоду наше историје -повеже стање из прошлости са модерним временом -на историјској карти покаже делове Југославије -на сликама препозна значајне личности из овог периода -препозна историјски извор који говори о овом периоду -објасни значај појединих владара -објасни идеју југословенства		свескама.	-упућује на изворе
3.Други светски рат	Објаснити узроке и карактер Другог свет. рата, савезе, фронтове, битке и његов исход уз осврт на људске и материјалне жртве и др. последице. Упозн. ученике са улогом срп. народа у по-беди над фашизмом као и на огромне жртве које су поднете у то име.	15	-објаснити узроке и основне одлике Другог светског рата у Европи, свету и на југословенском простору, савезе, фронтове, битке и његов исход уз осврт на људске и материјалне жртве и друге последице. -упознати ученике са улогом српског народа у победи над фашизмом као и на огромне жртве које су поднете у то име	-препозна историјске личности које припадају одговара-јућем периоду наше историје -повеже стање из прошлости са модерним временом -покаже на историјској карти поседице Другог светског рата -наведе узрок избијања рата -препозна зараћене државе, два табора, и на историјској карти их пронађе -објасни основне појмове – капитулаци-ја, блицкриг, камиказе..	Наративна, дијалогска, илустративна, текстуална, филм, групни рад	-слушање предавања, одговарање на питања, читање из уџбеника, рад у радној свесци, проучавање историјских атласа, израда паноа и табела у свескама.	-одабире садржаје, методе рада и материјале; -објашњава -подстиче -усмерава -показује -анализира -мотивише -упућује на изворе
4.Европа свет и српски народ у југосло-венској држави у периоду хладног рата	Упознати ученике са најважнијим збивањима у свету после Другог светског рата – стварањем УН, блоковском поделом, хладним ратом као резултатом те поделе и деколони-зацијом која је довела до стварања нових жаришта. Указати на унутрашње прилике у Југославији после Другог светског рата, победу комунизма и долазак на власт	16	-упознати ученике са најважнијим одликама тог периода, разумевање политичких, економских прилика у Европи и свету после Другог светског рата као и последице које је рат оставио, хладним ратом као резултатом поделе и деколонизацијом која је довела до стварања нових жаришта указати на унутрашње	-повеже стање из прошлости са модерним временом -разуме основне појмове послератног света -објасни појам хладног рата -на историјској карти пронађе места главних криза овог света -разуме појам биполарности -препозна личности послератног света на сликама и илустраци-јама -разуме значај деколонизације -објасни постанак Европске уније -препозна историјске личности које припадају одговарајућем	Наративна, дијалогска, илустративна, текстуална, филм, групни рад	-слушање предавања, одговарање на питања, читање из уџбеника, рад у радној свесци, проучавање историјских атласа, израда паноа и табела у свескама.	-одабире садржаје, методе рада и материјале; -објашњава -подстиче -усмерава -показује -анализира -мотивише -упућује на изворе

	КПЈ, промену друштва, уређења као и политич., економске и друштвене реформе које су то пратиле. Осврнути се на сукоб са СССР-ом и окретање западу.		прилике у Југославији после Другог светског рата, победу комунизма и долазак на власт КПЈ, промену друштвеног уређења као и политичке, економске и друштвене реформе које су то пратиле -осврнути се на сукоб са СССР-ом и окретање западу.	периоду наше историје -на историјској карти пронађе републике СФРЈ и повеже их са садашњим државама -објасни појам реформе и устава -повеже овај период са данашњим временом			
5. Европа свет и српска држава и народ у савременим процесима	Осврнути се на завршетак Хладног рата и догађаје у свету са почетка 21. века. Објаснити процес распада Југославије и догађаје у којима су српска држава и народ учествовали у првој деценији 21. века.	10	-узнати ученике са крајем Хладног рата и распад СССР-а -Узнати ученике са догађајима који су обележили светску и националну историју прве деценије 21. века	- Наведите специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у Савременом добу - Анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја - Поређи различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности -Препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва - Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у савременом добу - Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву	Наративна, дијалогска, илустративна, текстуална, филм, групни рад	-слушање предавања, одговарање на питања, читање из уџбеника, рад у радној свесци, проучавање историјских атласа, израда панорама и табела у свескама.	-одабире садржаје, методе рада и материјале; -објашњава -подстиче -усмерава -показује -анализира -мотивише -упућује на изворе

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
1.Основи проучавања прошлости	ИС.1.1.4. уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје	ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје	ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и	читање и препричавање -одговарање на питања -рад на задацима у радној свесци -понављање -разговор на задату тему

	ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда	ИС.2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора	историјски феномен) ИС.3.1.3. зна специфичне детаље из националне и опште историје	-именовање научених појмова и израза уз често понављање -слушање -постављање питања -прављење тестова (ученици сами) -прављење панона -презентације тема -коментарисање слика -цртање -рад са историјским картама
2.Европа свет и српски народ у југосло-венској држави у периоду између два рата	ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.1.2.8. препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима	ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје ИС.2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости ИС.2.1.5. зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји ИС.2.2.3. уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора	ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен) ИС.3.1.2. уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту ИС.3.1.3. зна специфичне детаље из националне и опште историје	читање и препричавање -одговарање на питања -рад на задацима у радној свесци -повлањање -разговор на задату тему -именовање научених појмова и израза уз често понављање -слушање -постављање питања -прављење тестова (ученици сами) -прављење панона -презентације тема -коментарисање слика -цртање -рад са историјским картама
3.Други светски рат	ИС.1.1.4. уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда	ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје ИС.2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора	ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен) ИС.3.1.3. зна специфичне детаље из националне и опште историје	читање и препричавање -одговарање на питања -рад на задацима у радној свесци -повлањање -разговор на задату тему -именовање научених појмова и израза уз често понављање -слушање -постављање питања -прављење тестова (ученици сами) -прављење панона -презентације тема -коментарисање слика -цртање -рад са историјским картама

4.Европа свет и српски народ у југосло-венској држави у периоду хладног рата	ИС.1.1.4. уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда	ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје ИС.2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора	ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен) ИС.3.1.3. зна специфичне детаље из националне и опште историје	читање и препричавање -одговарање на питања -рад на задацима у радној свесци -понављање -разговор на задату тему -именовање научених појмова и израза уз често понављање -слушање -постављање питања -прављење тестова (ученици сами) -прављење панора -презентације тема -коментарисање слика -цртање -рад са историјским картама
5.Европа свет и српска држава и народ у савреме-ним процесима	ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.1.2.8. препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима	ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје ИС.2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости ИС.2.1.5. зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји ИС.2.2.3. уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора	ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен) ИС.3.1.2. уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту ИС.3.1.3. зна специфичне детаље из националне и опште историје	читање и препричавање -одговарање на питања -рад на задацима у радној свесци -понављање -разговор на задату тему -именовање научених појмова и израза уз често понављање -слушање -постављање питања -прављење тестова (ученици сами) -прављење панора -презентације тема -коментарисање слика -цртање -рад са историјским картама

4.3.6. ГЕОГРАФИЈА

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ,	Југоисточна Европа, интеграциони и	6	Ученици треба да схвате сложеност	Опише положај Србије у Европи и на	-преглед уџбеника, - коришћење карте	-упознају се са наставним	-припрема час,објашњава

ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ	дезинтеграциони процеси. Географски положај Србије. Историјско- географски развој Србије. Символи Србије. Границе и проблеми пограничних крајева		географскоположаја наше земље, последике тог положаја и његов значај за даљи развој Републике Србије	Балканском полуострву, схва- ти значај тог положаја, зна граничне прелазе, упоређује величину Србије са суседним земљама, зна одлике граница	Европе и Србије, -решавање задатака, -рад на неким картама -анализа табела, графикана - разговор о положају и границама	програмом географије, схватају начине коришћења географске литературе.	излаже, наводи, - ствара ситуацију -сугерише - поставља проблем - подстицање - дискутује - анализира - мотивише- проверава, упућује на изворе стицања знања
ФИЗИЧКО- ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	Геотектонски процеси на територији Србије. Сеизмизам Србије. Тектонски облици рељефа. Падински процеси и рељеф настао деловањем воде. Рељеф настао деловањем леда, ветра и човека. Утицаји ерозивних и акумулативних процеса на човека. Климатски фактори и елементи. Климатске области у Србији. Подземне воде Србије. Реке Србије. Језера Србије. Заштита вода и заштита од вода. Земљишта Србије. Распрострањеност биљног и животињског света	28	Ученици треба да се упознају са одликама рељефа наше земље, са њеном геолошком сложеношћу, да схвате природне разноликости у погледу рељефа, климе, вода, типова земљишта, биљног животињског света. Посебну пажњу посветити проблемима заштите и унапређивања човекове околине.	- опише узроке и последике геотектонских процеса на територији Србије; - класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне; - анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије; - класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије; - наводи начине коришћења вода Србије; - препознаје ефекте утицаја физичко- географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода; - доведи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора	-израда ПП презентације, коришћење карте Србије, рад на неким картама, израда панора, предавања ученика, разговор, уочавање разлика, анализа, закључивање, одговарање на питања, рад на тексту	слушају, посматрају, разговарају користећи већ стечена знања; самостално користе географске карте, повезују знања са претходним, активно учествују у комуникацији, посма- трају, закључују, раде задатке	-припрема час, објашњава излаже, наводи, - ствара ситуацију -сугерише - поставља проблем - подстицање - дискутује - анализира - мотивише- проверава, упућује на изворе стицања знања
ДРУШТВЕНО- ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	Кретање броја становника и њихов просторни размештај. Природно кретање. Миграциони процеси. Структуре становништва. Демографски проблеми и	28	Објаснити ученицима факторе који су довели до крупних промена у структури становништва и насељима током последњег периода. Посебно истаћи кретање броја становника, густину	- објашњава популациону динамику становништва Србије: кретање броја становника, природни прираштај и миграције; - изводи закључке о утицају популационе динамике на структуру становништва у нашој земљи; - изводи закључке о важности	-закључивање на основу питања и задатака, -рад на карти Србије, -рад на неким картама -домаћи задаци, - израда ПП презентације -израда панора, - анализа слика, графикана, табела, полно-старосне	слушају, посматрају, разговарају користећи већ стечена знања самостално користе географске карте, повезују знања са претходним, активно учествују у комуникацији, посма-	-припрема час- објашњава излаже, наводи ствара ситуацију сугерише поставља проблем подстицање дискутује

	популациона политика. Прва насеља у Србији. Село и рурални процеси. Градови. Урбанизација и проблеми урбаног развоја. Београд. Природни ресурси и привредни развој. Друштвени услови привредног развоја и промене у структури привреде. Пољопривреда и географски простор. Индустрија и географски простор. Саобраћај и географски простор. Туризам и трговина. Делатности кварталног сектора		насељености, стопу природног прираштаја и друге карактеристике које су значајне у области популационе политике. Ученици треба да продубе постојећа и стекну нова знања о утицају пољопривреде, индустрије, саобраћаја, туризма и других привредних делатности на географски простор	предузимања мера популационе политике; – израђује и анализира графичке приказе структура становништва; – објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи; – уз помоћ карте Србије и других извора информација анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи; – доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи Препознаје ефекте - производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине;	пирамиде, -рад на тексту, - коришћење знања из свакодневног живота	трају, закључују, раде задатке	анализира мотивише-проверава, упућује на изворе стицања знања
ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ	Природна баштина Србије. Културна баштина Србије. Светска баштина под заштитом Унескоа у Србији	2	ученик ће бити у стању да процењује важност очувања природне и културне баштине Србије	– описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти; – процењује важност очувања природне и културне баштине Србије	-закључивање на основу питања и задатака, -рад на карти Србије, -рад на неким картама -домаћи задаци, - израда ПП презентације -израда панора, - анализа слика, -рад на тексту, - коришћење знања из свакодневног живота	слушају, посматрају, разговарају користећи већ стечена знања самостално користе географске карте, повезују знања са претходним, активно учествују у комуникацији, посматрају, закључују, раде задатке	-припрема час-објашњава, излаже, наводи, ствара ситуацију, сугерише, поставља проблем подстицање дискутује анализира мотивише-проверава, упућује на изворе стицања знања
ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА	Појам и географски положај завичаја. Природне карактеристике. Друштвене карактеристике	1	Развијати код ученика интересовања за упознавањем краја у коме живе, како би теоретска знања стечена у настави географије	– учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини;	-истраживачки рад, - израда ПП презентације, -израда панора, - израда реферата, - анализа слика, графикана, табела,	повезују знања са претходним, активно учествују у комуникацији, посматрају, закључују, раде задатке, истражују, пр	-припрема час-објашњава, излаже, наводи, ствара ситуацију, сугерише, поставља

			применили у пракси		-рад на тексту, - коришћење знања из свакодневног живота	икупљају информације, анали зирају, самостално и у групама раде задатке	проблем подстицање дискутује анализира мотивише- проверава , упућује на изворе стицања знања
СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ	Срби у Црној Гори. Срби у БиХ – Република Српска. Срби у Хрватској. Срби у осталим суседним државама. Срби у дијаспори.	2	Ученици треба да знају територијални размештај српског становништва у европским и ваневропским државама, да знају орјентациони број Срба који живе ван Србије, услове у којима живе и раде и њихове везе са матичном државом	– објашњава утицај историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету	-истраживачки рад, - израда ПП презентације, -израда панорама, -израда реферата, - анализа слика, графикана, табела, -рад на тексту, - коришћење знања из свакодневног живота	- посматрају, разговарају користећи већ стечена знања повезују знања са претходним, активно учествују у комуникацији, посма трају, закључују,,	-припрема час- објашњава , излаже, наводи , ствара ситуацију , сугерише , поставља проблем подстицање дискутује анализира мотивише- проверава , упућује на изворе стицања знања
ГОДИШЊА СИСТЕМАТИЗАЦИЈА ГРАДИВА		1			-закључивање на основу питања и задатака, -рад на карти Србије, -рад на неким картама, -анализа слика, графикана, табела, - коришћење знања из свакодневног живота	разговарају користећи већ стечена знања, повезују знања са претходним, активно учествују у комуникацији, закључују,,	Систематизује и проверава ниво усвојености знања ученика

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА ГЕОГРАФИЈУ

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	1.1.1.ученик разуме појам орјентације 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте	2.1.1.одређује стране света у простору и на географској карти 2.1.2.одређује положај места итачака на географској карти. 2.1.3.препознаје и објашњава географске чињенице- објекте, појаве, процесе и односе	3.1.1.доноси закључке о просторним и каузалним везама географских чињеница-објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте.	задаци различите тежине, индивидуализовани приступ ученику, одвајање битног од небитног, подстицање логичког размишљања и закључивања, повезивање новог градива са већ усвојеним, повезивање са свакодневним животом

		који су представљени моделом,сликом,графиком,табелом,шемом		
ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте 1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе	2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти 2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти. 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице-објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом, шемом. 2.1.4. приказује понуђене географске податке на немој карти 2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије	3.1.1. доноси закључке о просторним и каузалним везама географских чињеница-објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте. 3.4.1. . објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости у нашој земљи и уме да издвоји географске регије	задаци различите тежине, индивидуализовани приступ ученику, одвајање битног од небитног, подстицање логичког размишљања и закључивања, повезивање новог градива са већ усвојеним, повезивање са свакодневним животом, упућивање ученика на литературу, укључивање у савремене догађаје у развоју привреде Србије
ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте 1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе 1.3.1. познаје основне појмове становништва и насељима и уочава њихов просторни распоред	2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије	3.1.1. доноси закључке о просторним и каузалним везама географских чињеница-објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте. 3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља	задаци различите тежине, индивидуализовани приступ ученику, одвајање битног од небитног, подстицање логичког размишљања и закључивања, повезивање новог градива са већ усвојеним, повезивање са свакодневним животом, упућивање ученика на литературу, укључивање у савремене догађаје у развоју привреде Србије
ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ	1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране 1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе	2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије	3.1.1. доноси закључке о просторним и каузалним везама географских чињеница-објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте. 3.4.1. . објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости у нашој земљи и уме да издвоји географске регије 3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности	задаци различите тежине, индивидуализовани приступ ученику, одвајање битног од небитног, подстицање логичког размишљања и закључивања, повезивање новог градива са већ усвојеним, повезивање са свакодневним животом, упућивање ученика на литературу, укључивање у савремене догађаје у развоју привреде Србије
ЗАВИЧАЈНА ГЕОГРАФИЈА	1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе	2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије	3.4.1. . објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости у нашој земљи и уме да издвоји географске регије	задаци различите тежине, рад у групама, прикупљање информација, података, њихова анализа, извођење закључака, подстицање логичког размишљања и закључивања, повезивање са свакодневним животом, у завичају упућивање ученика на литературу
СРБИ У РЕГИОНУ И	1.3.1. познаје основне појмове	2.3.1. разликује и објашњава кретање	3.3.1. објашњава утицај природних и	задаци различите тежине, рад

ДИЈАСПОРИ	остановништву и насељима и уочава њихов просторни распоред	становништва(природно и механичко) и структуре становништва	друштвених фактора на развој и размештај становништва и насења	угрупамао, прикупљање информација, података, њихова анализа, извођење закључака, подстицање логичког размишљања и закључивања, повезивање са свакодневним животом, у завичају упућивање ученика на литературу
-----------	--	---	--	---

4.3.7. ФИЗИКА

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
1. ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ	-Осцилаторно кретање. -Појмови и величине који описују осциловање тела -Осциловање математичког клатана.-Закон одржања енергије клатна -механички талас -Физичке величине које описују таласно кретање -Звук као механички талас -Звучна резонанција	8	Ученик треба да разуме појам осцилаторног кретања и његов значај и примену у свету који нас окружује , почев од свакодневног живота преко примене у техници, грађевинарству, саобраћају. -да усвоји и разуме физичке величине које карактеришу осцилаторно кретање -да усвоји појмове , физ. Величине и примену таласног кретања (фреквенција, брзина, таласна дужина	-разликује основне врсте кретања у гравитационом пољу-пореди брзине изражене различитим мерним јединицама-наброји физичке величине које описују осцилаторно и таласно кретање и изражавање мерних јединица– повезује физичке величине које описују осцилације и таласе;- описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука – демонстрира и објасни: осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица ваздушних стубова;	-индивидуални рад -фронтални рад -групни рад -дијалошка метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака	-посматра -уочава -изводи -закључке -учествује у решавању рачунских задатака -изводи огледе -врши мерења -закључује -одговара на питања -препознаје -анализира	Излаже ново градиво, наводи ученике да повезују теорију и праксу. Инсистира на примерима. Поставља задатке и организује демократску атмосферу у одељењу, усмерава, сугерише, упућује да повежу стечено знање са новим садржајима, наводи ученике да уоче разлике у врсти кретања.
2. СВЕЛОСНЕ ПОЈАВЕ	-Праволинијско простирање светлости. сенка и покус сенка. -Равно огледало и закон одбијања светлости -Сферна огледала и конструкција ликова -Брзина светлости и индекс преламања светлости -Закон преламања светлости и тотална	15	Ученик треба да зна законе праволиниског кретања светлости, одбијања и преламања светлости као и једноставне геометриске конструкције ликова код сферних огледала и сочива; зна да је брзина светлости у вакууму највећа позната брзина у природи; зна да је индекс преламања	-описује како од простирања светлости зависи настајање сенке и лика у огледалу и сочиву и то користи у различитим ситуацијама (осигурање потребне прегледности, уочавање удаљених објеката, побољшавање услова становања, корекција вида). анализира примере одбијања и преламања светлости, тоталне	-индивидуални рад -групни рад -фронтални рад -дијалошка метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака (графички)	-посматра огледе -уочава -изводи оглед -записује -поставља питања -закључује -врши мерења -наводи примере -дискутује -изводи закључке -решава рачунске задатке	Демонстрира на очигледним наставним средствима. Врши геометријску конструкцију , и указује на значај прецизности. Указује на примену сочива и огледала у оптичким инструментима Изводи и демонстрира

	рефлексija -Преламанье светлости кроз сочива и конструкција ликова -Оптичка јачина сочива и увећање. -Оптички инструменти		светлости за две средине једнак односу брзина светлости у тим срединама; уме да израчуна линеарно увећање сабирног сочива као и да се користи оптичким инструментима (лупа, микроскоп).	рефлексije (огледала, сочива) и користи лупуи микроскоп;– демонстрира и објасни: осциловање куглице клатна и телао бешеног о опругу, осциловање жица ваздушних стубова ;– демонстрира и објасни: појаву сенке, функционисање ока и корекцију вида;– примењује превентивне мере заштите од буке и одпрекомерног излагања Сунчевом зрачењу;			једноставне огледе и буди радозналост код ученика, наводи ученике на закључак указује на неопходност повезивања градива из физике и математике. Упућује ученике у истраживање и повезивање са праксом.
3. ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ	-Наелектрисање тела и количина наелектрисања -наелектрисање и закон одржања наелектрисања -Електрична сила.Кулонов закон. -Електрично поље и електростатичка индукција -Електрични потенцијал и напон,рад у елек.пољу -Електричне појаве у атмосфери	10	Ученик треба да упозна појаве наелектрисања тела и њихово узајамно деловање;објасни наелектрисавање на основу структуре атома; зна да постоје две врсте наелектрисања;да се упозна са појмом електричног поља и рад у пољу; да упозна количину наелектрисања и напон,њихове мерне јединице и да уме да користи волтметар.	Идентификује електрично деловање и предвиђа последице тих деловања-наброји и разликује електричне појаве у атмосфери – демонстрира узајамноделовање наелектрисаних тела и објасни од чега оно зависи;– прикаже и опише електрично поље израчуна силу којом поље делује на наелектрисање и повеже електрични напон и јачину електричног поља;.	-индивидуални рад -групни рад -фронтални рад -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака	-посматрају -записују -уочавају -питају -изводе огледе -анализирају -закључују	Израже историјат атома .Упознаје ученике са новим физичким величинама. Указује на примену електростатике кроз примере .Изводи огледе. Поставља питања и рачунске задатке, сугерише, наводи ученике на закључке,на појавама из природе објашњава појмове из области наелектрисања.
4. ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	Електрична струја.Проводници и изолатори. -Јачина електричне струје и деловање електричне струје -Извори електричне струје и ЕМС -Електрична отпорност проводник -Омов закон за део струјног кола -Омов закон за цело струјно кол -Везивање отпорника -Рад и снага електричне струје -Електрична струја у течностима и	19	Ученик треба да објасни појаву електричне струје и одговарајућих закона са становишта електронске теорије и закона електричног поља;уме да повеже све потребне елементе у струјно коло; упозна следеће физичке величине: јачину струје, електрични отпор,рад и снагу електричне струје и њихове мерне јединице;на нивоу примене користи Омов закон, закон електричног отпора и Џулов закон и	-представља електрично коло шемом и на основу снаге потрошача одређује његову применљивост-користи табеларне податке за густину,специфичну електричну отпорност и топлотну проводљивост у разноврсним практичним ситуацијама-користи графички приказ зависности физичких величина и правилно поступа по графичком упутству– објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове и упоређи отпорности металних проводника на основу њихових	-индивидуални -групни -фронтални рад -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака	посматра -питају -записују -наводе примере -врше анализу демонстрационих огледа и рачунских задатака и математички израчунавају непознате величине -уочавају -изводе огледе -закључују -врше мерења	Указује на значај електричне струје. Упућује ученике на коришћење додатних извора знања (интернет, енциклопедије...) Наводи ученике да врше корелацију са другим природним наукама. Упућује на значај практичне примене ел. струје. Иницира истраживачки и тимски рад код ученика.

	гасовима -Џул-Ленцов закон		уме да рукује инструментима за мерање.	карактеристика; – наводи и користи различите изворе електричне струје (EMS) и зна да их разврста ради рециклаже; – познаје основне елементе електричног кола и уме да их повеже, изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину струје и напон, одређује вредност отпорности редно и паралелно везаних отпорника и резултате прикаже табеларно и графички;			
5.Магнетно поље	-Стални магнети.Магнетно поље Земље. -Магнетно поље електричне струје -Деловање магнетног поља на проводник са струјом -Допринос Николе Тесле и Михајла Пупина развоју науке	6	Ученик треба да разуме да се магнетна својства испољавају кроз интеракцију магнета и неких других објеката посредством магнетног поља (тела од гвозђа, проводник са струјом и магнетно поље Земље);уочи еквивалентност магнетног поља електричне струје и сталног магнета,да се упозна са научним достигнућима Николе Тесле и Михајла Пупина.	-идентификује електрично и магнетно деловање и предвиђа последице тих деловања-описује утицај магнетног поља на струјни проводник– описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје; – описује узјамно деловање два паралелна проводника са струјом, деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада електромагнета и електромотора; – објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља; – користи компас и апликације за паметне телефона за оријентацију у природи	-индивидуални рад -групни рад -фронтални рад -дијалогска метода -илустративно- демонстративна метода -практични рад	-посматрају -уочавају -закључују -записују -наводе примере -питају	Израже ново градиво. Указује на нове физичке величине. Указује на заслуге Николе Тесле и Михајла Пупина. Упућује ученике на извођење једноставних али очигледних огледа на основу којих ће се боље упознати са магнетима и магнетним деловањем. Развија демократску атмосферу.
6. ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ:	-Структура атома и нуклеарне силе -Радиоактивност -Заштита од радиоактивног зрачења -Нуклеарна фисија и фузија-вештачка радиоактивност -Примена нуклеарне енергије и радиоактивног зрачења	8	Ученик треба да упозна једноставан модел структуре атома; стекне појам о нуклеарним силама, радиоактивности, нуклеарној енергији и њеној примени.	-наброји и разликује врсте радиоактивног зрачења- описује штетност и заштиту од радиоактивног зрачења– објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе; – описује радиоактивност, врсте зрачења, радиоактивне изотопе, познаје њихово дејство, примену и мере заштите; – разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене.	-индивидуални рад -групни рад -фронтални рад -дијалогска метода -илустративно- демонстративна метода -рад на тексту	-посматрају -уочавају -закључују -питају -наводе примере -записују	Указује на значај ове области у медицини и примену инструмената који се користе у дијагностици. Указује на опасности које вребају из језгра атома опасне за здравље људи. Поставља питања и задатке, мотивише ученике на стицање и приширивање

							знања из области атомске и нуклеарне физике применом стечених знања из хемије.
7. ФИЗИКА И САВРЕМЕНИ СВЕТ	-Физика и друге науке -допринос физике развоју савремене медицине -физика и савремене технологије	2	Ученик треба да зна утицај физике на развој других природних наука, медицине и технологије.	-описује значај физике на природне науке	-индивидуални рад -рад у пару -дијалогска метода -рад на тексту	-посматра -уочава -закључује	Повезује физику са другим наукама и указује на значај у свакодневном животу и на пољу технике, медицине, астрономије

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ	ФИ.1.2.1. уме да препозна врсту кретања према облику путање ФИ.1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока ФИ.1.4.2. уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена ФИ.1.4.4. уме да препозна јединице за брзину ФИ.1.4.5. зна основна правила мерења, нпр. нула ваге, хоризонтални положај, затегнута мерна трака ФИ.1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време ФИ.1.7.1. поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији ФИ.1.7.2. уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији	ФИ.2.1.4. разуме како односи сила утичу на врсту кретања ФИ.2.2.2. зна шта је механичко кретање и које га физичке величине описују ФИ.2.2.3. уме да препозна основне појмове који описују осцилаторно кретање ФИ.2.5.1. зна да кинетичка и потенцијална енергија зависе од брзине, односно висине на којој се тело налази ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу ФИ.2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина ФИ.2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења ФИ.2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству	ФИ.3.1.2. зна какав је однос сила које делују на тело које мирује или се равномерно креће ФИ.3.2.2. уме да примени односе између физичких величина које описују осцилаторно кретање ФИ.3.2.3. зна како се мењају положај и брзина при осцилаторном кретању ФИ.3.2.4. зна основне физичке величине које описују таласно кретање ФИ.3.2.5. уме да препозна основне особине звука и светлости ФИ.3.5.1. разуме да се укупна механичка енергија тела при слободном паду одржава ФИ.3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења ФИ.3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом	-наставник процењује оствареност наставних стандарда помоћу питања дијалогском ,текстуалном и демонстрационом методом(користи уџбеник,збирку задатака,усмене и писмене провере,демонстрација огледа и доношење индивидуалних закључака,самосталност ученика у руковању мерним инструментима,повезивање градива и корелација са другим предметима)
СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ	ФИ.1.2.3. уме да израчуна средњу брзину, пређени пут или протекло време ако су му познате друге две величине ФИ.1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока ФИ.1.4.3. зна да користи основне	ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност ФИ.2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења ФИ.2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата	ФИ.3.2.4. зна основне физичке величине које описују таласно кретање ФИ.3.2.5. уме да препозна основне особине звука и светлости ФИ.3.2.6. зна како се прелама и одбија светлост ФИ.3.7.1. уме да донесе релевантан	-наставник процењује оствареност наставних стандарда помоћу питања дијалогском ,текстуалном и демонстрационом методом(користи уџбеник,збирку задатака,усмене и писмене

	јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време ФИ.1.4.4. уме да препозна јединице за брзину ФИ.1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време ФИ.1.7.1. поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији ФИ.1.7.2. уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији	ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству	закључак на основу резултата мерења ФИ.3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом	провере,демонстрација огледа и доношење индивидуалних закључака,самосталност ученика у руковању мерним инструментима,повезивање градива и коорелација са другим предметима)
ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ	ФИ.1.1.2. уме да препозна смер деловања магнетне и електростатичке силе ФИ.1.2.1. уме да препозна врсту кретања према облику путање ФИ.1.3.1. уме да препозна да струја тече само кроз проводне материјале	ФИ.2.3.1. уме да користи важније изведене јединице СИ и зна њихове ознаке ФИ.2.4.1. зна да разликује електричне проводнике и изолаторе ФИ.2.5.3. уме да препозна појмове рада и снаге ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу	Ф.И.3.7.1.уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења Ф.И.3.7.2.уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом(електрична сила)	-наставник процењује оствареност наставних стандарда помоћу питања дијалошким, текстуалним и демонстрационим методом(користи уџбеник,збирку задатака,усмене и писмене провере,демонстрација огледа и доношење индивидуалних закључака,самосталност ученика у руковању мерним инструментима,повезивање градива и коорелација са другим предметима)
ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	ФИ.1.3.1. уме да препозна да струја тече само кроз проводне материјале ФИ.1.3.2. уме да препозна магнетне ефекте електричне струје ФИ.1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока ФИ.1.4.2. уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена Ф.И.1.4.3.зна да користи основне јединице за јачину струје,напон,рад и снагу електричне струје. ФИ.1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време ФИ.1.7.1. поседује мануелне способности потребне за рад у	ФИ.2.3.1. уме да користи важније изведене јединице СИ и зна њихове ознаке ФИ.2.3.2. зна називе основних елемената електричног кола Ф.И.2.3.3.зна да препозна да ли су извори напона везани радно или паралелно. Ф.И.2.3.4.уме да израчуна јачину електричне струје-омов закон Ф.И.2.3.5.уме да препозна топлотне ефекте електричне струје Ф.И.2.3.6.разуме појмове енергије и снаге електричне струје ФИ.2.4.1. зна да разликује електричне проводнике и изолаторе ФИ.2.4.3. уме да препозна да ли су извори напона везани редно или паралелно ФИ.2.5.2. уме да препозна појаве код којих се електрична енергија троши на механички рад ФИ.2.5.3. уме да препозна појмове рада и снаге ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и	ФИ.3.3.1. уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице СИ система,како се везују отпорници и инструменти у електричном колу Ф.И.3.4.2.уме да измери јачину електричне струје и напон у електричном колу ФИ.3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења ФИ.3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом	-наставник процењује оствареност наставних стандарда помоћу питања дијалошким, текстуалним и демонстрационим методом(користи уџбеник,збирку задатака,усмене и писмене провере,демонстрација огледа и доношење индивидуалних закључака,самосталност ученика у руковању мерним инструментима,повезивање градива и коорелација са другим предметима)

	лабораторији ФИ.1.7.2. уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији	законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу ФИ.2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина ФИ.2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења ФИ.2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству		
МАГНЕТНО ПОЉЕ	ФИ.1.1.2. уме да препозна смер деловања магнетне и електростатичке силе ФИ.1.3.2. уме да препозна магнетне ефекте електричне струје	ф.И.2.5.2. уме да препозна појаве код којих се електрична струја троши на вршење механичког рада ф.И.2.6.1. разуме и примењује директну пропорционалност (амперова сила) ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. магнетну индукцију и силу	Ф.И.3.7.2. уме да препозна питање и да одговор вршењем демонстрационих огледа са магнетима	-наставник процењује оствареност наставних стандарда помоћу питања дијалошким, текстуалним и демонстрационим методом (користи уџбеник, збирку задатака, усмене и писмене провере, демонстрацију огледа и доношење индивидуалних закључака, самосталност ученика у руковању материјалним инструментима, повезивање градива и коорелација са другим предметима)

4.3.8. МАТЕМАТИКА

Циљ наставе и учења: Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Сличност троуглова	Слични троуглови -Талесова теорема -сличност троуглова -примена сличности на правоугли троугао	8	Поновити да је сличност троуглова уведена преко једнакости углова; Талесова теорема; Примена сличности на правоугли троугао; Оспособљавање ученика да примене сличности у решавању	Примени сличност троуглова у задацима (ставови сличности), да примени Талесову теорему на сличност троуглова, да	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -посматра -пише	-организује извођење садржаја -припрема -прати ученике -мотивише ученике за рад

			нумеричких и конструктивних задатака.	примени сличност на правоугли троугао		-решава проблеме -илуструје -комбинује и закључује	-помаже -едукује -вреднује
Тачка, права и раван	однос тачке и праве, тачке и равни и одредјености праве и равни, однос правих, мимоилазне праве, однос праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни однос две равни, диједар, ортогонална пројекција на раван, рогаљ, полиедар	12	-Да уоче међусобне односе тачака, правих и равни у простору; -Да уочене односе прикажу цртежом и прецизно обележе; -Да упознају ортогоналну пројекцију на раван; -Упознавање геом. облика (диједар, рогаљ, полиедар) њихових елемената и својстава.	Одреди међусобне односе тачака, правих и равни у простору, да прикаже цртеж и обележи га, да препозна ортогоналну пројекцију на раван као и геометријске облике	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -посматра -пише -решава проблеме -илуструје -комбинује и закључује	-организује извођење садржаја -припрема -прати ученике -мотивише ученике за рад -помаже -едукује -вреднује
Линеарне једначине и неједначине с' једном непознатом	-Једнакост; једначина (општи појмови); лин. једначина са једном непознатом; -еквивалентне једначине и неједначине -решавање лин. једначина са једном непознатом и лин. неједначина; -примена линеарних једначина и неједначина	20	Оспособљавање ученика да схвате основна својства једнакости и неједнакости; -продубе, прошире и систематизују раније стечена знања о једначинама и неједначинама; -Решавају линеарне једначине и неједначине на основу еквивалентних трансформација; -примењују једначине и неједначине на решавање математичких и практичних проблема.	Реши линеарне једначине и линеарне неједначине са једном непознатом, да примени једначине и неједначине на решавање математичких и практичних проблема	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -посматра -пише -решава проблеме -илуструје -комбинује и закључује	-организује извођење садржаја -припрема -прати ученике -мотивише ученике за рад -помаже -едукује -вреднује
Призма	-Призма, појам, елементи, врсте - Пресеци, мрежа и модел призме; -Површина и запремина призме (троугране, четворостране и шестостране); -запремина призме и маса тела.	14	-Оспособљавање ученика да схвате призму као полиедар (део простора) -Да упознају својства и елементе призме; -Да цртају мреже и израђују моделе; -Да изводе формуле за израчунавање површине и запремине разних призма; -да уоче везу између V , M и S	Да препозна елементе праве призме, да нацрта мрежу призме и да изради модел призме, да одреди површину и запремину правилне троугране, четворостране и шестостране призме	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -посматра -пише -решава проблеме -илуструје -комбинује и закључује	-организује извођење садржаја -припрема -прати ученике -мотивише ученике за рад -помаже -едукује -вреднује
Пирамида	-пирамида; појам, врсте, елементи, пресеци, мрежа -површина пирамиде (четворостране, троугране, шестостране) -запремина пирамиде (четворостране, троугране, шестостране)	16	-Оспособљавање ученика да схвате настанак пирамиде и стекну основна знања о пирамиди, њеним елементима, врстама и пресецима -цртају мреже, слике и праве моделе -уоче зависност међу елементима пирамиде -самостално изводе формуле за израчунавање површине и запремине разних пирамида	Да црта мрежу и да изради модел пирамиде, да одреди елементе пирамиде, да одреди површину и запремину правилне троугране, четворостране и шестостране пирамиде	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -посматра -пише -решава проблеме -илуструје -комбинује и закључује	-организује извођење садржаја -припрема -прати ученике -мотивише ученике за рад -помаже -едукује -вреднује

			-постигну потребан ниво увежбаности у израчунавању површине и запремине разних пирамида -практично примењују степен знања				
Линеарна функција	-функција;начин представљања линеарна ф-ја (експлицитни и имплицитни начин задавања), график, нула и знак функције, раст ф-је, цртање и читање графика -приказивање и читање статистичких података	11	-Оспособљавање ученика да продубе и прошире појам функције упознавањем лин ф-је и њених својстава -уоче зависност међу величинама -умеју да цртају и читају графика ф-је -умеју да цртају и читају одговарајуће дијаграме разних стања појава и процеса	Да нацрта график линеарне функције и да читава податке са графика,да одреди имплицитни и експлицитни облик линеарне функције,да црта и чита одговарајуће дијаграме разних стања појава и процеса	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -посматра -пише -решава проблеме -илуструје -комбинује и закључује	-организује извођење садржаја -припрема -прати ученике -мотивише ученике за рад -помаже -едукује -вреднује
Систем линеарних једначина са две непознате	-лин.једначина са две непознате и скуп њених решења -појам система од две лин.једначине са две непознате -еквивалентни системи -решавање система (графички,методом супротних коефицијената,методом замене) -примена система	14	-упознавање лин.једначина са две непознате и начина изналажења њеног скупа решења -формирање појма система лин.једначина са две непознате и његовог решења -да успешно решавају систем различитим методама -текстуалне задатке изразе математичким језиком и да их решавају применом система	Да препозна линеарне једначине са две непознате,да реши систем линеарних једначина са две непознате једном од три методе (метода замене,метода супротних коефицијената и графичка метода) и да примени систем линеарних једначина на решавање математичких и практичних проблема	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -посматра -пише -решава проблеме -илуструје -комбинује и закључује	-организује извођење садржаја -припрема -прати ученике -мотивише ученике за рад -помаже -едукује -вреднује
Ваљак, Купа, Лопта	-цилиндрична површ -ваљак (настанак, елементи, осни пресек, мрежа ваљка); -површина ваљка -запремина ваљка - Купа; настанак, елементи и осни пресек; -омотач и мрежа купе -површина купе -запремина купе - Р и V купе-практични задаци - сфера-лопта (дефиниција, настанак, елементи, пресек, делови)	12	-оспособљавање ученика да схвате појам цилиндричне површи и настанак ваљка; -Скицирају слику,конструирају мрежу и израђују модел ваљка -самостално изводе формуле за Р и V ваљка -постигну потребан ниво увежбаности за израчунавање Р и V ваљка -схвате настанак купе увођењем појма конусне површи; -скицирају слику,конструирају мрежу,израђују модел купе; -уоче односе између елемената купе; -самостално изводе формуле за израчунавање Р и V купе; -постигну потребан ниво	Да нацрта мрежу ваљка и да обележи његове елементе,да израчуна површину и запремину ваљка и да формуле примени на решавање математичких и практичних проблема Да изради модел и мрежу купе,да израчуна површину и запремину купе и да формуле примени на решавање математичких и практичних проблема Да израчуна површину и запремину лопте да формуле примени на	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -посматра -пише -решава проблеме -илуструје -комбинује и закључује	-организује извођење садржаја -припрема -прати ученике -мотивише ученике за рад -помаже -едукује -вреднује

	-површина лопте -запремина лопте		увежбаности решавајући разне задатке -практично примењују стечена знања -стицање основних знања о сфери,лопти као телу ограниченом сфером; -да уоче пресек сфере са равном и правилно науче називе сфере и лопте -упознавање са формулама за израчунавање P и V и примена у пракси	решавање математичких и практичних проблема			
Пројектни задатак	Израда пројекта	5	Конструкција теста из математике за завршни испит Коришћење динамичког софтвера	Овај задатак може бити веома користан за ученике који се припремају за завршни испит, а мотивација за реализацију ће бити на повишеном нивоу.	-фронтални -индивидуални	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -посматра -пише -решава проблеме -илуструје -комбинује и закључује	-организује извођење садржаја -припрема -прати ученике -мотивише ученике за рад -помаже -едукује -вреднује
Писмени задаци са исправкама	-сагледати како су ученици савладали пређено градиво	8		Провера стеченог знања	индивидуални	индивидуални	-презентује -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање

Наставна тема	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
Сличност троуглова	МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања)	МА.2.3.6. уочи осносиметричне фигуре и да одреди осу симетрије; користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура (нпр. паралелност и једнакост страница паралелограма)	МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката	Решавањем разних задатака

Тачка, права и раван	МА.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве)			Решавањем разних задатака
Линеарне једначине и неједначине с'једном непознатом	МА.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану	МА.2.2.1. реши линеарне једначине и системе линеарних једначина са две непознате	МА.3.2.1. саставља и решава линеарне једначине и неједначине и системе линеарних једначина са две непознате	Решавањем разних задатака
Призма	МА.1.3.4. влада појмовима: коцка и квадар (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе и рачуна њихову површину и запремину)	МА.2.3.4. влада појмовима: призма и пирамида; рачуна њихову површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку	МА.3.3.4. израчуна површину и запремину призме и пирамиде, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати	Решавањем разних задатака
Пирамида	МА.1.3.4. влада појмовима: коцка и квадар (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе и рачуна њихову површину и запремину)	МА.2.3.4. влада појмовима: призма и пирамида; рачуна њихову површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку	МА.3.3.4. израчуна површину и запремину призме и пирамиде, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати	Решавањем разних задатака
Линеарна функција	МА.1.2.4. одреди вредност функције дате таблицом или формулом	МА.2.2.4. уочи зависност међу променљивим, зна функцију $y=ax$ и графички интерпретира њена својства; везује за та својства појам директне пропорционалности и одређује непознати члан пропорције	МА.3.2.4. разликује директно и обрнуто пропорционалне величине и то изражава одговарајућим записом; зна линеарну функцију и графички интерпретира њена својства	Решавањем разних задатака
Ваљак Купа Лопта	МА.1.3.5. влада појмовима: купа, ваљак и лопта (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе)	МА.2.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте када су неопходни елементи непосредно дати у задатку	МА.3.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати	Решавањем разних задатака
Систем линеарних једначина са две непознате		МА.2.2.1. реши линеарне једначине и системе линеарних једначина са две непознате	МА.3.2.5. користи једначине, неједначине и системе једначина решавајући и сложеније текстуалне задатке	Решавањем разних задатака

4.3.9. БИОЛОГИЈА

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
1. Јединство грађе и функције као основа живота	-Улога и значај појединих ћелијских органа у метаболизму ћелије:	24	- да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у	повеже грађу ћелијских органа са њиховом улогом у метаболизму ћелије;	- одговарање на питања; - рад на задацима у уџбенику; - рад на припремљеним	-слушање предавања; -одговарање на постављена	-бира и прилагођава садржаје, методе рада и наставне

	једру, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми. -Матичне ћелије – ћелије програмиране за различите функције. -Принцип економичности грађе и функције живих бића -Улога и значај ензима. -Ендокрини систем и хуморална регулација. Регулаторна улога хормона биљака и животиња. -Надражљивост, проводљивост, контрактилност. -Чулно-нервни систем животиња. -Рефлексни лук. -Поремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула. -Неуротрансмитери, нервни импулси, драж, надражај. -Хомеостаза – принцип повратне спреге. -Фотосинтеза. -Ћелијско дисање. -Транспирација. -Температурна регулација		интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.	повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција; идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе; илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини.	задацима; - именовање научених појмова уз често понављање; - разговор на задату тему; - рад на тестовима; - провера кроз задате вежбе; - прављење панона, цртање; - прављење презентација на задату тему.	питања; -читање из уџбеника; -рад на предвиђеним вежбама; -израда панона; -прављење презентација.	материјале; -припрема материјале за вежбе; -прати и оцењује напредак ученика; - мотивише ученике за рад.
2. Човек и здравље	- Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина. -Биолошки смисао адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и индивидуалне генетичке варијабилности). -Заштита од полно преносивих болести контрацепција. -Одговорност за сопствено здравље.	11	- да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.	одговорно се односи према свом здрављу; изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота; повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином	- одговарање на питања; - рад на задацима у уџбенику; - рад на припремљеним задацима; - именовање научених појмова уз често понављање; - разговор на задату тему; - рад на тестовима; - провера кроз задате вежбе; - прављење панона, цртање; - прављење презентација на задату тему.	-слушање предавања; -одговарање на постављена питања; -читање из уџбеника; -рад на предвиђеним вежбама; -израда панона; -прављење презентација.	-бира и прилагођава садржаје, методе рада и наставне материјале; -припрема материјале за вежбе; -прати и оцењује напредак ученика; - мотивише ученике за рад.

				живота.			
3. Порекло и разноврсност живота	- „Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања. - Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O_2 и озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развој осталих живих бића. - Строматолити. - Излазак из воде на копно.	7	- да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.	доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети; истражи давно нестале екосистеме.	- одговарање на питања; - рад на задацима у уџбенику; - рад на припремљеним задацима; - именовање научених појмова уз често понављање; - разговор на задату тему; - рад на тестовима; - провера кроз задате вежбе; - прављење паноя, цртање; - прављење презентација на задату тему.	- слушање предавања; - одговарање на постављена питања; - читање из уџбеника; - рад на предвиђеним вежбама; - израда паноя; - прављење презентација.	- бира и прилагођава садржаје, методе рада и наставне материјале; - припрема материјале за вежбе; - прати и оцењује напредак ученика; - мотивише ученике за рад.
4. Наслеђивање и еволуција	- Улуткавање и пресвлачење инсеката. - Пубертет и адолесценција човека. - Цветање, плоношење и сазревање плодова биљака. - Теорија еволуције. - Постанак нових врста кроз еволуционе процесе. - Еволуција човека.	7	- да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.	- повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције.	- одговарање на питања; - рад на задацима у уџбенику; - рад на припремљеним задацима; - именовање научених појмова уз често понављање; - разговор на задату тему; - рад на тестовима; - провера кроз задате вежбе; - прављење паноя, цртање; - прављење презентација на задату тему.	- слушање предавања; - одговарање на постављена питања; - читање из уџбеника; - рад на предвиђеним вежбама; - израда паноя; - прављење презентација.	- бира и прилагођава садржаје, методе рада и наставне материјале; - припрема материјале за вежбе; - прати и оцењује напредак ученика; - мотивише ученике за рад.
5. Живот у екосистему	- Еволуција и развој екосистема. Концепт климатске. - Циклуси кружења основних супстанци у природи (H_2O , C, N) и њихова повезаност. - Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви). - Ограниченост ресурса (капацитет средине) и одрживи развој. - Нестанак врста и фактори угрожавања (Н.І.Р.Р.О. концепт). - Типични екосистеми	19	- да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.	- повеже губитак врста у екосистему са негативним последицама у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; - критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; - повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом ретких и угрожених врста које насељавају простор Србије;	- одговарање на питања; - рад на задацима у уџбенику; - рад на припремљеним задацима; - именовање научених појмова уз често понављање; - разговор на задату тему; - рад на тестовима; - провера кроз задате вежбе; - прављење паноя, цртање; - прављење презентација на задату тему.	- слушање предавања; - одговарање на постављена питања; - читање из уџбеника; - рад на предвиђеним вежбама; - израда паноя; - прављење презентација.	- бира и прилагођава садржаје, методе рада и наставне материјале; - припрема материјале за вежбе; - прати и оцењује напредак ученика; - мотивише ученике за рад.

	Србије. -Ретке и угрожене врсте Србије. -Интродукције и реинтродукције и инвазивне врсте. -Последице глобалних промена.			- истражи однос између климатских промена и броја инвазивних врста у својој околини; - истражи стање природних ресурса и биодиверзитета на локалном подручју.			
--	--	--	--	--	--	--	--

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
1. Јединство грађе и функције као основа живота	БИ.1.2.1; БИ.1.2.2; БИ.1.2.3; БИ.1.2.4; БИ.1.2.5; БИ.1.2.6; БИ.1.2.7.	БИ.2.1.1; БИ.2.1.2; БИ.2.2.1; БИ.2.2.4; БИ.2.2.7; БИ.2.2.8; БИ.2.2.9.	БИ.3.2.6; БИ.3.2.7; БИ.3.1.1; БИ.3.1.2; БИ.3.2.4; БИ.3.3.2.	-одговарање на питања; - рад на задацима у уџбенику; рад на припремљеним задацима; именовање научених појмова уз често понављање; разговор на задату тему; рад на тестовима; провера кроз задате вежбе; прављење панорама, цртање; прављење презентација на задату тему.
2. Човек и здравље	БИ.1.5.1; БИ.1.5.2; БИ.1.5.4; БИ.1.5.5; БИ.1.5.6; БИ.1.5.7; БИ.1.5.8; БИ.1.5.9; БИ.1.5.10; БИ.1.5.11; БИ.1.5.13.	БИ.2.1.4; БИ.3.2.8.	БИ.3.5.1; БИ.3.5.2; БИ.3.5.3; БИ.3.5.4; БИ.3.5.5; БИ.3.5.6; БИ.3.5.8.	-одговарање на питања; рад на задацима у уџбенику; рад на припремљеним задацима; именовање научених појмова уз често понављање; разговор на задату тему; рад на тестовима; провера кроз задате вежбе; прављење панорама, цртање; прављење презентација на задату тему.
3. Порекло и разноврсност живота	БИ.1.1.1; БИ.1.1.2; БИ.1.1.3.	БИ.2.3.5.	БИ.3.6.3; БИ.3.6.4. ; БИ.3.6.5.	-одговарање на питања; рад на задацима у уџбенику; рад на припремљеним задацима; именовање научених појмова уз често понављање; разговор на задату тему; рад на тестовима; провера кроз задате вежбе; прављење панорама, цртање; прављење презентација на задату тему.
4. Наслеђивање и еволуција	БИ.1.1.5; БИ.1.3.8; БИ.1.3.9; БИ.1.3.10.	БИ.2.3.6; БИ.2.5.4.	БИ.3.1.5; БИ.3.2.3; БИ.3.2.5; БИ.3.3.5; БИ.3.3.6.	- одговарање на питања; - рад на задацима у уџбенику; - рад на припремљеним задацима; - именовање научених појмова уз често понављање; - разговор на задату тему; - рад на тестовима; - провера кроз задате вежбе; - прављење панорама, цртање; - прављење презентација на задату тему.
5. Живот у екосистему	БИ.1.4.1; БИ.1.4.2; БИ.1.4.3; БИ.1.4.4; БИ.1.4.5; БИ.1.4.6; БИ.1.4.7; БИ.1.4.8.	БИ.2.4.3; БИ.2.4.4; БИ.2.4.5; БИ.2.5.6; БИ.2.4.8; БИ.2.4.9.	БИ.3.4.1; БИ.3.4.2; БИ.3.4.3; БИ.3.4.4; БИ.3.4.5; БИ.3.4.6; БИ.3.4.7; БИ.3.4.8.	- одговарање на питања; - рад на задацима у уџбенику; - рад на припремљеним задацима; - именовање научених појмова уз често понављање; - разговор на задату тему; - рад на тестовима; - провера кроз задате вежбе; - прављење панорама, цртање; - прављење презентација на задату тему.

4.3.10. ХЕМИЈА

Циљ учења Хемије је да ученик развије систем основних хемијских појмова и вештине за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да се оспособи за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку образовања, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу и тимски рад, и одговоран однос према себи, другима и животној средини.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ	*Метали у неживој и живој природи. *Општа физичка и хемијска својства метала. *Алкални и земноалкални метали. *Гвожђе, бакар, алуминијум, олово и цинк, њихове легуре и практична примена. *Оксиди метала и хидроксида, својства и примена. *Демонстрациони огледи: реакција Na, K, Mg и Ca са водом; реакција MgO и CaO са водом и испитивање својстава насталог раствора помоћу лакмус-хартије; испитивање електропроводљивости раствора натријум-хидроксида. Лабораторијска вежба I: испитивање физичких својстава метала; реакција метала са киселинама	10	-науче основна физичка и хемијска својства метала -науче да повезују својства метала са њиховим положајем у периодном систему -сазнају која својства метала одређују њихову примену -науче да оксиди неметала који реагују са водом граде хидроксиде -сазнају да се хидроксида могу доказати помоћу индикатора	-наведу основна физичка и хемијска својства метала -повезују својства метала са њиховим положајем у периодном систему -знају која својства метала одређују њихову примену -напишу хемијску реакцију оксида неметала са водом и граде хидроксиде -докажу хидроксиде помоћу индикатора	-фронтални -индивидуални -групни	- ученици дискутују о својствима метала -планирају огледе -бележе резултате -решавају рачунске задатаке -постављају питања	Наводи ученике да наброје физичка својства метала и да кажу у којим агрегатним стањима се налазе -Подстиче ученике да пишу формуле оксида метала, хидроксида -Подстиче ученике да уоче повезаност метала са њиховим местом у периодном систему елемената -Указује да оксиди неких метала граде хидроксиде, а да неки не реагују са водом -Препоручује и објашњава
НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ	*Неметали у неживој и живој природи. Општа физичка и хемијска својства неметала. *Халогени елементи, сумпор, азот, фосфор и угљеник. *Оксиди неметала и киселине, својства и примена. Демонстрациони огледи: добијање сумпор(IV) -оксида и испитивање његових својстава; разблаживање концентроване сумпорне киселине; добијање угљеник(IV)-оксида и испитивање његових својстава; испитивање	10	-сазнају о заступљености неметала у природи у елементарном облику и у једињењима -сазнају која су физичка и хемијска својства важнијих неметала -науче да повезују својства неметала са њиховим положајем у периодном систему -науче да оксиди	-препозна конкретне, важније неметале на основу физичких и хемијских својства важнијих неметала -повезују својства неметала са њиховим положајем у периодном систему -хемијском реакцијом прикажу како оксиди неметала реагују са водом са њом граде киселине	-Фронтални -Индивидуални, -групни	- Ученик посматра, бележи, запажа промене и анализира их. - пише формуле, описује најважније особине неметала и препознаје специфичности одговарајућих неметала -Самостално	- Наставник усмерава учениково размишљање, наводећи их тако на одговарајуће закључке. Демонстрира одговарајуће огледи. Ствара ситуације у којима ће ученици примењивати и развијати експерименталне вештине.

	електропроводљивости дестиловане воде и хлороводоничне киселине; доказивање базних својстава воденог раствора амонијака. Лабораторијска вежба II: испитивање физичких својстава неметала. Лабораторијска вежба III: доказивање киселости неорганских киселина помоћу лакмус-картије		неметала који реагују са водом са њом граде киселине -науче да се киселине могу доказати помоћу индикатора	-докажу киселине помоћу индикатора		закључује где се примењују одговарајући неметали и њихова најзначајнија једињења - Критички размишља и доноси закључке - Успешно повезује пређашње знање из хемије и биологије	- Сугерише ученицима да повезују теоријско и практично знање. - Упућује ученике да повезују знање из биологије. - Поставља занимљива питања. - Детаљно објашњава писање формула оксида преко валенци. - Упућује ученике у истраживачки рад - Развија код ученика партнерски однос.
СОЛИ	*Добијање соли. *Формуле соли и називи. *Дисоцијација соли. *Физичка и хемијска својства соли. *Примена соли. Демонстрациони огледи: реакција неутрализације хлороводоничне киселине и раствора натријум-хидроксида; реакција између метала и киселине; хемијске реакције соли: између калцијум-карбоната и хлороводоничне киселине, раствора гвожђе(III)-хлорида и натријум-хидроксида, раствора сребро-нитрата и натријум-хлорида. Лабораторијска вежба IV: добијање соли и испитивање растворљивости различитих соли у води; добијање баријум-сулфата; доказивање угљеник(IV)-оксида и настајање калцијум-карбоната.	8	-науче да разликују својства оксида неметала и метала и повезују киселине и хидроксиде са одговарајућим формулама -науче и разумеју шта је електролитичка дисоцијација -науче шта су соли и шта је неутрализација -науче да уочавају везу између оксида, киселина и хидроксида и соли и да сазнају пртактичну примену основних класа неорганских једињења	-разликује својства оксида неметала и метала и повезују киселине и хидроксиде са одговарајућим формулама -знају шта су соли и шта је неутрализација и да напише конкретну реакцију добијања соли -уочи везу између оксида, киселина и хидроксида и соли и да зна пртактичну примену основних класа неорганских једињења	-фронтални -индивидуални -групни	-дискутују о својствима соли -планирају огледи -бележе резулте -решавају рачунске задатаке -постављају питања	-Помаже ученицима да изводе закључке -Подсећа ученике како се пишу формуле оксида, база и киселина. -Подстиче ученике на логичко размишљање
ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА	*Својства атома угљеника и многобројност органских једињења. Функционалне групе и *класе органских једињења. Општа својства органских једињења. Демонстрациони огледи: упоређивање својстава органских и неорганских једињења;	2	-сазнају шта су органска једињења - науче да су угљеникови атоми у органским једињењима четворовалентни - разуме да се угљеникови атоми везују у отворене и	- зна шта су органска једињења - зна да су угљеникови атоми у органским једињењима четворовалентни - разуме да се угљеникови атоми везују у отворене и	-фронтални -индивидуални -групни	-прикупљање података -претраживање и коришћење различите материје -дискусија	Упућује ученике да увиде разлику између органских и неорганских једињења -Подстиче ученике да повезују својства угљениковог атома са многобројношћу органских

	доказивање угљеника у органским супстанцама.		затворене низове једноструким, двоструким и троструким везама	затворене низове једноструким, двоструким и троструким везама			једињења.
УГЉОВОДОНИЦИ	Подела угљоводоника. Номенклатура. Изомерија. Физичка својства угљоводоника. Хемијска својства угљоводоника. Полимери. Нафта и земни гас. Демонстрациони огледи: испитивање растворљивости и сагоревање п-хексана (медицински бензин); разликовање засићених и незасићених ацикличних угљоводоника (реакција са калијум-перманганатом). Вежба V: састављање модела молекула угљоводоника, писање структурних формула и именовање угљоводоника	12	-науче разлику између засићених, незасићених и ароматичних угљоводоника -науче да разликују алкане, алкене и алкине на основу молекулске и структурне формуле и назива -науче основна физичка и хемијска својства угљоводоника -разумеју и науче структурну изометрију	-разумеју разлику између засићених, незасићених и ароматичних угљоводоника -разликују алкане, алкене и алкине на основу молекулске и структурне формуле и назива -знају основна физичка и хемијска својства угљоводоника -разумеју структуру изомерију	-фронтални -индивидуални -групни	-прикупљање података -претраживање и коришћење различите материје -дискусија	-Анимира ученике да праве разлику у писању алкана, алкена и алкина, користећи моделе -Подстиче ученике да повезују знања из других предмета са темама у органској хемији.
ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ	*Алкохоли – номенклатура, својства и примена. *Карбоксилне киселине – номенклатура, својства и примена. Масне киселине. *Естри – номенклатура, својства и примена. Демонстрациони огледи: добивање алкохола алкохолним врењем; доказивање киселости карбоксилних киселина; лабораторијско добијање и испитивање својстава етил-етаноата. Лабораторијска вежба VI: физичка и хемијска својства органских једињења са кисеоником; испитивање растворљивости алкохола и карбоксилних киселина са различитим бројем атома угљеника у молекулу у води и неполарном растварачу; реакција етанске и лимунске киселине са натријум-хидрогенкарбонатом.	8	-науче функционалну групу алкохола и како се именују -разумеју и сазнају како хидроксилна група одређује физичка и хемијска својства алкохола -науче добијање, физичка и хемијска својства етанола -науче практичну примену и штетна дејства алкохола -сазнају за генетску везу између алкохола и органских киселина	-зна функционалну групу алкохола, карбоксилних киселина, естара и како се именују -разуме како хидроксилна и карбоксилна група одређује физичка и хемијска својства алкохола и карбоксилних киселина. -хемијском реакцијом представе добијање етанола -знају практичну примену и штетна дејства алкохола, примену карбоксилних киселина и естара -знају генетску везу између алкохола и органских киселина.	-фронтални -индивидуални -групни	-дискутују о познатим угљоводоницима -планирају извођење огледа -уређују радно место -претражују интернет ради прикупљања информација	-Поставља питања која омогућавају ученицима да схвате да функционална група условљава физичка и хемијска својства органских једињења са кисеоником. -Упозорава на штетност алкохола по организам -Мотивише ученике -Подстиче ученике да повезују пређашње знање и користе га функционално.
БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА	Масти и уља. Уљени хидрати у прегледу:	12	-науче шта су масти и уља	-зна шта су масти и уља	-фронтални -индивидуални	-посматрају својства	-Наставница указује на веома важну

ЈЕДИЊЕЊА	моносахариди (глюкоза и фруктоза), дисахариди (сахароза и лактоза), полисахариди (скроб и целулоза). Амино-киселине. Протеини. Витамини. Демонстрациони огледи: сапонификација масти – сапуни. Лабораторијска вежба VII: испитивање растворљивост масти и уља, и угљених хидрата у води; доказивање скроба; денатурација протеина.		-разумеју основна хемијска својства масти и уља -сазнају улогу масти и уља у живим системима -сазнају шта су угљени хидрати -науче да разликују моносахариде, дисахариде и полисахариде -сазнају разлику између сахарозе и шећера -сазнају улогу протеина у живим бићима	-разуме основна хемијска својства масти и уља -зна улогу масти и уља у живим системима -зна шта су угљени хидрати -разликују моносахариде -зна разлику између сахарозе и шећера -зна улогу протеина у живим бићима	-групни	супстанци и промене у огледу -анализирају резултате огледа -прикупљају податаке -изводе закључке -решавају задатке	улогу витамина, масти и уља, угљених хидрата у људском организму -Истиче неопходност повезивања градива различитих предмета.
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА	Загађивачи, загађујуће супстанце и последице загађивања. Рециклажа. Зелена хемија	6	- треба да науче да примене стечена знања о заштити животне средине - треба да науче да уоче како се загађује животна средина - треба да сазнају како да искористе секундарне сировине и смање загађење животне средине	- знају да примене стечена знања о заштити животне средине -уоче како се загађује животна средина - знају како да искористе секундарне сировине и смање загађење животне средине	-фронтални -индивидуални -групни	-претражују и користе различиту литературу -изводе закључке -дискутују	- Упознавање ученика са најчешћим загађивачима ваздуха, воде и земљишта - упозорава ученике на алармантну ситуацију по питању загађења у нашој земљи.

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА ХЕМИЈУ

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
1. МЕТАЛИ, ОКСИДИ МЕТАЛА И ХИДРОКСИДИ (БАЗЕ)	ХЕ.1.2.1. основна физичка и хемијска својства неметала и метала (агрегатно стање, проводљивост топлоте и електрицитет и реакцију са кисеоником) ХЕ.1.2.2. везу између својстава неметала и метала и њихове практичне примене ХЕ.1.2.3. да препозна метале (На, Мг, Ал, Фе, Зн, Цу, Пб, Аг, Ау) на основу њихових физичких и хемијских својстава	ХЕ.2.2.1. на основу назива оксида, киселина, база и соли састави формулу ових супстанци ХЕ.2.2.2. пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења ХЕ.2.2.3. експерименталним	ХЕ.3.2.1. да су физичка и хемијска својства метала и неметала одређена структуром њихових атома/молекула ХЕ.3.2.2. хемијска својства оксида (реакције са водом, киселинама, хидроксидима) ХЕ.3.2.3. да општа својства киселина зависе од њихове структуре (реакције са хидроксидима,	-Наводи ученике да наброје физичка својства метала и да кажу у којим агрегатним стањима се налазе. -Подстиче ученике да пишу формуле оксида метала, хидроксида -Разматра заступљеност метала у природи и пореди је са заступљеношћу неметала. -Подстиче ученике да уоче повезаност метала са њиховим местом у периодном систему елемената.

	ХЕ.1.2.5. примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења ХЕ.1.2.6. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли ХЕ.1.2.7. утврди основна физичка својства оксида (агрегатно стање, боју, мирис) ХЕ.1.2.8. докаже кисело-базна својства супстанце помоћу индикатора	путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом ХЕ.2.2.4. испита најважнија хемијска својства киселина (реакцију са карбонатима и металима)	металима, карбонатима, бикарбонатима и базним оксидима) ХЕ.3.2.4. да општа својства база зависе од њихове структуре (реакције са киселинама и са киселим оксидима) ХЕ.3.2.6. изведе реакцију неутрализације	-Показује да брзина корозије зависи од услова. -Указује да оксиди неких метала граде хидроксиде, а да неки не реагују са водом - Препоручује и објашњава најефикасније методе заштите од корозије.
2. НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ НЕМЕТАЛА И КИСЕЛИНЕ	ХЕ.1.2.1. основна физичка и хемијска својства неметала и метала (агрегатно стање, проводљивост топлоте и електрицитет и реакцију са кисеоником) ХЕ.1.2.2. везу између својстава неметала и метала и њихове практичне примене ХЕ.1.2.5. примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења ХЕ.1.2.6. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли ХЕ.1.2.7. утврди основна физичка својства оксида (агрегатно стање, боју, мирис)	ХЕ.2.2.1. на основу назива оксида, киселина, база и соли састави формулу ових супстанци ХЕ.2.2.2. пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења ХЕ.2.2.3. експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом ХЕ.2.2.4. испита најважнија хемијска својства киселина (реакцију са карбонатима и металима)	ХЕ.3.2.1. да су физичка и хемијска својства метала и неметала одређена структуром њихових атома/молекула ХЕ.3.2.2. хемијска својства оксида (реакције са водом, киселинама, хидроксидима) ХЕ.3.2.3. да општа својства киселина зависе од њихове структуре (реакције са хидроксидима, металима, карбонатима, бикарбонатима и базним оксидима) ХЕ.3.2.4. да општа својства база зависе од њихове структуре (реакције са киселинама и са киселим оксидима)	- Наставник усмерава учениково размишљање, наводећи их тако на одговарајуће закључке - Демонстрирање одговарајућих огледа, којима се омогућава лакше схватање градива од стране ученика и којима се подстиче њихово критичко и аналитичко мишљење. - Детаљно објашњава писање формула оксида преко валенци. - Упућује ученике у истраживачки рад и помаже им у прављењу презентација. - Указује на велику примену киселина у свакодневном животу.
3.СОЛИ	ХЕ.1.2.5. примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења ХЕ.1.2.6. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли ХЕ.1.2.9. испита растворљивост соли ХЕ.1.2.10. безбедно рукује	ХЕ.2.2.1. на основу назива оксида, киселина, база и соли састави формулу ових супстанци ХЕ.2.2.2. пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења	ХЕ.3.2.5. да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре	- Подсећа ученике како се пишу формуле оксида, база и киселина. -Сугерише ученицима да се формуле соли пишу преко валенци. -Подстиче ученике на логичко размишљање, које ће им омогућити да схвате на чему се заснива реакција неутрализације -Ствара наставне ситуације у којима развија креативно мишљење ученика и омогућава да ученици повезују градиво и ситуације из свакодневног живота.
4. УВОД У ОРГАНСКУ ХЕМИЈУ	ХЕ.1.3.1. формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.1.3.2. основна физичка и хемијска својства угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.1.3.3. практичан значај	ХЕ.2.3.1. пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника и алкохола	ХЕ.3.3.1. хемијске реакције угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.3.3.2. видове практичне примене угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара на основу својстава која имају.	Наставник поставља питања која омогућавају ученицима да схвате да функционална група условљава физичка и хемијска својства органских једињења. -Подстиче ученике да повезују пређашње знање и користе га функционално.

	угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара у свакодневном животу			
5.УГЉОВОДОНИЦИ	ХЕ.1.3.1. формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.1.3.2. основна физичка и хемијска својства угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.1.3.3. практичан значај угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара у свакодневном животу	ХЕ.2.3.1. пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника и алкохола	ХЕ.3.3.1. хемијске реакције угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.3.3.2. видове практичне примене угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара на основу својстава која имају.	Наставник поставља питања која омогућавају ученицима да схвате да функционална група условљава физичка и хемијска својства органских једињења. -Подстиче ученике да повезују пређашње знање и користе га функционално.
6.ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ	ХЕ.1.3.1. формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.1.3.2. основна физичка и хемијска својства угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.1.3.3. практичан значај угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара у свакодневном животу	ХЕ.2.3.1. пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника и алкохола	ХЕ.3.1.6. значење следећих термина: естерификација, сапонификација ХЕ.3.3.1. хемијске реакције угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.3.3.2. видове практичне примене угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара на основу својстава која имају ХЕ.3.3.3. пише једначине хемијских реакција угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара	Наставник поставља питања која омогућавају ученицима да схвате да функционална група условљава физичка и хемијска својства органских једињења. -Подстиче ученике да повезују пређашње знање и користе га функционално.
7.БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА	ХЕ.1.4.1. да наведе физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата, протеина ХЕ.1.4.2. примере и заступљеност масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама	ХЕ.2.4.1. најважније улоге масти и уља, угљених хидрата и протеина у живим организмима	ХЕ.3.1.6. значење следећих термина: естерификација, сапонификација ХЕ.3.4.1. основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеине ХЕ.3.4.2. основна хемијска својства масти и уља (сапонификацију и хидролизу), угљених хидрата и протеина	Наставница указује на веома важну улогу витамина, масти и уља, угљених хидрата у људском организму. -Повезује масти и уља са естрима и скреће пажњу да су масти и уља по хемијском саставу естри – -Подсећа ученике на градиво из седмог разреда и постављањем питања повезује смеше и шећере. -Указује на веома битну улогу протеина у важним прооцесима у организму -Истиче велики значај витамина у исхрани и наводи ученике да кажу које су намирнице богате витамином С и сл.
9. ХЕМИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	ХЕ.1.5.1. значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине			Наставница упознаје ученике са најчешћим загађивачима ваздуха, воде и земљишта. - упозорава ученике на алармантну ситуацију по питању загађења у нашој земљи.

4.3.11. ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику. Електрична инсталација-опасност и мере заштите. Примена електричних апарата и уређаја у домаћинству, штедња енергије и енергетска ефикасност. Професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике.	6	Циљ учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.	– процени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу; – анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи; – образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству; – повеже професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима;	У области Животно и радно окружење обрађују се садржаји првенствено везани за електротехнику, рачунарство и мехатронику. Уз помоћ различитих медија потребно је, у најкраћим цртама, приказати развој ових грана технике као и њихову међусобну повезаност. Путем примера навести ученике да анализирају утицај развоја наведених области на савремен начин живота. Указати на доприносе српских научника у развоју електротехнике и телекомуникација. Правилну употребу електричних апарата и уређаја у домаћинству треба представити ученицима што је могуће више на практичним примерима користећи доступна наставна средства и мултимедије, са посебним акцентом на уштеду енергије. Објаснити разреде енергетске ефикасности електричних уређаја на основу којих ученик може извршити поређење електричних уређаја према ефикасности. Навести значај примене енергетски ефикасних уређаја са аспекта екологије и економије. Посебно анализирати могуће опасности које се могу десити приликом коришћења електричних апарата и	Потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).	Учествовање у разговору, причање, именовање, објашњавање, описивање, предавање, решавање задатака, записивање, техничко цртање прибором на табли или рачунару, подела прибора и алата, вођење рачуна о примени мера заштите на раду, проналажење и одабирање података из литературе и с Интернета, израда презентације, посматрање, слушање, постављање питања, одговарање, размењивање знања и искуства, проверавање датих одговора, допуњавање и кориговање одговора, реферисање о

					уређаја и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за њихово коришћење. Навести поступке деловања приликом струјног удара. За избор наставка школовања и будућег занимања потребно је навести ученицима значај занимања из области електротехнике са примерима из свог животног окружења.		постигнутим резултатима, вођење рачуна о дисциплини на часу, повезивање претходног с новим знањем, сумирање рада, извођење закључака, процењивање успешности часа,
САОБРАЋАЈ	Саобраћајна средства на електропогон – врсте и карактеристике. Хибридна возила. Електрични и електронски уређаји у саобраћајним средствима. Основи телекомуникација.	6		– упоређи карактеристике електричних и хибридних саобраћајних средстава са конвенционалним; – разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима;	Преглед карактеристика класичних саобраћајних средстава треба заокружити електронским подсистемима, као и конструкцијама и функцијама средстава на електрични погон и хибридних возила. Препоручује се да ученици самостално, путем доступних извора знања, истраже предности и недостатке возила на електрични и хибридни погон и упореде их са конвенционалним возилима. У ову сврху могуће је користити различите наставне методе (методу пројектне наставе, проблемску, истраживачки рад). Путем мултимедија приказати електрични и електронски систем код саобраћајних средстава (путничка возила, мопеди). Елементе система (уређаје за производњу и акумулацију електричне енергије, електропокретач, уређај за паљење радне смеше, уређаје за сигнализацију) повезати са претходним знањем ученика о погонским машинама (моторима). Посебно обратити пажњу на намену електронских уређаја (електронско убризгавање,	Потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).	организовање часа који ће бити занимљив ученицима

					сензори за кретање..) Осврнути се и на потребу исправности ових уређаја за безбедно учествовање у саобраћају.		
ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	Основне компоненте ИКТ уређаја. Управљање процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ. Основни симболи у електротехници. Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола. Израда и управљање електромеханичким моделом.	18		– користи доступне телекомуникационе уређаје и сервисе; – класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; – процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ; – црта електричне шеме правилно користећи симболе; – користи софтвере за симулацију рада електричних кола; – састави електромеханички модел и управља њиме помоћу интерфејса;	Упознати ученике са основним симболима и ознакама које се користе у електричним шемама и оспособити их за њихово цртање. Приликом реализације ове активности користити једноставне шеме. Демонстрирати рад са софтвером за симулацију рада електричних кола примереним узрасту и предзнањима ученика. Креирати вежбу у оквиру које ученици цртају електричну шему и користе рачунарску симулацију за приказ њеног функционисања. Уколико материјално-техничке могућности дозвољавају, ученици потом састављају електричну шему на радном столу и демонстрирају њен рад. Можете користити аналогне и дигиталне компоненте.	Потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).	
РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	Електроенергетски систем. Производња, трансформација и пренос електричне енергије. Обновљиви извори електричне енергије. Електроинсталациони материјал и прибор. Кућне електричне инсталације. Састављање електричних кола Коришћење фазног испитивача и мерење електричних величина мултиметром. Електричне машине.	20		– објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије; – анализира значај коришћења обновљивих извора електричне енергије; – разликује елементе кућне електричне инсталације; – повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми; – користи мултиметар; – анализира карактеристике електричних машина и	На почетку изучавања ове области упознати ученике, на информативном нивоу, са електроенергетским системом наше земље. Шта га чини, које су потребе за електричном енергијом, а који потенцијали за производњу којима располажемо. Производњу, трансформацију и пренос електричне енергије објаснити уз помоћ мултимедије. У најкраћим цртама објаснити хидроелектране, термоелектране и нуклеарне електране, значај трансформисања	Потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко	

	Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству. Основни електронике. Рециклажа електронских компоненти.			повезује их са њиховом употребом; – класификује електронске компоненте на основу намене; – аргументује значај рециклаже електронских компоненти;	електричне енергије у трансформаторским станицама, као и пренос електричне енергије далеководима и нисконапонском електричном мрежом, од произвођача до потрошача.	оцењивање).	
КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	Моделовање електричних машина и уређаја. Огледи са електропанелима. Коришћење интерфејса за управљање помоћу рачунара. Израда и коришћење једноставног школског робота управљаним вештачком интелигенцијом. Рад на пројекту: – израда производа/модела; – управљање моделом; – представљање производа/модела.	18		– самостално/ тимски истражује и осмишљава пројекат; – креира документацију, развије и представи бизнис план производа; – састави производ према осмишљеном решењу; – састави и управља једноставним школским роботом уз примену вештачке интелигенције; – представи решење готовог производа/модела; – процењује свој рад и рад других и предлага унапређење реализованог пројекта.	У овом разреду треба заокружити целину о обновљивим изворима енергије. С обзиром да је у претходним разредима било речи о механичким и топлотним претварачима енергије у осмом разреду тежиште је на електричној енергији. Моделе који користе обновљиве изворе енергије ученици могу моделовати на различите начине. Један од начина је извођење огледа са електропанелима. У ту сврху довољно је радити на мањој плочи електропанела и помоћу мултиметара (унимера) мерити промене у зависности од количине светла. У оквиру пројекта могуће је изградити модел ветрогенератора.	Потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).	

4.3.12. ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
ИКТ	Радно окружење програма за табеларне прорачуне. Креирање радне табеле и унос података (нумерички, текстуални, датум, време....). Формуле и функције. Примена формула за израчунавање статистика.	10	Циљ је процена, да ли су ученици и колико упознати са уносом, обрадом и статистичком проценом резултата обрађених података.	– унесе и мења податке у табели; – разликује типове података у ћелијама табеле; – сортира и филтрира податке по задатом критеријуму;	Рад у Екселу	Одпрате и вежбају део по део апликативног програма Објашњава, показује практично, осмишља,	Одпрате и вежбају део по део апликативног програма Објашњава, показује практично, осмишља,

	Сортирање и филтрирање података. Графичко представљање података. Форматирање табеле (вредности и ћелија). Рачунарство у облаку – дељене табеле (нивои приступа, измене и коментари).			– користи формуле за израчунавање статистика; – графички представи податке на одговарајући начин; – примени основне функције форматирања табеле, сачува је у пдф формату;		мотивише, оспособљава за самосталан рад, уводи у статистику	мотивише, оспособљава за самосталан рад, уводи у статистику
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	Заштита личних података. Права детета у дигиталном добу Отворени подаци. Појам и примена вештачке интелигенције Садашњост и будућност вештачке интелигенције – етичка питања	4	Циљ је процена, да ли су ученици и колико упознати са развојем технологије из домена вештачке интелигенције на основу филмова, литературе коју читају, сазнања преко интернета...	– приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа; – наведе потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце;	Интернет	Одпрате и истражују на интернету опасности и начине заштите себе и личних података.	Усмерава на критичко мишљење, упозорава, показује начине заштите
РАЧУНАРСТВО	Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података (Jupyter, Octave, R, ...). Унос података у једнодимензионе низове. Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање). Графичко представљање низова података. Унос и представљање табеларно записаних података. Анализе табеларно записаних података Обраде табеларно записаних података (сортирање, филтрирање, ...).	12	Циљ је процена, да ли су ученици и колико упознати са уносом, обрадом и статистичком проценом резултата обрађених података у специјализованим програмским језицима и окружењима и научити их то да користе.	– повеже ризик на интернету и кршења права деце; – објасни појам „отворени подаци“; – објасни појам вештачке интелигенције својим речима; – наведе примере коришћења вештачке интелигенције у свакодневном животу; – објасни утицај вештачке интелигенције на живот човека; – успостави везу	Рад у Jupyter-у	Одпрате и вежбају део по део апликативног програма	Објашњава, показује практично, осмишља, мотивише, оспособљава за самосталан рад, уводи у статистику

4.4. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

4.4.1. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме да ученик:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
---------------	-------------------	-------------	--	---	-------------------------------------	--------------------	-----------------------

ЉУДСКА ПРАВА Заједница припадника различитих културних група	Припадност држави и нацији Патриотизам – осећај љубави и поноса према домовини и свим њеним припадницима. Начини изражавања патриотизма. Обесправљивање и угрожавање слободе људи. Ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам. Заједница различитих културних група Културна разноликост у	9	Упознавање са појмовима људска права, патриотизам, слобода људи... Упознавање са облицима дискриминације. Упознавање различитих култура. Уочавање повезаности различитих култура у једној заједници.	– изрази осећај љубави и поноса према својој домовини на начин који никога не угрожава; – образложи зашто су понашања која се могу описати као ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам облици дискриминације и кршења људских права; – наведе примере повезаности различитих култура у једној заједници и образложи потребу интеркултуралног дијалога за квалитетан живот свих чланова те заједнице; – покаже интересовање за упознавање различитих култура; – наведе права која националне мањине у Србији по Уставу имају	-Часови се реализују кроз радионице употребом различитих метода и начина рада (дијалог, искуствено учење, посматрање, усмено и писано излагање, дијалог, демонстрација, практични рад, фронтални, индивидуални групни, рад у пару, тимски, ученичке презентације...)	- Дискутује Анализира Истражује Игру се Учи Разговара Анкетира Аргументује Осмишљава Одлучује Гласа Активно учествује Симулира Прави план Прави презентацију Креативно се изражава Износи и размењује мишљење са осталима Процењује Вреднује Неговање само рефлексije (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да се остваре.	- Управља процесом учења на часу. - „Ствара подстицајну атмосферу за рад на часу - Користи сва расположива наставна средства. за реализацију наставних задатака и циљева. -Усмерава, указује, подстиче, узима улогу медијатора, даје подршку, усмерава ка исходима, даје додатни материјале (текстови, мултимедијални садржаји), подстиче активно слушање и конструктивно реаговање, дискутује, координира, презентује посматра поставља питања, слуша помаже - Труди се да испоштује међупредметне и остале компетенције
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Родна (не)равноправност	Биолошке разлике (анатомске и физиолошке), насупрот разликама које друштво ствара (очекивања друштва од мушкарца и жена). Преношење родних образаца. Стереотипи и предрасуде о роду. Укључивање родне перспективе приликом доношења одлука важних за једну заједницу (образовање,	9	-разумевање значења кључних појмова који се односе на родну равноправност -уочавање примера родне равноправности/ неравноправности у свакодневном животу. -уочавање карактеристике насилника и жртве и могуће начине реаговања у ситуацији сусрета са	– разликује појмове пол и род и препознаје родне стереотипе; – уочава у рекламама, филмовима, књигама, изрекама, стриповима и другим продукцима културе на који начин се преносе родни	Остваривање овако постављених исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и	- Дискутује Анализира Истражује Игру се Учи Разговара Анкетира Аргументује Осмишљава Одлучује Гласа Активно учествује Симулира	- Управља процесом учења на часу. - „Ствара подстицајну атмосферу за рад на часу - Користи сва расположива наставна средства. за реализацију наставних задатака и циљева. -Усмерава, указује,

	здравље, породица, запошљавање, спорт...). Родна равноправност и једнаке могућности за све ради развоја друштва. Препреке родној равноправности. Одговорност државе, организација цивилног друштва и појединца у постизању родне равноправности. Привремене позитивне мере за постизање родне равноправности (квоте уписа на факултет, субвенције за запошљавање...). Родне разлике као основа неравнотеже моћи. Злоупотреба моћи насилника. Карактеристике особе која врши насиље, која је изложена насиљу или која му сведочи. Мере заштите од родно заснованог насиља.		насилником; -уознавање са појмом неравнотеже моћи ...	обрасци; – указује на примере родне равноправности и неравноправности у ситуацијама из свакодневног живота; – дискутује о значају уважавања родне перспективе приликом доношења одлука значајних за једну заједницу; – наведе неколико привремених позитивних мера за постизање родне равноправности и аргументе за њихову примену; – препозна у понашању особе карактеристике насилника и жртве; – наведе могуће начине реаговања у ситуацији сусрета са насилником;	техника рада са ученицима: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије...тако да се часови реализују кроз радионице и фронтални рад. Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима интерактивних односа (активне, проблемске и истраживачке наставе), са сталним рефлексцијама на одговарајуће појаве из друштвеног контекста	Прави план Прави презентацију Креативно се изражава Износи и размењује мишљење са осталима Процењује Вреднује Неговање само рефлексције (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања	подстиче, узима улогу медијатора, даје подршку, усмерава ка исходима, даје додатни материјале (текстови, мултимедијални садржаји), подстиче активно слушање и конструктивно реаговање дискутује, координира, презентује посматра поставља питања, слуша помаже - Труди се да испиштује међупредметне и остале компетенције
ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Медији	Медији Врсте и функције медија. Слобода медија и њихов допринос развоју демократије. Медији као извор информација и дезинформација. Манипулације путем медија (одлагање информације, скретање пажње, побуђивање емоција, стварање осећаја кривице, неговање некултуре...). Медијска писменост Способност разумевања, критичког и аналитичког усвајања медијских садржаја. Кодекс у медијима Кодекс деца и медији. Кодекс новинара. Притисци на новинаре као инструмент ограничавања слободе изражавања.	9	-разумевање неопходности постојања медија и њиховог доприноса развоју демократије -уочавање примера предрасуда, стереотипа у медијима; -развијање критичког и аналитичког усвајања медијских садржаја - разумевање места и улоге детета као грађанина у друштву И уочавање злоупотребе детета у медијима; - развијање критичког мишљења о медијима као извору информација и дезинформација	– наведе основне функције медија и образложи зашто је важно да постоје кодекс новинара и кодекс деца и медији; – образложи значај слободе медија за развој демократије; – у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; – препозна механизме манипулације медија и утицај медија на сопствено мишљење	Часови се организују кроз радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије. Важно је да ученици стекну вештине примењиве у свакодневном животу у демократској заједници.	Дискутује Анализира Истражује Игра се Учи Разговара Анкетира Аргументује Осмишљава Одлучује Гласа Активно учествује Симулира Прави план Прави презентацију Креативно се изражава Износи и размењује мишљење са осталима Процењује Вреднује	- Управља процесом учења на часу. -Ствара подстицајну атмосферу за рад на часу - Користи сва расположива наставна средства. за реализацију наставних задатака и циљева. -Усмерава, указује, подстиче, узима улогу медијатора, даје подршку, усмерава ка исходима, даје додатни материјале (текстови, мултимедијални садржаји), подстиче активно слушање и

	– проналази и користи информације из различитих извора, критички их разматра и вреднује; – препозна пример злоупотребе деце у медијима; – у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин;			и деловање;		Неговање само рефлексije (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може)	конструктивно реаговање ,дискутује, координира, презентује посматра поставља питања, слуша помаже - Труди се да испоштује међупредметне и остале компетенције
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Вредности грађанског друштва	Снимање кратког филма о вредностима грађанског друштва Избор теме и формулисање идеје. Писање сценарија. Подела задатака. Снимање. Монтажа. Презентација. Евалуација.	9	-примена наученог снимањем филма о вредностима грађанског друштва- отвореност за различитости, колико знамо о људским правима и проблемима неравноправности, решавање сукоба, демократске процедуре, одговорност за сопствене поступке, исказвање емпатије, колико смо били толерантни и солидарни, препознавање опасности вештина активног слушања, изношење става заснован на аргументима, комуницирање на конструктиван начин, спремност да се ангажујемо у заштити нечијих права и да ли верујемо у владавину закона -развијање способности критичког просуђивања и одговорног одлучивања и деловања	– учествује у припреми, реализацији и евалуацији кратког филма, – учествује у избору садржаја и начина рада.	Часови се реализују кроз радионице употребом различитих метода и начина рада (дијалог ,искуствено учење, Посматрање, усмено и писано излагање, дијалог,демонстрација, практични рад, фронтални, индивидуални групни, рад у пару,тимски, ученичке презентације...) -снимање филма	Дискутује Анализира Истражује Игру се Учи Разговара Анкетира Аргументује Осмишљава Одлучује Гласа Активно учествује Симулира Прави план Прави презентацију Креативно се изражава Износи и размењује мишљење са осталима Процењује Вреднује Неговање само рефлексije (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања	- Управља процесом учења на часу. - „Ствара подстицајну атмосферу за рад на часу - Користи сва расположива наставна средства. за реализацију наставних задатака и циљева. -Усмерава, указује, подстиче, узима улогу медијатора, даје подршку,усмерава ка исходима, даје додатни материјале (текстови, мултимедијални садржаји), подстиче активно слушање и конструктивно реаговање ,дискутује, координира, презентује посматра поставља питања, слуша помаже - Труди се да испоштује међупредметне и остале компетенције

4.4.2. РУСКИ ЈЕЗИК

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
«Таинственный подарок»	-називи за степене сродства - како се купује аутобуска карта - исказивање времена - кратки облици придева - песма «Подмосковные вечера» - безлични облици глагола - градови у прошлости	9	-да ученици усвоје и правилно употребљавају називе рођака на страном језику -да ученици могу самостално да купе карту - да ученици правилно исказују време на страном језику - да ученици правилно користе кратке облике придева - да ученици препознају, разумеју, пожељно певају песму на страном језику - да ученици правилно употребљавају безличне облике глагола - да ученици стекну и прошире културолошка знања о прошлости	примени усмене исказе за представљање и упознавање, да представи чланове породице изрази наклоност и заинтересованост користи различите форме исказивања времена примењује глаголе у безличном облику користи кратке облике придева, описује изглед места, описује положај места на мапи	- Фронтални - Индивидуални - Монолошка метода - Дијалогска метода - Монолошко-дијалогска метода - Метода рада на тексту - Метода демонстрације - Метода практичног рада; активности - Проблем метода - Истраживачке методе -Диференциране методе - ИКТ методе -Интерактивне методе - Примена образовних игара - Игра улога, драматизација - Текстуална наставна средства - Визуелна наставна средства - Аудитивна наставна средства - Аудио-визуелна наставна средства	Активно учествују у раду, индивидуално и тимски (слушање, посматрање, бележење, постављање питања, исказивање мишљења, закључивање). Раде на тексту. Раде граматичке вежбе. Раде лексичке вежбе.	-упознаје ученике са садржајима, циљевима и планираним исходима -објашњава ученицима ново градиво – редовно пратити и вреднује рад и залагање ученика на часу – води рачуна о индивидуализацији у приступу ученику – подстиће код ученика развој мишљења и разумевања – негује позитивну климу у одељењу – омогућава подстицајну средину за рад и учење – охрабрује, помаже и подстиче ученике – омогућава ученицима да сами изводе закључке – подстиће ученике на учење -подстиче на практичној примени стечених знања
«Знакомство со Львом»	- време револуције 1917 године - исказивање датума - руска емиграција и њен значај за руску културу - имице са множином на –а - исказивање могуће радње	12	- да ученици стекну и прошире историјска знања о револуцији 1917 године, о руској емиграцији и њеном значају за руску културу - да ученици правилно дају информацију о датумима на страном језику - да ученици правилно	примењује комуникативну функцију исказивање времена (датума) разуме правила за исказивање могуће радње зна неке историјске чињенице примењује деклинације именица	- Фронтални - Индивидуални - Монолошка метода - Дијалогска метода - Монолошко-дијалогска метода - Метода рада на тексту - Метода демонстрације - Метода практичног рада; активности	Активно учествују у раду, индивидуално и тимски (слушање, посматрање, бележење, постављање питања, исказивање мишљења, закључивање).	-упознаје ученике са садржајима, циљевима и планираним исходима -објашњава ученицима ново градиво – редовно пратити и вреднује рад и залагање ученика на часу – води рачуна о

	(потенцијал) - Гроф Вронски - Владимир Зворикин - Милош Биковић - прост компаратив - државни симболи		употребљавају конструкције з аисказивање могуће радње - да ученици стекну и прошире културолошка знања грофу Вронском, Владимиру Зворикину, Милошу Биковићу - да ученици знају државне симболе	искаже степен особине примењујући облике компаратива опише неки руски / српски филм представи руске / српске глумце	- Проблем метода - Истраживачке методе - Диференциране методе - ИКТ методе - Интерактивне методе - Примена образовних игара - Игра улога, драматизација - Текстуална наставна средства - Визуелна наставна средства - Аудитивна наставна средства - Аудио-визуелна наставна средства	Раде на тексту. Раде граматичке вежбе. Раде лексичке вежбе.	индивидуализацији у приступу ученику – подстиће код ученика развој мишљења и разумевања – негује позитивну климу у одељењу – омогућава подстицајну средину за рад и учење – охрабрује, помаже и подстиче ученике – омогућава ученицима да сами изводе закључке – подстиће ученике на учење -подстиче на практичној примени стечених знања
«Любовь не знает границ»	- Како се пријавити на конкурс - присвојне заменице - питања без упитне речи - песма „Златни град“ - географске занимљивости - глагол хтети у личној и безличној форми - редни бројеви до 10 - празници - преношење говора других (неуправни говор)	11	- да ученици могу самостално да се пријаве на конкурс на страном језику - да ученици правилно употребљавају присвојне заменице - да ученици знају правилно да поставе питања без упитне речи на страном језику - да ученици стекну и прошире знања о географским занимљивостима - да ученици правилно употребљавају глагол хтети у личној и безличној форми - да ученици правилно употребљавају бројеве до 10 - да ученици правилно пренос еговор других	попуни образац (пријаву за конкурс) – употреби присвојне заменице за исказивање својине – користи безличну форму глагола – користи редне бројеве преко десет – разуме и примењује преношење говора других – неуправни говор – зна и говори о руским и српским празницима пева песму „Златни град“	- Фронтални - Индивидуални - Монолошка метода - Дијалогска метода - Монолошко-дијалогска метода - Метода рада на тексту - Метода демонстрације - Метода практичног рада; активности - Проблем метода - Истраживачке методе - Диференциране методе - ИКТ методе - Интерактивне методе - Примена образовних игара - Игра улога, драматизација - Текстуална наставна средства - Визуелна наставна средства - Аудитивна наставна средства - Аудио-визуелна наставна средства	Активно учествују у раду, индивидуално и тимски (слушање, посматрање, постављање питања, исказивање мишљења, закључивање). Раде на тексту. Раде граматичке вежбе. Раде лексичке вежбе.	-упознаје ученике са садржајима, циљевима и планираним исходима -објашњава ученицима ново градиво – редовно пратити и вреднује рад и залагање ученика на часу – води рачуна о индивидуализацији у приступу ученику – подстиће код ученика развој мишљења и разумевања – негује позитивну климу у одељењу – омогућава подстицајну средину за рад и учење – охрабрује, помаже и подстиче ученике – омогућава ученицима да сами изводе закључке – подстиће ученике на учење -подстиче на практичној примени стечених знања

«Собираемся в дорогу»	- куповина карте преко интернета - писање писамa - промене бројева 2,3, 4 - о матурским испитима руских ђака - позивање у госте - глаголи кретања - прилози за место и правац - глаголи кретања са префиксима - писање молбе - писање поруке - повратни глаголи у садашњем и прошлом времену	8	- да ученици самостално купе карту преко интернета на страном језику - да ученици самостално напишу писмо на страном језику - да ученици правилно употребљавају облике бројева 2,3 и 4 у падешким облицима - да ученици правилно користе језичке конструкције за позивање гостију на страном језику - да ученици правилно употребљавају глаголе кретања - да ученици правилно употребљавају прилоге за место и правац - да ученици самостално напишу молбу на страном језику - да ученици правилно пишу поруке - да ученици правилно употребљавају повратне глаголе у садашњем и прошлом времену	примењује комуникативну функцију писања писма или поруке усвоји и користи бројеве 2,3,4 усвоји податке о полагању матурског испита у Русији примењује правила за исказивање разних врста кретања помоћу глагола кретања користи повратне глаголе у прошлом и садашњем времену	- Фронтални - Индивидуални - Монолошка метода - Дијалогска метода - Монолошко-дијалогска метода - Метода рада на тексту - Метода демонстрације - Метода практичног рада; активности - Проблем метода - Истраживачке методе - Диференциране методе - ИКТ методе - Интерактивне методе - Примена образовних игара - Игра улога, драматизација - Текстуална наставна средства - Визуелна наставна средства - Аудитивна наставна средства - Аудио-визуелна наставна средства	Активно учествују у раду, индивидуално и тимски (слушање, посматрање, бележење, постављање питања, исказивање мишљења, закључивање). Раде на тексту. Раде граматичке вежбе. Раде лексичке вежбе.	-уознаје ученике са садржајима, циљевима и планираним исходима -објашњава ученицима ново градиво – редовно пратити и вреднује рад и залагање ученика на часу – води рачуна о индивидуализацији у приступу ученику – подстиће код ученика развој мишљења и разумевања – негује позитивну климу у одељењу – омогућава подстицајну средину за рад и учење – охрабрује, помаже и подстиче ученике – омогућава ученицима да сами изводе закључке – подстиће ученике на учење -подстиче на практичној примени стечених знања
«Москва»	- знаменитости Москве - промена придева по падежима - о уметности (сликарству) - заменица какой, который - песма „Натали“ - спољашњи изглед - личне заменице за треће лице	8	- да ученици стекну и прошире културолошка знања о знаменитостима Москве, о уметности - да ученици правилно употребљавају падешке облике придева - да ученици правилно употребљавају заменице какой и который - да ученици препознају, разумеју, пожељно певају песму на страном језику - да ученици правилно користе језичке конструкције за описивање спољашњег изгледа - да ученици правилно користе облике за треће	усвоји и презентује нова културолошка знања о Москви / Русији примењује све падежнооблике придева за исказивање особине / описивање појмова и особа примени нове заменице пева песму „Натали“ зна и користи личне заменице за треће лице јединине и множине	- Фронтални - Индивидуални - Монолошка метода - Дијалогска метода - Монолошко-дијалогска метода - Метода рада на тексту - Метода демонстрације - Метода практичног рада; активности - Проблем метода - Истраживачке методе - Диференциране методе - ИКТ методе - Интерактивне методе - Примена образовних игара - Игра улога,	Активно учествују у раду, индивидуално и тимски (слушање, посматрање, бележење, постављање питања, исказивање мишљења, закључивање). Раде на тексту. Раде граматичке вежбе. Раде лексичке вежбе.	-уознаје ученике са садржајима, циљевима и планираним исходима -објашњава ученицима ново градиво – редовно пратити и вреднује рад и залагање ученика на часу – води рачуна о индивидуализацији у приступу ученику – подстиће код ученика развој мишљења и разумевања – негује позитивну климу у одељењу – омогућава подстицајну средину за

	- прост и сложен компаратив - глаголи печь, лечь, мочь - песма «Москва – Одеса» - матурско вече		страном језику - да ученици правилно употребљавају именице женског рода на сугласник - да ученици правилно употребљавају сложен компаратив - да ученици правилно употребљавају глаголе печь, лечь, мочь - да ученици препознају, разумеју, пожељно певају песму на страном језику - да ученици могу правилно да говоре о матурској вечери на страном језику	зна и користи облике простог и сложеног компаратива усваја нове глаголе у садашњем времену зна и пева песму Владимира Висоцког говори о плановима за матурско вече	- Метода практичног рада; активности - Проблем метода - Истраживачке методе - Диференциране методе - ИКТ методе - Интерактивне методе - Примена образовних игара - Игра улога, драматизација - Текстуална наставна средства - Визуелна наставна средства - Аудитивна наставна средства - Аудио-визуелна наставна средства	мишљења, закључивање). Раде на тексту. Раде граматичке вежбе. Раде лексичке вежбе.	часу – води рачуна о индивидуализацији у приступу ученику – подстиће код ученика развој мишљења и разумевања – негује позитивну климу у одељењу – омогућава подстицајну средину за рад и учење – охрабрује, помаже и подстиче ученике – омогућава ученицима да сами изводе закључке – подстиће ученике на учење - подстиче на практичној примени стечених знања
--	--	--	--	---	--	---	---

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА РУСКИ ЈЕЗИК, други страни језик

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
«Таинственный подарок»	ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.7. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.11. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.13. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.16. ДСТ.1.1.17. ДСТ.1.1.18. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.1.	ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.2. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.5. ДСТ.2.1.6. ДСТ.2.1.9. ДСТ.2.1.10. ДСТ.2.1.11. ДСТ.2.1.13. ДСТ.2.1.15. ДСТ.2.1.16. ДСТ.2.1.17. ДСТ.2.1.18. ДСТ.2.1.19. ДСТ.2.1.20. ДСТ.2.1.22. ДСТ.2.1.23. ДСТ.2.1.24. ДСТ.2.1.25. ДСТ.2.1.26. ДСТ.2.1.27. ДСТ.2.1.28. ДСТ.2.1.29. ДСТ.2.1.30. ДСТ.2.2.1. ДСТ.2.2.2. ДСТ.2.2.3. ДСТ.2.2.4. ДСТ.2.3.2. ДСТ.2.3.3. ДСТ.2.3.4. ДСТ.2.3.7.	ДСТ.3.1.1. ДСТ.3.1.2. ДСТ.3.1.3. ДСТ.3.1.4. ДСТ.3.1.5. ДСТ.3.1.6. ДСТ.3.1.7. ДСТ.3.1.8. ДСТ.3.1.9. ДСТ.3.1.10. ДСТ.3.1.11. ДСТ.3.1.13. ДСТ.3.1.14. ДСТ.3.1.16. ДСТ.3.1.17. ДСТ.3.1.18. ДСТ.3.1.19. ДСТ.3.1.20. ДСТ.3.1.21. ДСТ.3.1.23. ДСТ.3.1.24. ДСТ.3.1.25. ДСТ.3.1.26. ДСТ.3.1.27. ДСТ.3.2.1. ДСТ.3.2.2. ДСТ.3.2.3. ДСТ.3.2.4. ДСТ.3.3.4. ДСТ.3.3.5. ДСТ.3.3.6. ДСТ.3.3.8.	Социјална интеракција; групно и индивидуално решавања проблема; потрага за информацијама из различитих извора; решавање мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима. Граматички садржаји уводе се кроз разноврсне контекстуализоване у одговарајућем комуникативном контексту; међупредметна корелација; истраживачки рад
«Знакомство со Львом»	ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.7. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.11. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.13. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.16. ДСТ.1.1.17. ДСТ.1.1.18. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3.	ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.2. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.6. ДСТ.2.1.7. ДСТ.2.1.8. ДСТ.2.1.9. ДСТ.2.1.11. ДСТ.2.1.12. ДСТ.2.1.13. ДСТ.2.1.20. ДСТ.2.1.21. ДСТ.2.1.22. ДСТ.2.1.23. ДСТ.2.1.24. ДСТ.2.1.26. ДСТ.2.1.28. ДСТ.2.1.29. ДСТ.2.1.30. ДСТ.2.1.31. ДСТ.2.2.1. ДСТ.2.2.2. ДСТ.2.2.4. ДСТ.2.3.3. ДСТ.2.3.4.	ДСТ.3.1.1. ДСТ.3.1.2. ДСТ.3.1.3. ДСТ.3.1.4. ДСТ.3.1.5. ДСТ.3.1.6. ДСТ.3.1.7. ДСТ.3.1.8. ДСТ.3.1.9. ДСТ.3.1.10. ДСТ.3.1.11. ДСТ.3.1.14. ДСТ.3.1.15. ДСТ.3.1.18. ДСТ.3.1.21. ДСТ.3.1.22. ДСТ.3.1.23. ДСТ.3.1.24. ДСТ.3.1.25. ДСТ.3.1.26. ДСТ.3.1.27. ДСТ.3.2.1. ДСТ.3.2.2. ДСТ.3.2.3. ДСТ.3.2.4. ДСТ.3.3.4. ДСТ.3.3.5.	Социјална интеракција; групно и индивидуално решавања проблема; потрага за информацијама из различитих извора; решавање мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима. Граматички садржаји уводе се кроз разноврсне контекстуализоване у одговарајућем комуникативном контексту;

«Крайний север»	ΔСТ.1.1.1. ΔСТ.1.1.2. ΔСТ.1.1.3. ΔСТ.1.1.4. ΔСТ.1.1.5. ΔСТ.1.1.6. ΔСТ.1.1.7. ΔСТ.1.1.8. ΔСТ.1.1.9. ΔСТ.1.1.10. ΔСТ.1.1.11. ΔСТ.1.1.12. ΔСТ.1.1.14. ΔСТ.1.1.15. ΔСТ.1.1.16. ΔСТ.1.1.17. ΔСТ.1.1.21. ΔСТ.1.1.22. ΔСТ.1.1.23. ΔСТ.1.1.24. ΔСТ.1.2.1. ΔСТ.1.2.2. ΔСТ.1.2.3. ΔСТ.1.2.4. ΔСТ.1.3.1. ΔСТ.1.3.2. ΔСТ.1.3.3. ΔСТ.1.3.4. ΔСТ.1.3.5.	ΔСТ.2.1.1. ΔСТ.2.1.2. ΔСТ.2.1.3. ΔСТ.2.1.4. ΔСТ.2.1.5. ΔСТ.2.1.6. ΔСТ.2.1.8. ΔСТ.2.1.9. ΔСТ.2.1.10. ΔСТ.2.1.11. ΔСТ.2.1.12. ΔСТ.2.1.13. ΔСТ.2.1.14. ΔСТ.2.1.16. ΔСТ.2.1.17. ΔСТ.2.1.18. ΔСТ.2.1.19. ΔСТ.2.1.20. ΔСТ.2.1.21. ΔСТ.2.1.22. ΔСТ.2.1.23. ΔСТ.2.1.24. ΔСТ.2.1.25. ΔСТ.2.1.26. ΔСТ.2.1.27. ΔСТ.2.1.28. ΔСТ.2.1.29. ΔСТ.2.1.30. ΔСТ.2.1.31. ΔСТ.2.2.1. ΔСТ.2.2.2. ΔСТ.2.2.3. ΔСТ.2.3.1. ΔСТ.2.3.6.	ΔСТ.3.1.1. ΔСТ.3.1.2. ΔСТ.3.1.3. ΔСТ.3.1.4. ΔСТ.3.1.5. ΔСТ.3.1.6. ΔСТ.3.1.7. ΔСТ.3.1.8. ΔСТ.3.1.9. ΔСТ.3.1.10. ΔСТ.3.1.11. ΔСТ.3.1.12. ΔСТ.3.1.13. ΔСТ.3.1.14. ΔСТ.3.1.15. ΔСТ.3.1.16. ΔСТ.3.1.17. ΔСТ.3.1.18. ΔСТ.3.1.19. ΔСТ.3.1.20. ΔСТ.3.1.21. ΔСТ.3.1.22. ΔСТ.3.1.23. ΔСТ.3.1.24. ΔСТ.3.1.25. ΔСТ.3.1.26. ΔСТ.3.1.27. ΔСТ.3.2.1. ΔСТ.3.2.2. ΔСТ.3.2.3. ΔСТ.3.2.4. ΔСТ.3.3.1. ΔСТ.3.3.2. ΔСТ.3.3.3. ΔСТ.3.3.4. ΔСТ.3.3.5. ΔСТ.3.3.6. ΔСТ.3.3.8.	Социјална интеракција; групно и индивидуално решавања проблема; потрага за информацијама из различитих извора; решавање мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима. Граматички садржаји уводе се кроз разноврсне контекстуализоване у одговарајућем комуникативном контексту; међупредметна корелација; истраживачки рад
«Возвращение домой»	ΔСТ.1.1.1. ΔСТ.1.1.2. ΔСТ.1.1.3. ΔСТ.1.1.4. ΔСТ.1.1.5. ΔСТ.1.1.6. ΔСТ.1.1.7. ΔСТ.1.1.8. ΔСТ.1.1.9. ΔСТ.1.1.10. ΔСТ.1.1.11. ΔСТ.1.1.12. ΔСТ.1.1.13. ΔСТ.1.1.14. ΔСТ.1.1.15. ΔСТ.1.1.16. ΔСТ.1.1.21. ΔСТ.1.1.22. ΔСТ.1.1.23. ΔСТ.1.1.24. ΔСТ.1.2.1. ΔСТ.1.2.2. ΔСТ.1.2.3. ΔСТ.1.2.4. ΔСТ.1.3.1. ΔСТ.1.3.2.	ΔСТ.2.1.1. ΔСТ.2.1.2. ΔСТ.2.1.3. ΔСТ.2.1.4. ΔСТ.2.1.5. ΔСТ.2.1.6. ΔСТ.2.1.7. ΔСТ.2.1.8. ΔСТ.2.1.9. ΔСТ.2.1.10. ΔСТ.2.1.11. ΔСТ.2.1.12. ΔСТ.2.1.13. ΔСТ.2.1.14. ΔСТ.2.1.15. ΔСТ.2.1.16. ΔСТ.2.1.17. ΔСТ.2.1.19. ΔСТ.2.1.22. ΔСТ.2.1.23. ΔСТ.2.1.24. ΔСТ.2.1.25. ΔСТ.2.1.26. ΔСТ.2.1.27. ΔСТ.2.1.28. ΔСТ.2.1.29. ΔСТ.2.1.30. ΔСТ.2.2.1. ΔСТ.2.2.2. ΔСТ.2.2.3. ΔСТ.2.2.4. ΔСТ.2.3.1. ΔСТ.2.3.2. ΔСТ.2.3.5. ΔСТ.2.3.6. ΔСТ.2.3.7.	ΔСТ.3.1.1. ΔСТ.3.1.2. ΔСТ.3.1.5. ΔСТ.3.1.7. ΔСТ.3.1.8. ΔСТ.3.1.10. ΔСТ.3.1.11. ΔСТ.3.1.13. ΔСТ.3.1.18. ΔСТ.3.1.20. ΔСТ.3.1.21. ΔСТ.3.1.22. ΔСТ.3.1.23. ΔСТ.3.1.24. ΔСТ.3.1.25. ΔСТ.3.1.26. ΔСТ.3.1.27. ΔСТ.3.2.1. ΔСТ.3.2.2. ΔСТ.3.2.3. ΔСТ.3.2.4. ΔСТ.3.3.1. ΔСТ.3.3.2. ΔСТ.3.3.3.	Социјална интеракција; групно и индивидуално решавања проблема; потрага за информацијама из различитих извора; решавање мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима. Граматички садржаји уводе се кроз разноврсне контекстуализоване у одговарајућем комуникативном контексту; међупредметна корелација; истраживачки рад

V СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

За ученике петог, шестог, седмог и осмог разреда организују се слободне наставне активности и сваки ученик је обавезан да изабере једну од понуђене три активности. Активности које ће се одржавати биће одређене водећи рачуна о интересовањима ученика и кадровским могућностима школе. Ове активности ће се по правилу реализовати на нивоу одељења и/или у групи које ће се формирати у складу са анкетом на нивоу разреда (број група је исти као и број одељења).

5.2. ШЕСТИ РАЗРЕД

5.1.1. ФИЗИКА ЈЕ СВУДА ОКО НАС

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Природа и природне појаве	-ФИЗИКА КАО ПРИРОДНА НАУКА -ПРИРОДА И ПРИРОДНЕ ПОЈАВЕ -ФИЗИКА ЈЕ СВУДА ОКО НАС	2	-стицање појма о начину како физика истражује природу -разликовање појмова физичких тела од супстанција од којих се састоје тела	-наброји појаве у природи -наброји облике материје -разликује живу и неживу природу -разликује физичко тело од супстанције	-фронтални -рад у пару -рад у групи -дијалошка метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -истраживачки рад	Спонтано прати ток посматране појаве, расуђује, поставља питања и да кроз примере уочава разлику између физичких тела и супстанција	Ислаже нови садржај. Подстиче и усмерава ученике на размишљање. Поставља питања, сугерише, упућује да повезује са стеченим знањем
Кретање	-кретање и врсте кретања -пређени пут -брзина (правац и смер брзине) -промена брзине -клатно и таласно кретање -светлост и светлосне појаве -звук и звучне појаве -пројекат	8	-усвајање основних представа о механичком кретању -упознавање величина које карактеришу равномерно праволинијско кретање(пут, временски интервал и брзину) -употреба јединице за брзину у SI систему: m/s	-разликује врсте кретања према облику путање и према промени брзине -поређи брзине изражене различитим мерним јединицама(km/h и m/s) -препознаје брзину по правцу и смеру кретања -разликује простирање звука кроз различите средине -разликује светлостну брзину као највећу брзину -зна како се простира светлост -објашњава појаву сенке -разуме да се светлост одбија од равних површина (река, огледало)	-фронтални -рад у пару -рад у групи -дијалошка метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -истраживачки рад -пројектна настава	Посматрају кретање разних тела, самостално закључују и наводе примере, учествују у анализи рачунских задатака и дискутују решење задатака	Наводи примере.Наводи ученике да самостално изводе закључке Поставља питања, демонстрира, сугерише, детаљно објашњава, упућује у истраживачки рад,координира рад

Сила	-деловање силе између два тела -деформације тела -трење -сила отпора средине -електрично деловање -магнетно деловање -компас и полови планете Земље -сила земљине теже	8	-на основу појма узајамног деловања тела (одбијања, привлачења, деформација, промене кретања) разумевање силе као мере узајамног деловања тела, која се мери динамометром	-објашњава узајамно деловање тела у непосредном додиру (промена брзине, правца и смера кретања, деформација тела) и узајамно деловање тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично и магнетно деловање) -разликује деловање силе Земљине теже од тежине тела -демонстрира утицај трења и отпора средине на кретање тела и примењује добре и лоше стране ових појава у свакодневном животу -демонстрира појаву деформације тела под дејством силе, узајамно деловање наелектрисаних тела и магнета	-фронтални -рад у пару -рад у групи -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -пројектна настава	Пажљиво посматрају различита деловања које наставник показује отворено и радознано постављају питања, схвата повезаност физичких појава и истражује сам још нека деловања у природи	Подстиче ученике у коришћењу додатне литературе. Изводи идемонстрира огледе. Врши додатна објашњења, сугерише у повезивању теоретских и практичних знања
Мерење	-дужина-обим квадрата -правоугаоника -мерење лењиром -јединице за дужину -површина квадрата -површина правоугаоника -јединице површине -запремина коцке -запремина квадра -јединице запремине -мерење времена	10	-овладање мерењем дужине, површине и запремине -оспособљавање за руковање мерилима и инструментима за мерење одговарајућих физичких величина лењиром, мерном траком, -правилна употреба јединице SI система набројаних физичких величина (m,s,...)	-изражава мерне јединице за те физичке величине и то користи у избору и руковању мерним инструментима -претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе мили,кило) -изведе једноставне демонстрационе огледе и поступке по датом усмено писаном упутству -процењује вредност најмањег подеока код мерних инструмената (односно тачност мерења);	-фронтални -рад у пару -рад у групи -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака -пројектна настава	Посматра разна мерила и инструменте, уочава разлику при мерењу, развија радозналост за мерење неких величина, записује неке мерене величине и закључује значај мерења у физици	Објашњава и практично показује рад мерила и мерних инструмената. Указује на значај физ. величина и јединица Објашњава апсолутну и релативну грешку мерења, да се мерење понавља више пута.
Маса и густина	-маса и јединица масе -мерење масе вагом -густина тела (пливање и тоњење) -агрегатна стања	4	-да добије представу о маси као карактеристици физичког тела при узајамном деловању тела, да зна да се маса тела мери вагом и да је адитивна величина -препознавање агрегатног стање тела -извођење демонстрационог огледа по упутству	-разликује масу и тежину тела, препознаје их у свакодневном животу -изведе једноставније демонстрационе огледе и поступке по датом усменом или писменом упутству -разликује агрегатна стања	-фронтални -рад у пару -рад у групи -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -пројектна настава	Посматра, уочава, записује, закључује, врши анализу задатака и доноси самостално закључке.	Изражаје нов садржај и буди радозналост код ученика. Подстиче ученике на истраживачки рад и самостално закључивање, упућује ученика да стечена знања искористи при усвајању нових садржаја.

Притисак	-притисак тела на чврсту подлогу -притисак у води -притисак у ваздуху(торичелијев оглед) -Истраживачки рад за притисак	4	-одређивање притиска чврстих тела на основу површине подлоге -уочавање и разумевање промене притиска у течностима и гасовима -разумевање преношења притиска у течностима и гасовима	-разликује преношење силе притиска кроз чврста тела и течности и наводи примере примене(хидраулична преса,кочнице аутомобила, ходање по снегу..) -познаје примену хидростатичког притиска (принцип рада водовода, фонтане) -Демонстрира притисак чврстих тела и течности	-фронтални -рад у пару -рад у групи -дијалошка метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -истраживачки рад -пројектна настава	Посматра, пита, записује, наводи примере за притисак, решава просте задатке и примењује стечено знање за решавање проблема	Наводи примере и демонстрира огледе. Наводи примену и значај физике у свакодневном животу и техници, координира,усмерава,објашњава. Подстиче ученике на истраживачки рад.
----------	---	---	---	--	--	--	---

5.1.2. ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

Циљ наставе јесте развијање пожељног понашања у складу са принципима одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину, природу и биодиверзитет.

Начин реализације

НАСТАВНЕ МЕТОДЕ: вербалне (монологска,дијалошка),визуелна (рад на тексту,самостални радови ученика),практична настава (истраживачки радови ученика, практичан рад, рад у лабораторији, демонстрација, пројекти)

НАСТАВНИ ОБЛИЦИ:фронтални, групни, рад у паровима, индивидуални .

Садржаји програма Чувари природе, поред основног теоријског приступа поседују и активни приступ који је усмерен ка практичној реализацији ван учионице и ка изради малих пројеката.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
ОДРЖИВОСТ, ЖИВОТНА СРЕДИНА И УТИЦА ЧОВЕКА	-утицаји човека на животну средину - повезаност живог света -утицај човека на одрживост животне средине	4	-развијање образовања за заштиту животне средине - препознавање извора загађивања и уочавања последица	-каже на који начин човек утиче на животну средину -наведе основне појмове из области животне средине -уме да изабере квалитетан и здрав стил живота на основу стеченог знања	-употреба различитих извора знања -активан и практичан приступ заштите животне средине ван учионице, -израда панона	слушају, причају, посматрају, демонстрирају, закључују	-подстиче на размишљање о положају и улози човека у природи -развија радозналост
ОДГОВАРАН ОДНОС ПРЕМА ОДРЖИВОСТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	-обновљиви и необновљиви природни ресурси -жива бића као природни ресурс - глобалне промене	11	-примењивање рационалног коришћења природних ресурса -развијање вредности, ставова,	-зна да наведе природне ресурсе своје земље и њихов значај; -зна разлику између обновљивих и необновљивих	-повезивање градива из различитих предмета -употреба различитих извора знања -израда панона, презентација	слушају, причају, закључују	-подстиче на размишљање о природним богатствима -развија радозналост

	у животној средини и њихове последице -загађивање и заштита од загађивања - комунална хигијена -рециклажа		вештина и понашања у складу са одрживим развојем - развијање свести о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине	природних ресурса -уме да објасни значај одрживог коришћења природних ресурса - зна значај рециклаже			и одговорност
ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ И ЖИВОТИЊАМА	- очување здравља -исхрана -здравствена култура - права животиња -кућни љубимци -угроженост животиња -брига о животињама	13	- умеће да се на основу стечених знања изабере квалитетни и здрави стилови живота - развијање здравог односа према себи и другима -развијање радозналости, одговорности и свести о личном ангажовању	-зна да наведе изворе и врсте загађивања животне средине -зна да наведе узроке и последице глобалног загревања и озонских рупа -развија бригу о животињама	-различити текстовни материјали из часописа, новина... -израда паноа -изложба кућних љубимаца -изложба здраве хране	слушају, причају, посматрају, заључују, демонстрирају	-подстиче на размишљање о изворима и последицама неправилне исхране и нездравог начина живота
ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА РАЗНОВРСНОСТИ ЖИВОГ СВЕТА	-дефиниција и појам биодиверзитета -угрожавање живота на Земљи -нестајање врста живих бића и заштита - заштићене биљке и животиње Србије -посета резервату природе -обележавање Дана планете и Светског дана заштите животне средине	8	-примењивање рационалног коришћења природних ресурса - подизање нивоа свести о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине, природе и биодиверзитета.	-уме да објасни појам биодиверзитета -зна да наведе разлоге нестајања појединих врста -уме да објасни на који начин се поједине врсте могу заштити од нестајања	-амбијентална настава и истраживачка настава -употреба различитих извора знања -сарадња са локалним организацијама - посета националном парку	слушају, причају, посматрају, заључују, демонстрирају	-подстиче на размишљање о биодиверзитету

5.1.3. РУСКИ ЈЕЗИК- Руски клуб

Садржаји програма	Бројчасова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
	7	Русија: историја,	Наводи основне податке из историје Русије -разговара о споменицима историје и културе Русије -препознаје знамените грађевине на сонову	-Презентације ученичких радова -Истраживачки рад -Ауторски радови ученика -Учешће на наградним конкурсима -Изложбе	Рад са подацима и информацијама, сарадња, одговоран однос према околини, решавање проблема, учи да	Упућује ученика где да тражи информације, учи га сарадњи, развија истраживачки и такмичарски

Россия		географија, природне лепоте, култура, градови, народи...	фотографија	-Посета Руском дому и Руском центру	презентује рад,да говори пред публиком,учествује у различитим конкурсима,посећује изложбе и друге манифестације,институц ије као Руски дом и Руски центар	дух,обучава техникама презентовања и говора пред публиком,организује одлазак ученика у Руски дом и Руски центар
Велики еучени и Росси	3	Биографије и дела славних руских научника (Ломоносов, Менделеев, Циолковски...)	наводи најбитнија открића русских научника -разговара о руским научницима	Истраживачки рад -Ауторски радови ученика -Учешће на наградним конкурсима -Изложбе -Посета Руском дому и Руском центру	Рад са подацима и информацијама, сарадња, одговоран однос према околини, решавање проблема,учи да презентује рад,да говори пред публиком, учествује у различитим конкурсима, посећује изложбе и друге манифестације, институције као Руски дом и Руски центар	Упућује ученика где да тражи информације,учи га сарадњи,развија истраживачки и такмичарски дух,обучава техникама презентовања и говора пред публиком,организује одлазак ученика у Руски дом и Руски центар
Велики руски епозы и писатели	4	Обрада и презентовање одломака из биографија и прозног и поетског опуса славних русских писаца и песника - Обележавање годишњица рођења/смрти -руска књижевност	-разговара о лику и делу значајних руских књижевника -рецитује стихове -декламује одломке из прозних дела	Презентације ученичких радова Истраживачки рад -Ауторски радови ученика -Учешће на наградним конкурсима -Изложбе -Концерти -Књижевне вечери итд. -Посета Руском дому и Руском центру	Рад са подацима и информацијама, сарадња, одговоран однос према околини, решавање проблема,учи да презентује рад,да говори пред публиком,учествује у различитим конкурсима,посећује изложбе и друге манифестације,институц ије као Руски дом и Руски центар	Упућује ученика где да тражи информације,учи га сарадњи,развија истраживачки и такмичарски дух,обучава техникама презентовања и говора пред публиком,организује одлазак ученика у Руски дом и Руски центар
Традиции и обычаи	4	Народна традиција у Русији и Србији -народни обичаји и веровања -Националне ношње и игре -Рукотворине -Руски светитељи	-усвоји основна знања о традицији и обичајима Источних Словена -препознаје националне ношње у Русији -зна и прави национална руска јела -уме да препозна и наведе аутохтоне руске рукотворине	Презентације ученичких радова -Истраживачки рад -Ауторски радови ученика -Учешће на наградним конкурсима -Изложбе -Драмски прикази -Посета Руском дому и Руском центру	Рад са подацима и информацијама, сарадња, одговоран однос према околини, решавање проблема,учи да презентује рад,да говори пред публиком,учествује у различитим конкурсима,посећује изложбе и друге манифестације,институц ије као Руски дом и Руски центар	Упућује ученика где да тражи информације,учи га сарадњи,развија истраживачки и такмичарски дух,обучава техникама презентовања и говора пред публиком,организује одлазак ученика у Руски дом и Руски

						центар
Народноетвор чество	4	Народно стваралаштво -песме -приче -предања -бајке	пева народне руске песме -прича народне бајке -драматизује бајке	Истраживачкирад -Ауторскирадовиученика -Учешће на наградним конкурсима -Изложбе -Концерти -Књижевне вечериитд. -Посета Руском дому и Руском центру	Рад са подацима и информацијама, сарадња, одговоран однос према околини, решавање проблема,учи да презентује рад,да говори пред публиком,учествује у различитим конкурсима,посећује изложбе и друге манифестације,институц ије као Руски дом и Руски центар	Упућује ученика где да тражи информације,учи га сарадњи,развија истраживачки и такмичарски дух,обучава техникама презентовања и говора пред публиком,организује одлазак ученика у Руски дом и Руски центар
Праздници	4	Међународни дан језика -Дан Москве - Свети Никола -Нова година -Божић -Масљеница - Дан победе -Васкрс -Међународни дан словенске писмености -Дан Русије	- зна које догађаје празнују у Русији -зна који су празници заједнички за Русију и Србију	Презентацијеученичкихрадова -Истраживачкирад -Ауторскирадовиученика -Учешће на наградним конкурсима -Изложбе -Концерти -Књижевневечериитд. -Божићнибазар -Новогодишњибазар -Учешће у прославама у школи и у оквирулокалназаједнице -ПосетаРускомдому и Рускомцентру	Рад са подацима и информацијама, сарадња, одговоран однос према околини, решавање проблема,учи да презентује рад,да говори пред публиком,учествује у различитим конкурсима,посећује изложбе и друге манифестације,институц ије као Руски дом и Руски центар	Упућује ученика где да тражи информације,учи га сарадњи,развија истраживачки и такмичарски дух,обучава техникама презентовања и говора пред публиком,организује одлазак ученика у Руски дом и Руски центар
Екран и сцена	3	-Позориште -Филм	-зна основне податке из историје позоришта и филма у Русији -уме да наведе и препозна познате позоришне и филмске редитеље и глумце -разговара о представи или филму које је одгледао/ла -гледа руски филм или позоришну представу са или без превода (у зависности од разреда)	Презентацијеученичкихрадова -Истраживачкирад -Ауторскирадовиученика -Учешће на наградним конкурсима -Изложбе -Концерти -Књижевне вечери итд. - Пројекције филмова -Позоришне представе -Посета Руском дому и Руском центру	Рад са подацима и информацијама, сарадња, одговоран однос према околини, решавање проблема,учи да презентује рад,да говори пред публиком,учествује у различитим конкурсима,посећује изложбе и друге манифестације,институц ије као Руски дом и Руски центар	Упућује ученика где да тражи информације,учи га сарадњи,развија истраживачки и такмичарски дух,обучава техникама презентовања и говора пред публиком,организује одлазак ученика у Руски дом и Руски центар

Музыка	3	-Класична музика и чувени композитори -Савремени музички токови у Русији	-препознаје најзначајнија дела руске класичне музике -зна најзначајније руске композиторе -зна савремене музичке правце у Русији -гледа музичке клипове -разуме текстове савремених песама	Презентације ученичких радова -Истраживачки рад -Концерти -Извођење композиција на концерту ученика основних школа у Руском дому -Посета Руском дому и Руском центру	Рад са подацима и информацијама, сарадња, одговоран однос према околини, решавање проблема, учи да презентује рад, да говори пред публиком, учествује у различитим конкурсима, посећује изложбе и друге манифестације, институције као Руски дом и Руски центар	Упућује ученика где да тражи информације, учи га сарадњи, развија истраживачки и такмичарски дух, обучава техникама презентовања и говора пред публиком, организује одлазак ученика у Руски дом и Руски центар
Итоги	4	Завршни рецитал и изложба радова	покаже знања и вештине које је усвојио/ла на радионицама Руског клуба	Презентације ученичких радова -Истраживачки рад -Ауторски радovi ученика -Учешће на наградним конкурсима -Изложбе -Концерти -Књижевне вечери итд.	Рад са подацима и информацијама, сарадња, одговоран однос према околини, решавање проблема, учи да презентује рад, да говори пред публиком, учествује у различитим конкурсима, посећује изложбе и друге манифестације, институције као Руски дом и Руски центар	Упућује ученика где да тражи информације, учи га сарадњи, развија истраживачки и такмичарски дух, обучава техникама презентовања и говора пред публиком, организује одлазак ученика у Руски дом и Руски центар

5.3. СЕДМИ РАЗРЕД

5.3.1. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК- PLAY AND LEARN

Задаци рада ове слободне наставне активности су подстицање потребе за учењем страног језика, развијање свести о сопственом напредовању, разумевање других и различитих култура и традиција, стимулисање маште, креативности и радозналости, стимулисање тимског рада и подстицање употребе страног језика.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Празници и важни датуми	European Language Day, World Habitat Day (3.10.), INTERNATIONAL MOUNTAIN DAY	12	Упознавањем са важним датумима и начином њиховог обележавања	-уочава важност учења страног језика	-израда панора и организација квица поводом Европског дана језика -израда панора и упознавање са празницима	-слуша, чита, пише, истражује, повезује, одговара, црта.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на

	(11.12.), GLOBAL RECYCLING DAY (18.3.)						логично мишљење
Језичке игре	-асоцијације, игра меморије, укрштенице, смести реч на право место	6	Учење језика путем занимљивих и забавних језичких игара	-користи научене речи и изразе у разним језичким играма -схвати да учење страног језика може бити забавно	-учење језика кроз игру путем интернета– асоцијације, повезивање, погађање	-слуша, чита, пише, допуњује реченице, повезује.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење
Песме, представе, бајке, гледање цртаног филма	-пригодне песме прилагођене узрасту ученика -гледање популарних цртаних филмова на тему бајки	8	Подстицање и развијање драмског израза и развијање глумачких техника. Развијање свести о себи комуникације са другима. Савладавање страха од јавног наступа. Развијање ученичке креативности.	-прочита и разуме једноставне песме и бајке -преводи са енглеског на српски једноставне песме -разуме већи део одгледаног цртаног филма	-најпознатије енглеске дечије, традиционалне и популарне песме -превод песама на српски језик -припрема и извођење представе (избор скеча и рецитација за припрему у другом полугодишту; припрема представе; проучавање текста утврђивање теме; ликови у делу – изглед, поступци)	-слуша, чита, пише, глуми.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење
Пројекат	-израда пројеката везаних за еколошке датуме (Дан планете Земље, Дан дивљих врста...)	10	Подстицање оригиналности и креативности Подстицање тимског рада и међусобног помагања.	-развију сопствену креативност -проширује своје знање о свету -користи интернет у сврху тражења фотографија и текста на задату тему	-израда и презентовање теме по избору ученика на основу неких понуђених тема	-истражује, разговара на страном језику, ирађује пано, презентује.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење

5.3.2. ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА- МОДЕЛАРСТВО

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Моделарство	Појам, врсте и сврха моделарства. Такмичење у разним областима моделарства. Начини и материјали за израду макета.	2	Упознавање са појмом, врстама и начинима израде и материјалима који се користе у области моделарства. Упознавање са начином такмичења у разним областима моделарства.	Повеже занимања у области производних техника и технологија са сопственим интересовањем.	Вербално, демонстрација, практичан рад, аудио-визуелна средства, илустрација	Слушају предавање наставника. Постављају питања. чествују у дијалогу и износе сопствено мишљење и искуство	Организује извођење садржаја. Припрема. Прати ученике Мотивише ученике за рад. Помаже, Едукује,

							вреднује.
Аутомоделарство	Историјат, развој и значај аутомоделарства. Погон аутомобила. Такмичење у области аутомоделарства. Израда модела аутомобила.	8	Упознавање са појмом, врстама и значајем аутомоделарства. Упознавање са погоном аутомобила. Упознавање са начином такмичења у аутомоделарству. Стицање вештина за моделовање аутомобила.	Самостално проналази информације потребне за израду модела користећи ИКТ и Интернет сервисе. Одабира алате и материјале за модела. Мери и обележава модел. Ручно израђује модел користећи одговарајући материјал, технике, поступке и алате. Активно учествује у раду и пружа помоћ другима.	Вербално, демонстрација, практичан рад, аудио-визуелна средства, илустрација.	Слушају предавање наставника. Постављају питања. Учествују у дијалогу и износе сопствено мишљење и искуство. Предлажу, сарађују, помажу се међусобно.	Организује извођење садржаја. Пипрема. Прати ученике Мотивише ученике за рад. Помаже, Едукује, вреднује.
Ваздухопловно моделарство	Историјат и развој ваздухопловног моделарства. Погон ваздухопловних летелица. Такмичење у области ваздухопловног моделарства. Израда модела ваздухопловне летелице.	8	Упознавање са појмом, врстама и значајем ваздухопловног моделарства. Упознавање са погоном ваздухопловних летелица. Упознавање са начином такмичења у ваздухопловном моделрству. Стицање вештина за моделовање авиона.	Самостално проналази информације потребне за израду модела користећи ИКТ и Интернет сервисе. Одабира алате и материјале за модела. Мери и обележава модел. Ручно израђује модел користећи одговарајући материјал, технике, поступке и алате. Активно учествује у раду и пружа помоћ другима.	Вербално, демонстрација, практичан рад, аудио-визуелна средства, илустрација.	Слушају предавање наставника. Постављају питања. Учествују у дијалогу и износе сопствено мишљење и искуство. Предлажу, сарађују, помажу се међусобно.	Организује извођење садржаја. Пипрема. Прати ученике Мотивише ученике за рад. Помаже, Едукује, вреднује.
Ваздухопловно моделарство	Историјат и развој ваздухопловног моделарства. Погон ваздухопловних летелица. Такмичење у области ваздухопловног моделарства. Израда модела ваздухопловне летелице.	8	Упознавање са појмом, врстама и значајем ваздухопловног моделарства. Упознавање са погоном ваздухопловних летелица. Упознавање са начином такмичења у ваздухопловном моделрству. Стицање вештина за моделовање авиона.	Самостално проналази информације потребне за израду модела користећи ИКТ и Интернет сервисе. Одабира алате и материјале за модела. Мери и обележава модел. Ручно израђује модел користећи одговарајући материјал, технике,	Вербално, демонстрација, практичан рад, аудио-визуелна средства, илустрација.	Слушају предавање наставника. Постављају питања. Учествују у дијалогу и износе сопствено мишљење и искуство. Предлажу, сарађују, помажу се међусобно.	Организује извођење садржаја. Пипрема. Прати ученике Мотивише ученике за рад. Помаже, Едукује, вреднује.

				поступке и алате. Активно учествује у раду и пружа помоћ другима.			
Моделовање помоћу рачунара	Историјат, развој и значај моделовања помоћу рачунара. Упознавање са програмима за моделовање и њиховим могућностима. Рад у програму за моделовање и упознавање са његовим функцијама и начином коришћења.	10	Упознавање са појмом, врстама и значајем моделовања помоћу рачунара. Упознавање са програмом за моделовање и његовим могућностима и функцијама. Стицање вештина за моделовање модела у програму за моделовање.	Самостално проналази информације потребне за израду модела користећи ИКТ и Интернет сервисе. Користи програм за моделовање. Активно учествује у раду и пружа помоћ другима.	Вербално, демонстрација, практичан рад, аудио-визуелна средства, илустрација.	Слушају предавање наставника. Постављају питања. Учествују у дијалогу и износе сопствено мишљење и искуство. Предлажу, сарађују, помажу се међусобно.	Организује извођење садржаја. Пипрема. Прати ученике Мотивише ученике за рад. Помаже, Едукује, вреднује.

5.4. ОСМИ РАЗРЕД

5.4.1. СРПСКИ ЈЕЗИК- ДРАМСКА СЕКЦИЈА

Наставна тема	Садржај програма	Број часова	Циљеви и задаци Наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Сценски наступ	Упознавање са сценом и просценијумом. Кретање на сцени приликом глуме и понашање на сцени приликом говорења стихова. Разлика између глуме и рецитовања Вежбе визуелног контакта са публиком. Кретања и мимика. Усаглашавање покрета и говора.	3	Упознати ученике са сценом, кретањем на сцени и начинима изражавања на сцени. Упознати ученике са положајем глумца на сцени и положајем рецитатора на сцени	Ученик се успешно креће на сцени простором. Разуме положај глумца у односу на публику. Прилагођава кретање у потребама драмске радње и дијалога са осталим глумцима. Разуме положај рецитатора у односу на публику. Јасно разликује особености успешне глуме од успешног рецитовања	Боравак и кретање на сцени. Вежбе мимике предлоге, сарађује. Вежбе синхронизације покрета и говора. Слушање снимака успешних рецитатора и гледање глумца на позоришној сцени	Прати, опажа, дискутује, даје предлоге, сарађује, Анализира, Слуша аудио записе и гледа одломке из позоришних представа	Усмерава, објашњава, координира, процењује, Предлаже и презентује садржаје

Вежбе интонације и дикције	Изражајно читање драмског текста. Анализа песме по избору. Вежбе ритма и темпа у рецитовању, као и пауза и рефрена Акцентовање текста и правилно изговарање. Реторичка и дикцијска вежбања.	8	Подстаћи ученике да изражајно читају предвиђене драмске текстове, поштујући акценатску норму српског језика. -Изражајно читају песме, повезују их са искуством и кроз говор показују емотивну компоненту	Правилно изговара речи. поштујући правило да сваки глас мора да се чује Уобичава гласове и изговара речи и реченице јасно и разговетно. Поштује акценат сисистем српског језика. Говор гласно и разговетно.	Гласно читање драмског текста и уметничких и народних песама Акценатске вежбе ,гласно читање акценатованих текстова. Изговарање брзалица.	Прати, опажа, дискутује, даје предлоге, сарађује Са другима, чита предвиђени текст	Усмерава, објашњава, координира, процењује, припрема потребан материјал, упућује на изворе помоћу којих ће ученици успешније савладати предвиђено
Глумачки и рецитаторски покушаји	Уежбавање сценског наступа. Припрема за наступ поводом Дана школе Координисани рад са другим секцијама (хор, млађи разреди) Генерална проба пред наступ Уежбавање за наступ на Савин дану Припрема ученика за Општинску смотру драмског ства еалаштва и за Општинску смотру рецитатора	20	Подстаћи ученике да редовно учествују у раду секције. Пробудити у њима дух заједништва и одговорност за тимски рад. Неговати код ученика жељу састалним усавршавањем и развијати такмичарски дух.	Активно учествује у раду секције. Редовно долази на пробе и одговорн се понаша. Помаже другима сарађује са свим учесницима. Разуме своје обавезе и координира свој рад са другима. Практично примењује стечена знања. Труди се да својим радом уобличи целину и примењује тимске вештине. Испољава креативност. Побољшава и усавршава свој рад. Развија такмичарски дух и осећај за фер-плеј.	Редовно одржавање секције. Развијање пријатне и подстицајне атмосфере. Једнак однос наставника према свим члановима секције. Неговање и подстицање заједништва и тимског рада.	Прати, опажа, дискутује, даје предлоге, сарађује са другима, чита предвиђени текст, глуми, напредује, критички се односи према себи и другима, развија тимски дух, такмичарски дух поштујући фер-плеј	Усмерава, објашњава, координира, процењује, критикује, бодри, похваљује,
Размена искустава	Сусрет са професионалним глумцем. Осврт на остварене резултате у раду. Стваралачки покушаји самих ученика (песнички и драмски)	5	Дружење савршњацима и размена искустава. Стицање нових знања и вештина кроз разговор и дружење са професионалним глумцем. Развијање ученичких потенцијала и жеље за самосталним стваралаштвом	Поставља смислена питања и анализира. Користи искуства других за усавршавање сопствених вештина. Комуницира, сарађује даје предлоге. Искуствује своју креативност и надареност кроз самосталне стваралачке покушаје	Одласци у посете драмским секцијама из других школа, као и указивање гостопримства ученицима из других школа. Организација посете позоришту. Организовање и презентовање самосталног стваралаштва ученика у оквиру школе.	Активно учествује у разговору, слуша саговорнике, износи искуства, постаца питања, Пише, изражајно чита и глуми	Организује сусрете, дружења, посете, договара се, води и усмерава дискусије, подстиче и бодри ученике.

5.4.2. МАТЕМАТИКА

Циљ наставе и учења: Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Сличност троуглова	Слични троуглови -Талесова теорема -сличност троуглова -примена сличности на правоугли троугао	4	Поновити да је сличност троуглова уведена преко једнакости углова; Талесова теорема; Примена сличности на правоугли троугао; Оспособљавање ученика да примене сличности у решавању нумеричких и конструктивних задатака.	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: -Примени сличност троуглова у задацима (ставови сличности), -да примени Талесову теорему на сличност троуглова, -да примени сличност на правоугли троугао	Дигитални уџбеник, Електронски додатак	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -посматра -пише -решава проблеме -илуструје -комбинује и закључује	-организује извођење садржаја -припрема -прати ученике -мотивише ученике за рад -помаже -едукује -вреднује
Тачка, права и раван	однос тачке и праве, тачке и равни и одредјености праве и равни, однос правих, миоилазне праве, однос праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни однос две равни, диједар, ортагонална пројекција на раван, рогаљ, полиедар	4	-Да уоче међусобне односе тачака, правих и равни у простору; -Да уочене односе прикажу цртежом и прецизно обележе; -Да упознају ортогоналну пројекцију на раван; -Упознавање геом. облика (диједар, рогаљ, полиедар) њихових елемената и својстава.	-Одреди међусобне односе тачака, правих и равни у простору, -да прикаже цртеж и обележи га, -да препозна ортогоналну пројекцију на раван као и геометријске облике	Дигитални уџбеник, Електронски додатак	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -именује -посматра -решава проблеме -илуструје и графички представља -пише -комбинује	Организује -припрема -прати -помаже -мотивише -планира -учествује -едукује -вреднује
Линеарне једначине и неједначине с'једном непознатом	-Једнакост; једначина (општи појмови); лин.једначина са једном непознатом; -еквивалентне једначине и неједначине -решавање лин.једначина са једном непознатом и лин.неједначина; -примена линеарних једначина и неједначина	6	Оспособљавање ученика Да схвате основна својства једнакости и неједнакости; -продубе, прошире и систематизују раније стечена знања о једначинама и неједначинама; -Решавају линеарне једначине и неједначине на основу еквивалентних трансформација; -примењују једначине и неједначине на решавање математичких и практичних проблема.	Реша линеарне једначине и линеарне неједначине са једном непознатом, -да примени једначине и неједначине на решавање математичких и практичних проблема	Дигитални уџбеник, Електронски додатак	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -именује -посматра -решава проблеме -илуструје и графички представља -пише -комбинује	Организује -припрема -прати -помаже -мотивише -планира -учествује -едукује -вреднује

Призма	-Призма, појам, елементи, врсте - Пресеци , мрежа и модел призме; -Површина и запремина призме (тروстранице,четвоространице и шестостранице) ; -запремина призме и маса тела.	4	-Оспособљавање ученика да схвате призму као полиедар (део простора) -Да упознају својства и елементе призме; -Да цртају мреже и израђују моделе; -Да изводе формуле за израчунавање површине и запремине разних призми; -да уоче везу између V , M и S	Да препозна елементе праве призме, -да нацрта мрежу призме - да изради модел призме -да одреди површину и запремину правилне тروстранице,четвоространице и шестостранице призме	Дигитални учбеник, Електронски додатак	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -именује -посматра -решава проблеме -илуструје и графички представља -пише -комбинује	Организује -припрема -прати -помаже -мотивише -планира -учествује -едукује -вреднује
Пирамида	-пирамида; појам, врсте, елементи, пресеци, мрежа -површина пирамиде (четвоространице, тروстранице, шестостранице) -запремина пирамиде (четвоространице, тространице, шестостранице)	4	-Оспособљавање ученика да схвате настанак пирамиде и стекну основна знања о пирамиди, њеним елементима, врстама и пресецима -цртају мреже, слике и праве моделе -уоче зависност међу елементима пирамиде -самостално изводе формуле за израчунавање површине и запремине разних пирамида -постигну потребан ниво увежбаности у израчунавању површине и запремине разних пирамида -практично примењују степен знања	Да црта мрежу и да изради модел пирамиде, -да одреди елементе пирамиде, -да одреди површину и запремину правилне тространице,четвоространице и шестостранице пирамиде	Дигитални учбеник, Електронски додатак	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -именује -посматра -решава проблеме -илуструје и графички представља -пише -комбинује	Организује -припрема -прати -помаже -мотивише -планира -учествује -едукује -вреднује
Линеарна функција	-функција; начин представљања линеарна $f(x)$ (експлицитни и имплицитни начин задавања), график, нула и знак функције, раст $f(x)$, цртање и читање графика -приказивање и читање статистичких података	4	-Оспособљавање ученика да продубе и прошире појам функције упознавањем линеарне $f(x)$ и њених својстава -уоче зависност међу величинама -умеју да цртају и читају график $f(x)$ -умеју да цртају и читају одговарајуће дијаграме разних стања појава и процеса	Да нацрта график линеарне функције и да читава податке са графика, -да одреди имплицитни и експлицитни облик линеарне функције, -да црта и чита одговарајуће дијаграме разних стања појава и процеса	Дигитални учбеник, Електронски додатак	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -именује -посматра -решава проблеме -илуструје и графички представља -пише -комбинује	Организује -припрема -прати -помаже -мотивише -планира -учествује -едукује -вреднује

Систем линеарних једначина са две непознате	-лин.једначина са две непознате и скуп њених решења -појам система од две лин.једначине са две непознате -еквивалентни системи -решавање система (графички,методом супротних коэффицијената,методом замене) -примена система	4	-упознавање лин.једначина са две непозанте и начина изналажења њеног скупа решења -формирање појма система лин.једначина са две непознате и његовог решења -да успешно решавају систем различитим методама -текстуалне задатке изразе математичким језиком и да их решавају применом система	Да препозна линеарне једначине са две непознате, -да реши систем линеарних једначина са две непознате једном од три методе (метода замене,метода супротних коэффициената и графичка метода) -да примени систем линеарних једначина на решавање математичких и практичких проблема	Дигитални уџбеник, Електронски додатак	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -именује -посматра -решава проблеме -илуструје и графички представља -пише -комбинује	Организује -припрема -прати -помаже -мотивише -планира -учествује -едукује -вреднује
--	--	---	---	--	---	---	--